

Magyarország gazdasága Európa árnyékában

A 2011-re várható reálnövekedés (real GDP) a 2010-es évvel szemben meghaladja a 1,5%-ot. Ez az eredmény ugyan a 2008/2009-es válság előtti időkhöz képest szerény, de a közép- és kelet-európai regóhoz viszonyítva – Lengyelország és Szlovákia kivételével – átlagos. A 2011-es költségvetési mérleg feltűnően kiegyensúlyozottnak tűnik, amikor az euró-övezet várható átlagos deficitje 4-5% -ra, az USA deficitje pedig közel 10%-ra tehető. Az egyre fontosabb teljes államadósság az éves bruttó hazai termékhez viszonyítva 80% körül mozog, amely ugyan messze van a 60%-os maastrichti elvárástól, de mondhatnánk „jó” uniós átlag. A külkereskedelmi mérleg pozitív és ezt Oroszországon kívül egy ország se tudja felmutatni az új uniós tagállamok közül. Nem jó hír, hogy az infláció 4%-os szint körül mozog, de most már a szomszédos Ausztriában sincs lényegesen alacsonyabb szinten az éves árszint emelkedés, pedig „konszolidáltabb” gazdaságról van szó.

Bár ezek a statisztikák kedvezőbbek mint a dél-európai országokban, a globális pénzügyi piacok és hitelminősítő intézmények ugyancsak kritikusán ítélik meg a magyar gazdasági perspektívákat. Persze 2008 októbere árnyékából se könnyű kikerülni, amikor az előző kormány kénytelen volt a Nemzetközi Valuta Alaphoz (IMF) fordulni kölcsönökért. Tény, hogy a 2002 utáni felelőtlen költségvetés jelentősen hozzájárult ehhez a kényszerlépéshez. Viszont az is igaz, hogy mindez a globális pénzügyi helyzetet veszélyeztető egyik legnagyobb amerikai investment bank összeomlásából fakadt. Most, amikor nem egy bank, hanem Európa harmadik legnagyobb gazdasága került a fizetőképтелenség határára, megint csak felmerült a kérdés, hogy nem Magyarország lesz-e a következő válsággóc. Ez láthatóvá vált a magyar államkötvény emelkedő hozamain és a forint árfolyamának gyengülésében. 2008 és 2011 között vannak ugyan különbségek, de kétségtelen, hogy a kormány eddigi konszolidációs intézkedései ellenére a helyzet 2011 őszén még mindig súlyos és a bizonytalanság közép-pontja most Európában van. Ezúttal elsősorban nem bankválságról van szó, hanem szuverén államok pénzügyi válsághelyzetéről.

Elérkeztünk ahhoz a ponthoz, hogy Magyarország pénzügyi helyzete elsősorban nem a belpolitikai döntésektől, hanem a határain túli fejleményektől függ. A magyar export csak akkor fog tudni hozzájárulni a továbbiakban az összgazdaság növekedéséhez, ha a német gazdasági fellendülés folytatódik. Már pedig az

utóbbi hetekben érthető módon ez is megkérdőjeleződött, hiszen az euró-övezet többi országaitól se várhatunk sok jót. Az adósságcsökkenést célba vett és a reformokat sürgető konszolidációs „csomagok” Brüsszelből nem vezethetnek gazdasági növekedéshez a jövő évben. Pedig erre is nagy szükség lenne, mert e nélkül nincs kiút hosszabb távon. Ha a magyar export, a gazdaság fő motorja, 2012-ben gyengülne, akkor nehéz elképzelni mely ágazat tudná ezt pótolni; a belkereskedelemtől aligha jöhetnek pozitív impulzusok.

Az utolsó 10 évben feltornyosult deviza-hitelállomány is úgy hat a belföldi fogyasztásra, mint a sűrű sötét felhő az ember hangulatára. Ezek azok a szempontok, amelyek az előrejelzéseket bizonytalanná teszik. Ha a kormány 2012-es ugyancsak 1,5%-os reál növekedési elvárása nem jön be, az újabb költségvetési korrekciót és terhet hozhat magával.

A forint árfolyama újra elérte 2011 novemberében a három évvel ezelőtti mélypontot az euróval, de különösen a svájci frankkal szemben. A kormány által kezdeményezett kedvezményes hitel-végtörlesztés ugyan segíthet egyes ingatlan-tulajdonosokon, de nem beszélhetünk átfogó megoldásról, mert a legtöbb hitelezőnek nincs meg erre az anyagi háttere, és amint tudjuk, a jelenlegi ingatlanpiaci kereslet és árszintek nem éppen kecsesgetőek. Kétségtelen, hogy a deviza-hitel-kérdés kellemetlenül érintette a kormányt, hiszen nagyméretű potenciális megerhelés áll fenn, ha tartósan marad a leértékelődött forint-árfolyam. Ez már kihatással van a belföldi fogyasztásra és ebből kifolyólag jelentősen csökkentheti az adóbevételeket az állampénztár terhére, a már úgyis szorító általános helyzetben. Tehát a kormánynak újabb bevételi forrásokra lesz szüksége. Eddig a bankok és a multik voltak a „főérintettek” a múlt évben bevezetett válság-adók miatt. Lassan, de biztosan be fog következni az a helyzet is, amikor a magán adófizetők és mindenki más is „érintett” lesz. Alapvető kérdés, mint ahogy ez már több más ország esetében is felmerült, meddig és kikre lehet még a terheket ráróni. A görög utat már mindenki ismeri, és tudjuk azt is, hogy ára van a Nemzetközi Valuta Alap vagy éppen az Európai Unió segítségének is, azaz további reform- és konszolidációs intézkedésekről van szó. Amíg a kulcsintézményi reformokra kétségtelen, hogy szükség lesz középtávon, addig a konszolidációs intézkedések végeredményben rövid- és középtávon a fogyasztás további visszafogásához vezetnek.

Amerikai kitüntetés Esterházy Jánosnak

A New York-i Rágalmazásellenes Liga (*Anti-Defamation League, ADL*) zsidó szervezet, a Gondoskodás Bátorságáért Díjat (*Courage to Care Award*) ítélte oda in memoriam Esterházy János gróf, szlovákiai magyar politikusnak. Ez az elismerés azoknak jár, akik a vészkorszak idején félelmet nem ismerve mentették a zsidó üldözötteket a náci hadigépezet üldözése elől. A díjat november 3-án az ADL éves közgyűlésén Esterházy János unokája Giovanni Malfatti vette át a család nevében.

Esterházy János érdemeit Abraham H. Foxman, az ADL országos igazgatója méltatta, aki kiemelte, hogy „Szembeszállt a zsidóság náci általi deportálásával, és segített a zsidóknak és másoknak a túlélésben. Ez egy olyan fontos tanulság gyermeink és unokáink számára, amelyre ma is folyamatosan emlékeztetni kell. ... Leveleket kaptunk, hogy nem kellene kitüntetnünk. De remélem, hogy egyre több ember fogja elismerni azt a hősiességet és bátorságot, amit a nagyon nehéz időkben tanúsított és most már kicsit nagyobb érdeklődést mutatnak majd az iránt, hogy ott is, ahol el kellene hogy ismerjék, ott is megbecsüljék.”

Az igazgató ez utóbbi mondatával egyértelműen utalt az Esterházy személyével szembeni elutasító szlovák álláspontra. A Szlovákiával szomszédos országok ugyanis már egyértelműen jelét adták annak, hogy Esterházy Jánost hősnek és mártírnak tartják. Sőt már az egykori Szovjetunióban is, ahol tízévi börtönrre ítélték, rehabilitálták és 1949-ben kiadták Cseh-szlovákiának. Varsóban szobor örzi emlékét, Prágában rövidesen felavatják az emléktábláját. Magyaror-

szágon, hála az utóbbi két évtized történelmi kutatásainak, egyértelműen elismerik és nagyra értékelik életpályáját. A szlovákiai magyarság pedig egyenesen saját nemzeti hősének tekinti személyét. Ezt igazolja a számtalan megemlékezés és hivatkozás Esterházy személyére. Az elismerés csúcspontját pedig az egyre szaporodó köztéri szobrok és emlékművek jelentik, amelyek Dél-Szlovákia szerte egyre szaporodnak. Ma már nyolc ilyen emlékmű létezik, többek között Kassán, Losoncon, Komáromban, Dunaszerdahelyen és Búcsón).

Mivel Esterházy Jánost Szlovákiában ítélték halálra 1947-ben (távollétében, mert akkor éppen a Szovjetunióban volt fogságban), több mint két évtizede folyik a küzdelem az itteni jogi és erkölcsi rehabilitálásért. A szlovák álláspont azonban, az egyértelmű ártatlansági bizonyítékok ellenére is, mind a mai napig elutasító személyével szemben. Az elutasító szó talán túl enyhe kifejezés azon kijelentés tükrében, amelyet a szlovák köztársasági elnök, Ivan Gašparovic az idén tett egy szlovák antifasiszta lapnak adott interjújában: „szobrot állítani Kassán Esterházy-nak, aki Hitler és a fasiszmus híve volt, helytelen”. E nagy felháborodást kiváltó kijelentését számos tiltakozás ellenére sem volt hajlandó visszavonni, sőt később olyan magyarázkodásba kezdett, ami tovább fokozta a felháborodást. Valamivel árnyaltabb a szlovák szakmai-történelmi álláspont, amelyet Dušan Kováč, vezető szlovák történész ismertetett Esterházy kitüntetése kapcsán. A szlovák történetírás szerint

Folytatás a 3. oldalon

Ruszt főtere

Még nem tudjuk, milyen sikerrel fog járni Dél-Európa átstrukturálása. Ott valamivel előbbre vannak, tehát nem sokára megtudjuk, hol vannak azok a még ismeretlen határok, melyeket túllépni nem lesz ajánlatos. Nem lehetünk túlzottan optimisták, mert példátlanul felhalmozódott adósságállományról van szó az összes fejlett országban az egész világon. Ki fogja finanszírozni a deficiteket, ha egyes országok nem tudják teljesíteni a feltételeket? Az Európai Központi Bankban már halmozódnak a dél-európai államhitelek papírai, mert különben nincs se privát, se intézményi befektető, aki hajlandó lenne vállalni a kockázatot. A finanszírozási lehetőségek drámaian leszűkültek még a 2010. évhez képest is. 2008/2009-ben még az állampénztárak mentették ki a bankokat, de most ki mentse ki az állampénztárakat? Átmenetileg az egyetlen kiút lehet még, Németország. Ebben az esetben viszont a német költségvetésre és a német adófizetőkre hatalmas teher nehezedne. De idáig még nem jutottunk el, bár kezdünk kifutni az időből. Egyelőre nincs megoldás, mert ehhez a Bundestag jóváhagyása lenne szükséges, de erre még nincs meg a többség. Tehát még több drámaibb, Görögországhoz hasonló fejleménynek kell kialakulni ahhoz,

Burgenland*

Ma Burgenlandról nyilatkozni, sőt 90 évének történetét lepergetni szemünk előtt, végső fokon lelkiismereti kérdés, akár a többségi nép, akár a kisebbségek oldaláról tekintjük a dolgokat.

Egy másik ország részeiből tartományt támasztani a lelkiismeretesség és a felelősség kérdése. A túlnyomóan német ajkú többségnek természetes joga volt ahhoz, hogy saját tartományban egyesüljön. Erre a jogra azonban árnyék is vetődik: habár a „pannon” sajátosságát ismételtlen sajkózzák, tegyük fel a kérdést, hogy a nacionalista színvonalú többségi politika gondolt-e valaha is arra, számba vette-e, hogy a pannóniai örökség azzal a kötelezettséggel is jár, hogy érvényesüljön a sokféleség az egységben elve?

Ez a sokféleség persze csupán feltételes, hiszen már egyetlen pillantás is aggodalommal tölt el: vajon történi-e bármi is ezen kötelezettség vállalása érdekében? Volt-e a cselekvésnek ilyen színeze, iránya? 90 év eredményére nyelvi-etnikai tekintetben egyáltalán nem lehetünk büszkéek. Nem lehetünk büszkéek, habár Burgenland valamennyi polgára elégedett lehet abban a tekintetben, milyen fejlődésen ment keresztül az osztrák tartományok legifjabbika. Valóban, figyelemreméltóak a teljesítmények.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy Burgenland mai arculatának megteremtésében nyelvtől függetlenül valamennyi polgára egyaránt közreműködött. A szónoki kijelentéseken túlmenően a tartomány minden felelős személyének döntéseiben arra kell ügyelni, hogy ezek ne bonzai-alakzatok, a tamburica-folklór szintjén történjenek, hanem jól átgondolt egyenlőségi elvre valljanak, vagyis gondoskodni arról, hogy ez a tartomány mindenekelőtt a sokféleség és esélyegyenlőség mintájaként valamennyi etnikai csoport javára váljék.

hogy a német polgárok rábólintsanak az esetleges transzferunióra. De még ez sem oldaná meg az alapvető kérdést, hogy ugyanis miként lehetne megszüntetni az euróövezet strukturális hátrányait és helyreállítani az egyes országok versenyképességét. Itt Magyarország úgy mondván még „előnyös” helyzetben van, mert a devizaárfolyam-szinten keresztül tudja befolyásolni versenyképességét. Ezt természetesen a még sokkal hatékonyabb szabadpiaci erők is meg tudják tenni, mint ahogyan ezt már többször is tapasztalhattuk.

Az biztos, hogy a modern demokráciában le kell mondania a politikának arról, hogy a hatalom megszerzése csak akkor lehetséges, ha irreális vagy túlzottan optimista érvekkel próbálja megszerezni a polgárok szavazatát. Hosszabb távon tartós gazdasági növekedésre nincs se recept, se példa a történelemben. Erre utal Kurt Biedenkopf, a német egyesítés egyik kiemelkedő politikusa egyik nemrég írt cikkében „Die deformierte Kultur” cím alatt. A fejlett országokban a politika ugyan már jó úton halad, szépséghiba csak abból ered, hogy a körülmények már adottak, tehát manapság a kényszerhelyzet és nem az önszándék diktálja a kultúra módosítását.

DR. SCHINDLER TIBOR

A népcsoportok oldaláról nézve – engedelemmel – utalunk arra, hogy mi, horvátok és magyarok, roma és más kisebbségek nem akarjuk, hogy vásári harsánykodásként amolyan bigyóként kezeljenek bennünket. Mint ahogyan valamennyien hozzájárultunk a fejlődéshez, hasonlóan módon a jövőt is közösen akarjuk alakítani, anélkül, hogy a másság hátrányban részesüljön. Burgenland a mi közös hazánk is, horvátoké és magyaroké, mi is Burgenland vagyunk, ami darabka Európa, és amihez tartozónak valljuk magunkat.

Történelmi esemény volt a Vásfüggöny lebotatása, ill. annak mintegy folytatásaként a schengeni határok megszüntetése. Mindez alapján véve folyamat, gondoskodnunk kell tehát arról, hogy az egymástól elválasztó határok a fejünkben és a szívünkben is megszűnjenek, és minden fenntartás nélkül találjunk egymásra.

Burgenland 90 éve nem egyöntetű örökség, valójában inkább feladat: legyen bátorságunk a kitárulkozáshoz, egymás újra felfedezéséhez, a másikat ne csak ismerjük, hanem el is ismerjük. Burgenlandnak sokszólamúnak kell lennie, mint valami hangversenynek, amin minden hang és hangzat összhangban van egymással, és minden zeneszerszám ugyanezen szerepet viszi a hegedűtől a tubáig.

Így legyen, így kell ennek lennie s ezért az emlékezés legyen az elmélkedés és az újrakezdés ideje. Mindnyáján felelősek vagyunk azért, hogy a múlt minden árnyalatával jövővé érjen a jelenben.

DEÁK ERNŐ

***) A 2011. október 7-én Oberpullendorf/Felsőpulyán az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége és Felsőpulya önkormányzata által rendezett német nyelvű megemlékezés bevezetőjének magyar nyelvű változata.**

Határok nélkül Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT)

(MTI/Krónika, 2011. november 24.) Magyarország támogatja a külhoni magyar közösségek területi és/vagy személyi elvű autonómiáját, és célként jelöli meg a magyar nyelven történő oktatás kiterjesztését, minőségének emelését – áll a magyar nemzetpolitikai stratégia kereteit tartalmazó dokumentumban, amelyet csütörtökön fogadtak el a Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) résztvevői. Az iránymutat 2020-ig kijelölő 50 oldalas anyag szerint a nemzetpolitika fő törekvése a magyar közösségek megerősítése, gyarapodásának segítése.

Magyarország politikailag, erkölcsileg és anyagilag támogatja a külhoni magyar intézményeket és szervezeteket, valamint közvetlen kapcsolatot épít ki a külhoni magyarokkal – olvasható a dokumentumban, amely kitér arra: a többségi nemzethez hasonlóan a nemzeti kisebbségek is arra törekednek, hogy megőrizék identitásukat, biztosítsák közösségük gyarapodását. Rögzítik, hogy a szomszédos államokban élő magyarok a többségi nemzet tagjaihoz képest hátrányos helyzetben vannak.

A stratégia szerint a nemzeti közösségek politikai célja egyrészt az államon belüli kisebb, önkormányzot egységek, az autonómia, másrészt az önálló intézményrendszer megteremtése. Ezen a téren előrelépést csak a Vajdaságban értek el – állapították meg.

A dokumentumban szerepel az is, hogy Magyarország és a szomszédos államok EU-tagsága sok tekintetben kedvező változásokat hozott, ám mindenre kiterjedő megoldást egyáltalán nem eredményezett a külhoni magyarsággal kapcsolatban. Több törekvés ellenére egységes, koherens EU-szintű kisebbségvédelemről a mai napig nem lehet beszélni. A kedvező hatások mellett egyes országokban az EU-csatlakozás után romlott a magyar közösség helyzete, ami ellentétes az unió értékrendjével és a csatlakozási kritériumokkal.

A stratégia szól a nemzetpolitika eddigi eredményeiről és hibáiról is. A legfontosabb eredmények közé sorolják a külhoni magyarság kérdésének tematizálását, a 2001-es státusztörvényt, a magyar egyetemek létrehozását, az intézményesített egyeztetési fórumok (Máért, Magyar Diaszpóra Tanács, Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma) létrehozását és működtetését, az állampolgársági törvény módosítását és a nemzeti összetartozásról szóló törvényt.

Hibaként és tanulságként említik, hogy nem alakult ki konszenzus a nemzetpolitikában, és nem volt összehangolt, a legfontosabb célokat megfogalmazó elképzelés, valamint a támogatások nem voltak számon kérhetőek.

Mint megállapítják, a külhoni magyar közösségek re a legnagyobb veszélyt az asszimiláció jelenti, ezért a cél az életképes és fejlődő közösségek, amelyek növekvő támogatása csak akkor lehetséges, ha Magyarország regionális szerepe megnő. Alapvetés, hogy a külhoni magyar közösségek a szülőföldjükön szeretnék megőrizni magyarságukat, és az a cél, hogy a külhoni magyar közösségek teljes intézményrendszere kiépüljön, és képessé váljanak az öngondoskodásra, amellyel, hogy mindig maguk mögött tudhatják Magyarországot támogatását.

A dokumentum kulcsfontosságúnak nevezi az oktatás kérdését, és célul jelöli meg, hogy minél több diák vegyen részt magyar nyelvű közoktatásban, és a magyar diákok számarányuknak megfelelően legyenek jelen a felsőoktatásban.

A stratégia az egyik legnagyobb eredményként értékeli a külhoni felsőoktatási intézmények létrejöttét. Ezek olyan mértékben gátolják az asszimilációt és segítik „a magyar identitás reprodukcióját”, melynek hatása felbecsülhetetlen – olvasható. Az anyag ugyanakkor kitér arra is, hogy a természettudományi, mérnöki képzésben részt vevő magyar diákok száma alacsony. A cél az egységes Kárpát-medencei oktatási tér kialakítása, amelynek keretében hangsúlyt kell fektetni arra, hogy ez az arány változzon a reál-, a mérnöki, az orvosi és a jogászszakok javára – olvasható.

Ösztönözní kell továbbá az anyarsági és külhoni felsőoktatási és tudományos intézmények együttműködését. A célok között fogalmazza meg az intézményalapítást és azok erősítését.

A dokumentum szerint a szórvány a magyarság asszimilációnak leginkább kitett része. Itt és a kisebb településeken az óvodára és az elemi oktatásra kell összpontosítani, erőforrásokat a beiratkozásra koncentrálni. A támogatáspolitikai legfontosabb feladatai közé kell tartoznia a magyar anyanyelvű oktatási intézményekbe való beiratást segítő kampányt.

A civil szervezetek esetében fontos, hogy a jogvédelemben ellenőrző szerepet töltsenek be, kezdeményezőleg lépjenek fel, és járuljanak hozzá a magyar közösségeket érintő jogok érvényesüléséhez.

A támogatásokról szólva kiemelik, hogy a korábbi rendszer folytatásával eredményt nem lehet elérni, a cél, hogy a támogatáspolitikai az eseti jellegű helyett az intézmények segítségével koncentráljon, az erőforrásokat összpontosítsák, a források felhasználását folyamatosan ellenőrizzék és a Bethlen Gábor Alapkezelő által működtetett egységes nyilvántartási rendszert kibővítsék.

DIASZPÓRA TANÁCS A NYUGATI SZÓRVÁNYOK ÖSSZEFOGÁSÁRA

Répás Zsuzsanna helyettes államtitkár elnökletével 2011. november 17-én Budapesten a Parlamentben megalakult a nyugati szórványokat alkotó magyarok összefogását szolgáló Magyar Diaszpóra Tanács. Az alakuló ülésen 5 régió (köztük az egyházak és a cserkészlet) képviseletében 49 személy vett részt. A legnépesebb tábort a NYEOMSZSZ-ban tömörült Nyugat-európai Régió alkotta 14 képviselővel. A tanácskozáson meghatározó szerepet játszott Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes. Orbán Viktor miniszterelnök alapvonalaiban ismertette a jelenlegi magyar kormány célkitűzéseit, nevezetesen a nyugati magyar diaszpóra tekintetében; Németh Zsolt államtitkár a diaszpóra szolgálatában kifejtett külpolitikai tevékenységet ismertette. Vizi E. Szilveszter, az MTA volt elnöke a Friends of Hungary tervezetet mutatta be.

A nyugati képviselők valamennyien pozitívan nyilatkoztak a Tanács létesítéséről, habár az előkészített Alapító Nyilatkozattal kapcsolatosan számos észrevétel, módosító javaslat érkezett be. A végleges szöveget egyhangúlag megszavazták a küldöttek.

A Magyar Diaszpóra Tanács lényegében tanácsadó testület, melynek elnöke a Nemzetpolitikáért Felelős Miniszter, adott esetben Dr. Semjén Zsolt; titkára a KIM nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára, jelenleg Répás Zsuzsa. A Tanács tagjai az elnök által java-

solt, a Magyar Kormány által meghívott szervezetek képviselői. Az amerikaiak kívánságára Észak-Amerika két régióra különült, ennek megfelelően a Tanács hat régióra oszlik. Az egyes régiók külön-külön választottak régió-elnököket: Bihari Szabolcs (Nyugat-Európa); Hámos László (Egyesült Államok); Ábrahám Tibor (Kanada), Kuncelné Fényes Ildikó (Dél-Amerika); Fodor Sándor (Ausztália, Dél-Afrika) és Vass Zoltán (egyházak, cserkészlet). A jövőben ezek a regionális elnökök képviselik a nyugati magyar diaszpórát a MÁÉRT-on.

A nyugat-európai régió megbeszélésén az alábbi javaslatokat, kéréseket készítette elő a plenáris ülésre:

A MÁÉRT ülésekre a régiós elnök akadályozása esetén helyettesítet delegálhat;

kéri, hogy a Diaszpóra Tanácsban Nyugat-Európát minden szinten a régió által választott személy képviselje; hét stratégiai pont, köztük a magyar értékek feltárása és számba vétele, valamint az oktatás szorgalmazása; kéri a jelenlegi támogatási rendszer leegyszerűsítését;

a közmédia szenteljen nagyobb teret a nyugati magyarságnak;

a kormány tisztázza a világmagyarságnak juttatott és jelenleg az MVSZ tulajdonában, ill. használatában lévő épületek (Budapest, Benczúr u. 15., Semmelweis u. 1-3.) tulajdon- és használati jogát.

Támogatási akciónk beindítása óta – ide értve az Őrség naptárunk révén átutalt adományokat – a Bécsi Napló 2011/5. számában közzétett 699.144,51 euró összeg 2011. november 25-ig az alábbi hozzájárulásokkal növekedett:

TÁMOGATÁSI KÉRELEM

DOMBI Csaba 20,00.- KEMENESI Ferenc 40,00.- NEMES István 20,00.- Összesen: 80,00.-

A támogatások eddig befolyt teljes összege 69.224,51 euró.

Hálás köszönet mindazoknak, akik támogatásukkal lehetővé teszik a Bécsi Magyar Otthon fenntartását, mely a legkülönbözőbb rendezvények, társas összejövetelek mellett a „Bécsi Magyar Iskolának” is otthont ad.

Deák Ernő elnök,

Kraetschmer-Kornis Katalin főtítká,

Kántás János pénztáros

További támogatások az alábbi bankfolyószámlára utalhatók át: P.S.K., A1010 Wien, Georg Coch-Paltz 1, Bankleitzahl/Bankirányítószám 60000, Zentralverband Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich, kontószám 7255731. IBAN 00007255731 + 00060000 BIC OPSKATWW

A Napló postája

ŐRSÉG

NAPTÁR A 2012. SZÖKŐÉVRE

Megrendelhető a 0043 532 60 48-as telefonszámon vagy a zentralverband@aon.at e-mail címen

Sokat változott a világ...

Orbán Viktor valóban megszerezte a parlamentben a 2/3-os többséget, s ez felhatalmazza az országgyűlést, hogy quasi ellenzék nélkül hozzon törvényeket, alkosson új alkotmányt. Ebben az ország többsége ma is egyetért. Mégpedig annak ellenére, hogy a „nemzeti együttműködés rendszere” széles társadalmi köröket terhel meg erkölcsileg és anyagilag. Az pedig még nem tudható, hogy a többségről vagy egy kisebbségről van szó. Az sem bántja a közvéleményt, hogy ezek a „újtítások” - nem reformok, nem megszorítások! - a választásokig és egy kicsit tovább is titokban tartattak, s taltalmilag egyáltalán nem felelnek meg a FIDESZ korábbi politikájának. Bizonyos egyetértés van a nacionalista szóhasználat tekintetében is. Senki sem köhög Trianon szüntelen emlegetése, a kettős állampolgárság, az erdélyi autonómia követelése miatt. Azok persze már kisebbségben vannak, akik 64 vármegyéről, rendi országgyűlésről, a Kárpát-medence fegyveres visszahódításáról, turul-szobrok állításáról, a cigányság inter-nálásáról/kitelepítéséről, a zsidók háttérbe szorításáról és egyéb avitt elképzelésekről álmodoznak. De nekem az az érzésem, hogy mindezzel a FIDESZ-tábor jelentős része csendben szimpatizál, Orbán pedig számít a szélsőjobb jövőbeli szavazataira.

Úgy tűnik, van a közvéleménynek egy széles rétege, amely örül az orbáni „law and order”-nek. A társadalom megosztott abban, hogy helyes-e az egykori szociálliberális vezetők kriminalizálása. Nem elég leváltani egy nem szeretett kormányt? Be kell börtönözni Medgyessyt, Gyurcsányt, Bajnait? Ugyanílyan határozatlanok az emberek, hogy jól járunk-e azzal, ha távolodunk Európától, 2020-ig nem kérjük az EURO-t és a mai Brüsszelt az egykori Moszkvával hasonlítjuk össze. Vannak, akik szerint ez a politika nemzeti elszigetelődéshez vezet, de olyanok is, akik ebben Magyarország úttörő szerepét vélik felismerni.

Végül itt vannak a FIDESZ ellenségei. Akik nem szeretik a visszamenő hatályú törvényeket, a magán-nyugdíjpénztárak állami keretek közé terelését,

a média egypárti ellenőrzését, az alkotmánybíróság illetékességének szűkítését, a nem-jobboldali értelmiség elidegenítését, ill. büntetését (I. kutatói támogatások visszafizettetése, mondván „elkutatgatták a pénzt”). Többségi ellenérzést vált ki a kormány EU-ellenességével Brüsszelben és Strasbourgban. Kell nekünk ellenséges viszony az IMF-fel, a WTO-val, az Európai Központi Bankkal? Hét közül négy szomszédunkkal? A FIDESZ-tábor a választások óta minden bizonnyal zsugorodott, de a bal-liberális tábor nem erősödött. A FIDESZ ma is a leglátogatottabb párt; náluk csak a nem-szavazók vannak többen.

De nem ez a fő baj. Szerintem van a FIDESZ-nek egy alapvető antipátiás vonása, amely néhány jobboldali fundamentalista kivételével senkinek sem tesz szik. A mai kormánykoalíció mindent erőből tesz és hihetetlen sebességre kapcsolt a parlamentben. Volt olyan két hét, amikor az alkotmányt kilencszer változtatták meg. Nem titkolható, hogy a FIDESZ első számú célja hatalma bebetonozása, és pedig a kormányciklus utáni időre is; 2/3-os többséggel választható állami szereplőket 9 évre választják vagy nevezik ki. Ezek az allűrök félelmet váltanak ki és a diktatórikus időket idézik. A mai helyzet persze (még) nem diktatúra, de egyre inkább hasonlít rá. Egyaránt hasonlít a Horthy- és a Kádár-rendszerre. A Horthyé-ra abban, hogy csak az jó, ami keresztény és magyar, a Kádáréra pedig abban, hogy a közmédiák úgy beszélnek a néppel, mint apa a (hiúlye) fiával. S mindkettőre abban, ahogy egy másik Bécsi Napló-cikk írta: „Magyarország nem lesz, hanem volt.”

PINTER EMIL, Budapest/Locarno

Szerkesztői megjegyzés:

A fentebbi sorok világosan tükrözik szerzőjének felfogását, ami végül is nézet, személyes látásmód, a valóságnak szegmentje, nem maga a valóság. Meggyőződéssel valljuk a pluralisztikus demokrácia elvét, ami eleve feltételezi a nézetek különbözőségét, így tehát a Bécsi Napló hasábjain is elférnek olyan vélemények, amikkel egyik-másik olvasónk nem ért egyet. Természetesen nekik is megvan a lehetőségük arra, hogy megírják véleményüket.

Diaszpóra Tanács – Alapító Nyilatkozat

A magyar emberek 2010-ben példátlanul széles és erős összefogást hoztak létre, amely a nemzetpolitika megújításához vezetett. Ezt tükrözi hazánk 2012. január 1-jén hatályba lépő Alaptörvénye, amely szerint „Magyarország az egységes magyar nemzet összetartozását szem előtt tartva felelősséget visel a határain kívül élő magyarok sorsáért, elősegíti közösségeik fennmaradását és fejlődését, támogatja magyarságuk megőrzésére irányuló törekvéseiket, egyéni és közösségi jogaik érvényesítését, közösségi önkormányzataik létrehozását, a szülőföldön való boldogulásukat, valamint előmozdítja együttműködésüket egymással és Magyarországgal.” A diaszpórában élő magyarságnak – húsz évvel a rendszerváltoztatás után – végre kellő figyelmet kell kapnia a nemzetpolitikában. A nemzeti ügyek kormánya elkötelezett aziránt, hogy az új Alaptörvényben az egységes magyar nemzetre megfogalmazott felelősségviselést a diaszpóra tekintetében is megvalósítsa.

A Magyar Diaszpóra Tanács a világon szétszórtságban élő magyarság szervezeteinek közös fóruma, amely a diaszpórában élők sajátos igényeit és érdekeit tartja szem előtt, valamint megteremti a diaszpóra magyarságának önálló képviseletét. A Magyar Diaszpóra Tanács és a Magyar Állandó Értekezlet – egymással szoros együttműködésben – a közös gondolkodást, valamint a magyar nemzet jelenét és jövőjét meghatározó döntésekhez való hozzájárulást szolgálják.

Az ülésen elhangzottakat összegezve alulírottak, a Magyar Diaszpóra Tanács tagjai az alábbi elvekben és célokban állapodtak meg:

– A nemzeti ügyek kormánya kölcsönös elismerésen alapuló kapcsolatot alakít ki a diaszpórában élő magyarsággal.

– Egyetértének a Magyar Diaszpóra Tanács létrehozásának fő céljával, amely szerint a Magyar Kormány nyitni kíván a diaszpórában tevékenykedő szervezetek irányába, értékalapú partneri viszonyt kíván megteremteni a diaszpórában élő magyar közösségek képviselőivel.

– Egyetértének abban, hogy a Magyar Diaszpóra Tanács biztosít intézményes fórumot a diaszpórában élő magyarság számára az összetartozás-tudat erősítése, az önazonosság megőrzése és a nemzeti integráció megvalósítása érdekében.

– Üdvözlük a Nemzeti Regiszter létrehozását, amellyel a Magyar Kormány meg kíván szólítani minden magyart, éljen bárhol a világon. Megegyeznek abban, hogy hozzájárulnak a Nemzeti Regiszter népszerűsítéséhez és sikeres működéséhez.

– Tudomásul veszik azt a sajnálatos, de elkerülhetetlen jelenséget, hogy a diaszpórában élő másod-, illetve többbedgenerációs leszármazottak közül vannak, akik már nem beszélnek a magyar nyelvet. Egyetértének abban, hogy a magyar nemzet nem mondhat le róluk sem. Megegyeznek abban, hogy az egységes magyar nemzetnek kiemelt figyelmet kell fordítania a magyarul már nem beszélő, diaszpórában élő nemzetársaira. Vallják, hogy ők is a magyar nemzetnek tagjai, akiknek tekintetében Magyarországgal való kapcsolat kialakítása, a magyar kultúra – és lehetőség szerint magyar nyelv – átadása, a magyar identitás megerősítése, illetve ezek lehetőségeinek biztosítása közös céljuk.

– Kifejezik meggyőződésüket, hogy a világ más-más táján élő magyarság sajátos értékei kiegészítik egymást.

– Alulírottak elfogadják a Magyar Diaszpóra Tanács Ügyrendjét.

Budapest, 2011. november 17.

GRZEGORZ GÓRNY

Az európai gondolkodás megújulása*

A Szabadelvű Médiaműhely (SZEMM) idei XXV. konferenciáját november 19-én *Az európai gondolkodás-mód megújítása* címmel rendezte meg Budapesten a Pest Szállóban. Auer János, a Médiatanács tagja a konferencián kifejtette, hogy a közmédia reputációja az elmúlt években mélypontra jutott, és ezt a trendet meg kell fordítani. A közmédiának színvonalas, értékes tartalmat kell közvetítenie – hangsúlyozta.

A SZEMM konferenciáján átadták Grzegorz Górný lengyel publicistának a XIII. Európa-érmet. A díjat az Európa-érmes Deák Ernő, az elismeréssel járó oklevelet pedig Molnár Pál, a SZEMM etikai bizottságának elnöke adta át. Laudációjában Németh Miklós Attila, a SZEMM elnöke kiemelte: Grzegorz Górný, a lengyel Fronda folyóirat alapítója gyakran foglalkozik lapjában Magyarországgal és több, az országról szóló könyv lengyelországi kiadásában működött közre. Grzegorz Górný rendszeresen cáfolja a lengyel balliberális médiában Magyarországról megjelenő hamis képet – fogalmazott.

Európa geográfiai értelemben vett kontinensként való meghatározása értelmetlen. Ha földrajzi kategória szerint közelítjük meg, akkor Európának nincs önálló létjogosultsága, hiszen épp csak egy részét képezi Eurázsianak. Eltérő mivoltát következőképp tehát a kultúrának köszönheti, annak a civilizációs sajátlelkűségnek, amely a keresztény vallás hagyományaira épült. Ebből eredően évszázadokon át nem is Európaként emlegették, hanem a *respublica christiana* kifejezéssel határozták meg. Nagyon kifejező, hogy első ízben az „európaiak” (*europeenses*) szóval a Poitiers alatt vívott csatában harcoló keresztény vitézeket illették, akik az iszlám terjeszkedéssel szemben védtek földjüket. Mint Arnold Toynbee kimutatta, minden, a világtörténelemben ismert civilizáció egy bizonyos konkrét vallás alapjaira épült. Az európai civilizáció kezdetét a kereszténység jelentette. Kereszténység nélkül tehát Európa fogalma elveszíti az értelmét.

Manapság gondban lennének, miként is nevezük azt a kultúrát, amely a kereszténynek tartott Európát uralja. Ezt a kultúrát különféle módokon lehet meghatározni: szekularizált, liberális, laikus, felvilágosodás utáni. De nem is az elnevezés, hanem a mibenléte az igazán fontos. Ugyanis olyan kultúráról van szó, amely a keresztény tanítások szinte minden lényeges elemét elveti. Ez a kultúra ugyanakkor olyan életstílust hirdet, amelyben „Isten mintha nem is volna”.

Ez a szekuláris kultúra vált dominánssá napjaink Európájában, és nem csak a nem hívó emberek között, hanem a magukat keresztényeknek nevezők körében is. A laikus kultúra tehát gyarmatosította a kortárs keresztény mentalitást. Általános jelenséggé vált, hogy a keresztények már nem saját vallásuk tükrében szemlélik s helyezik el magukat a világban, hanem hagyományaiktól idegen szekularizációs kategóriák szerint.

Egyetlen ideillő példa, amely Európa bármely országának keresztényeire igaz lehet. Amikor arról hallhatunk, olvashatunk, hogy az Egyháznak ezt meg ezt kellene tennie, akkor szinte automatikusan arra gondolnak: az üzenet címzettjei a püspökök és a papok. Az Egyház ugyanis „ők”, azaz a lelkesek, nem pedig „mi”. Nem érznek késztetést az Egyházzal való azonosulásra, a hit hordozóját egyfajta külső intézményként kezelik. Ezzel a keresztények a szekuláris állásponttal azonosulnak, amelyben a vallás nem úgy jelentkezik, mint az életük része, hanem mint *mellette* létező valóság.

Ugyanezt a laikus gondolkodási mintát figyelhetjük meg, ha szemügyre vesszük, miként írják le a kortárs Egyházat még a keresztény újságírók is. Gyakran olyan meghatározásokkal élnek, mint „az Egyház liberális szárnya”, vagy „az Egyház konzervatív frakciója”, aminek révén a modern politikai nyelvvezetből kölcsönzött kifejezéseket honosítanak meg a kereszténység fogalomtárában.

Ez a folyamat annyira előrehaladt, hogy számos keresztény már észre nem veszi, hogy saját vallásáról gondolkodva idegen kategóriákban

mozog. Ott azonban, ahol egymás mellett két, egymástól radikálisan eltérő antropológiára támaszkodó kultúra működik, óhatatlanul feszültség támad közöttük. Az elmúlt évszázadok során az emberek különbözőképpen kezelték ezeket a feszültségeket. Úgy tűnik, napjainkban az európai nominális keresztények többsége – gyakran öntudatlanul – magáévá tette a kulturálisan leigázott törzsekre jellemző stratégiát. Isten népe gyarmati néppé vált.

A gyarmatosított népek kultúrája mélyen dualisztikus. Jellegzetessége a törés a saját, rosszabb minőségűnek, periférikusnak, anakronisztikusnak, mucsainak elkönyvelt kultúrájuk és a domináns kultúra között, amelyet magasabb rendűnek, tekintélyesebbnek tartanak, s amely társadalmi és szempontról jobb érvényesülési lehetőségeket kínál. Ennek folytán a gyarmatosított népek körében kisebbségi komplexus keletkezik – szegyeellik saját kultúrájukat, amelyet nem képesek teljesen levetkőzni, de legalább annyira igyekeznek megváltozni, hogy minél hasonlóbbakká váljanak a domináns kultúrához.

Hadd idézzek itt egy esetet, amellyel Fehéroroszországban találkoztam. Két belorusz parasztember indult el gyalog a városba. Útközben belorusz nyelven társalogtak. Abban a pillanatban azonban, amikor átlépték a város határát, menten átváltottak oroszra, annak ellenére, hogy továbbra is csak ketten voltak. Megkérdeztem, miért tették ezt, mire azt mondták: „beloruszul csak otthon szoktunk beszélgetni a faluban, de a városban városiasan kell beszélni, vagyis oroszul”. Így nincs hát semmi meglepő abban, hogy Fehéroroszország fővárosában, Minszkben manapság a lakosságnak csak elenyésző százaléka használja az anyanyelvét.

Mi, katolikusok nagyon hasonlítunk az említett belorusz parasztokhoz. Amint átlépjük a nyilvánosság határait, azonnal elhagyjuk a saját vallásunkra jellemző gondolkodás- és viselkedésmódot, és idegen mintákat kezdünk követni. Sőt, még büszkéek is vagyunk erre. A nemrég a szejm elnökévé választott Ewa Kopacz például azzal büszkélkedett, hogy amint átlépi a hivatalának küszöbét, a ruhatárban hagyja a kereszténységét. Íme, a gyarmati mentalitású keresztény gondolkodás iskolapéldája. Az effajta hozzáállás, amely kizorítja a vallást a nyilvánosság szférájából, oda vezet, hogy noha Európában többségben vannak a magukat kereszténynek nevező emberek, ha valódi tanúbizonyságot kell tenniük hitük mellett, alig marad néhány belőlük.

Konfliktushelyzetekben a mai keresztények gyakran a domináns kultúra útmutatásait követik, a saját vallásuk követelményeit helyette. Általában úgy próbálják megmagyarázni döntésüket, hogy igyekeznek elbagatellizálni annak súlyát, elvenni az élet. Érveléseik élő példáját adják annak a kisebbségi komplexusokkal teljes retorikának, amely a gyarmati sorba taszított népek képviselőit jellemzik.

Stegersbach / Szentelek: kastély, ma tájmúzeum

Ugyanakkor a keresztény és a laikus értékrend között keletkező konfliktus minden esetben valódi próbatételnek számít. Ez az a pillanat, amikor az ember gyakorlatilag rákényszerül, hogy megválaszolja a kérdést: „Melyik kultúra a magasabb rendű? Melyik kultúrának vetted alá magadat?” A vallás nyelvére fordítva a kérdés így hangzik: „Melyik Úrnak szolgálsz?”

Ne hagyjuk, hogy a látszatok megtéveessenek bennünket. Az, amit domináns laikus kultúrának nevezünk, alapjában véve szintén vallási jellegű. Felhívta már erre a figyelmet Alasdair MacIntire, aki precízen kimutatta, hogy a felvilágosodás filozófiájának kvázi-vallásos jellege van, mintegy alternatív teológiát kínálva a keresztény tradíciókkal szemben.

A kereszténységben – a laikus koncepciótól eltérően – az ember elfogadja a természet törvényeit, alázattal viseltetik a titok iránt, nem képzelet magát teremtetnek, demiurgosznak. Abban hisz, hogy örök boldogságra és végtelen szeretetre szól a sorsa.

Az, hogy ma oly sok keresztény nem tudja, mi is valójában a kereszténység, a legbeszedesebb bizonyítéka az Egyház gyarmatosításának. A kereszténységet gyakran úgy kezelik, mint egyfajta erkölcsi kódexet, idejétmúlt tiltások és parancsolatok etikai rendszerét, amely meg kívánja határozni lelki életünk módját. Mindeközben a kereszténység középpontjában mindig az ember személyes kapcsolata áll Istennel. E nélkül a Krisztussal való bensőséges kapcsolat nélkül a keresztény egyfajta karikatúrává változik.

A keresztény ember a próbatétel pillanatában felteszi magának a kérdést: „Jézus Krisztus a helyemben miként döntött volna?” Vajon Jézus a ruhatárban hagyta volna a hitét, amikor átlépte a római hivatal küszöbét? Az első keresztények azzal válaszolták meg a kérdést, hogy életüket adták a hitért. Ma senki sem követel hasonló áldozatot Krisztus követőitől. Napjainkban nem attól félünk, hogy halálra ítélnék bennünket, hanem attól, hogy valaki összevonja a szemöldökét, megmosolyog a bajusza alatt, hogy a kollégák ugratásainak célpontjává válunk, ledorongol a főnökünk, vagy megbírál a „véleményformáló” sajtó.

Úgy vélem, földrészünk keresztényeinek jelenleg mindenekelőtt az a feladata, hogy levessék magukról a gyarmati mentalitást, és visszatérjenek sajátlelkűségükhöz. Ehhez azonban nem csak az európai gondolkodásmód újjáépítésére van szükség – ez messze nem elegendő –, hanem az életstílusunk megváltoztatására is. E kontextusban Alasdair MacIntire bizonyos párhuzamossá-

gokra hívja fel a figyelmet korunk világa és a római császárság alkonyának idősza között:

„Amabban az időszakban fordulópontra jutott a pillanat, amikor a jó szándékú emberek felhagytak a római császárság megmentésének kísérleteivel, s már nem azonosultak az impérium szokásrendszerével és erkölcsi közösségével. Ehelyett – nem is mindig teljesen tudatosan – új közösségi formák megteremtésének feladatát tűzték ki maguk elé, amelyek keretében a megfelelőnek tartott moralitás és a jónak ítélt viselkedésmód esélyt kapott arra, hogy a barbárság és sötétség elkövetkező évszázadaiban a túlélést biztosítsa. Ha erkölcsi viszonyrendszerünk általam adott magyarázata helytálló, akkor le kell vonnunk a következtetést, hogy mi is egy ideje elértünk már hasonló fordulópontra. A jelenlegi szakaszban tehát alapvető feladatunk, hogy olyan helyi közösségeket építsünk fel, amelyekben lehetségesé válik a jó viselkedésmód, valamint a megfelelő intellektuális és erkölcsi élet túlélése az új barbárság már küszöbön álló korszakában. (...) Ezúttal azonban a barbárok nem a határainkon gyülekeznek, hanem egy ideje már uralkodnak felettünk. Tény, hogy ugyan ez nem tudatosult bennünk, de ettől függetlenül összetett helyzetünk elemét képezi. Nem Godotra, hanem valaki másra, egy új – elődjétől kétségtelenül nagyon különböző – Szent Benedekre várunk”.

Európa, mint keresztény valóság nem holmi hatalmi dekrétum nyomán keletkezett, hanem a történelemből ered, Krisztus számos hívének életminőségéből, bizonyosságából, akik kis közösségeket alkottak és hitük kisugárzásával hatottak környezetükre, minek nyomán sokan csatlakoztak hozzájuk. Napjainkban a keresztények feladata hasonló: olyan, entrópián túli enklávákat kell teremteniük az Egyház, mint valódi közösség építése során, amelyek lehetővé teszik a túlélést, ahelyett, hogy a jelenlegi európai civilizáció megmentésén munkálkodnának. Ugyanezt tették a maguk idején a bencések és ily módon nem csak átmentették a hitet az eljövendő nemzedékek számára, hanem azt is megóvták a barbárság előzönlésétől, ami a legértékesebb volt a római civilizációban. Ha tehát meg akarjuk menteni Európát, építsük a hitet és az Egyházat. Legyünk élő alapkövei e szentélynek. Térjünk vissza a forrásokhoz. És mindenekelőtt: ne féljünk!

(Szalai Attila fordítása)

*) A SZEMM XXV. konferenciáján előadott szöveg magyar nyelvű, szerkesztett változata.

Ülésezett a Nemzeti Összetartozás Bizottsága

A 2011. november 15-i ülésen Budapesten a Parlamentben Potápi Árpád János elnökletével három előadás hangzott el. Elsőként a Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetségének (NYEOMSZSZ9 helyzetéről és nemzetpolitikai tevékenységéről Deák Ernő számolt be, majd Kunckelné Fényes Ildikó; a LAMOSZSZ elnöke a latin-amerikai magyar szövetségről adott átfogó felvilágosítást. Harmadikként Csete Örs a Határtalanul! Program aktuális állásáról tájékoztott. A feltett számos kérdésből ítéle mindhárom beszélő élénk érdeklődést váltott ki.

A Magyar Szocialista Párt – feladva korábbi elutasító magatartását – Szabó Vilmos országgyűlési képviselőt delegálta a Parlament Nemzeti Összetartozás Bizottságába. Szabó Vilmos akadályozása miatt Hadnagy Miklós képviselte az MSZP-t. Mint ismeretes a legnagyobb ellenzéki párt tilakozásul a 2010. december 23-án létrehozott bizottság munkájában a kezdetekben nem vett részt. Úgy ítélte meg, hogy a bizottság minden egyeztetés nélküli létrehozása, egyben a korábbi

Külügyi és Határon Túli Magyarok Bizottságának a külhoni magyarokra vonatkozó illetékességének korlátozása nem szolgálja sem a nemzetpolitika, sem a szomszédságpolitika érdekeit. A párt legutóbbi kongresszusán Mesterházy Attila pártelnök által meghirdetett, a határon túli szervezetekkel párbeszédre, együttműködésre törekvő, megújuló nemzetpolitika fényében azonban megszületett a döntés Szabó Vilmos képviselő részvételéről a bizottság további munkájában. A párt vezetője több alkalommal kinyilvánította, hogy szorosabb együttműködésre törekszik a legitim határon túli magyar szervezetekkel, illetve azok vezetőivel. Ennek részeként idén nyáron Balatonlellén szervezett Európai Ifjúsági Akadémia rendezvényükön bejelentették a Nemzetpolitikai Szakértői Kerekasztal létrehozását, amelybe minden határon túli régió egy-egy szakértőjét kéri fel. A kerekasztal lehetőséget terem a párbeszédre, a problémák felvetésére és körvonalozására, megoldásuk keresésére, illetve közös nemzetpolitikai stratégiák megfogalmazására.

Amerikai kitüntetés Esterházy Jánosnak

Folytatás az 1. oldalról

Esterházy Csehszlovákia szétverésén munkálkodott. Ebből annyi az igaz, hogy Esterházy igazi demokratiként 1938-ban támogatta a szlovák autonomista törekvéseket, ugyanakkor síkra szállt a magyar kisebbség jogaiért. A háború idején azonban többször felemelte szavát a szlovák-magyar megbékélés érdekében. De miután 1942. május 15-én nem szavazta meg a zsidók deportálásáról szóló törvényt, a Tiso-féle fasiszta bábiállamban kegyvesztetté vált.

„Nagyon kevés Esterházy Jánoshoz fogható ember van, aki magyar Wallenbergként vonult be a magyar történelembe” – nyilatkozta Németh Zolt magyar külügyi államtitkár, aki szintén részt vett a díjátadó ünnepségen. Majd így folytatta: „Nagyon nagy anakronizmus, hogy ma már Oroszország, Izrael és az amerikai zsidó szervezetek elismerik ezt a történelmi mércével is egyedülálló személyiséget, Szlovákiában pe-

dig még mindig háborús bűnösnek tartják. Ez jól jelzi, hogy milyen állapotban van a magyar szlovák viszony, és hogy mennyire összekapcsolódik Esterházy megítélésével a felvidéki magyarság sorsa, illetve a magyar–szlovák együttélés feltételeinek megítélése.”

Az ünnepségen meghívottként részt vett Berényi József is, a szlovákiai Magyar Koalíció Pártjának (MKP) elnöke, akit azon a címen hívtak meg, hogy az ADL az MKP-t tekinti a háború alatti szlovákiai Magyar Nemzeti Párt utódjának, amelynek Esterházy János volt az elnöke. Nyilatkozatában egyfajta győzelemnek tekintette Esterházy személyének elismerését de „a politikai életben és jogilag ez a győzelem még nem jelenhet meg Szlovákiában.” A gróf rehabilitálásának esélyeiről nyilatkozva pedig azt mondta: „Ez a küzdelem nem lesz gyors folyamat”.

VARGA SÁNDOR

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: Fetes Kata

Die Presse (AT)

Terv az adósságválság terjedése ellen

Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) tervet dolgoz ki arra, hogy az adósságválság ne terjedessen át Kelet-Európára.

Akárcsak 2008-ban, most is kulisszák mögötti tárgyalásokat kezdeményezett az EBRD a bankokkal, annak érdekében, hogy megelőzze a hitelezések csökkenését. Az osztrák bankok cáfolják, hogy kapcsolatban állnának az EBRD-vel és állítják, hogy nincs szándékukban tőkét elvonni a keleti leányvállalatoktól. Nem értenek egyet az EBRD véleményével. Szerintük a helyzet nem olyan rossz, mint azt a Fejlesztési Bank állítja. Magyarország kivételével a kelet-európai országok államadóssága alacsonyabb, mint a nyugati államoké.

A bankoknak egy új Európai Unió rendelkezések alapján a 9%-on kell tartaniuk tőke-megfelelési mutatójukat. E cél eléréséhez, száz milliárd euróra van szükség. Az EBRD csupán azt akarja elérni, hogy ez az akció ne a kelet-európai leányvállalatok kárára történjen.

Liberation.fr (FR)

Lezuhanhat januárban az űrszonda

A fellövés óta nem sikerült pályára állítani a Phobos-Grunt űrszondát, mert nem kapcsolt be a hajtóműve. Az űrjármű azóta sem vált le a kínai Yinghuo-1-ről és vele együtt kering a Föld körül.

A meghibásodást illetően megoszlanak a vélemények. A CNES, a francia űrhivatal szakemberei szerint, nagy valószínűséggel megszakadt a fedélzeti számítógép és csillagok helyzete alapján tájékozódó szenzorok között az összeköttetés. Ez okozta, hogy a Mars kutatására tervezett űrszonda irányíthatatlan lett. Az orosz szakemberek úgy vélik, hogy csak a kommunikáció szakadt meg a földi irányítók és a szonda között. Az űrjármű tartja Föld körüli pályáját, de néhány kilométerrel fokozatosan csökken bolygónk és a szonda között a távolság.

Az orosz űrkutatók remélik, hogy a NASA segítséget nyújt és a Deep Space Network szatellitiek valamelyike képes lesz kapcsolatot teremteni az űrszondával. Ha ez nem sikerül, akkor várható lesz, hogy januárban eléri a kritikus 180 km-es távolságot. Ebben a magasságban zuhanni kezd az irányíthatatlanná vált űrjármű.

Független szakértők véleménye szerint a Phobos-Grunt üzemanyag készlete nem jelent kockázatot, mert a légkörbe belépve elég. Az azonban kiszámíthatatlan, hogy a 13,5 tonnás szonda hová csapódik be. Jelenleg a becslések pontos dátumát is nehéz meghatározni. Az orosz szakemberek szerint ez az esemény januárban következik be.

Daily Mail (UK)

A britek és az idegen nyelvek

14 éves korukig a brit diákoknak az iskolában kötelező egy idegen nyelv tanulása. A tanterv szerint választhatnak a francia, a német és a spanyol közül.

A közelmúltban 2 ezer fő bevonásával végzett vizsgálat eredménye szerint a megkérdezettek 64%-a egyetlen szót sem tudott valami más nyelven. A felmérés szerint a vizsgálatban résztvevők 10%-a tudott a három nyelv közül az egyiket valamilyen szinten megszólalni. Az összes résztvevő közül csak 40-en vallották, hogy értik a másik nyelven mondottakat, de nem tudnak válaszolni. A megkérdezettek 63 %-a még azt sem érte, hogy mi a flamand szó „goedemorgen” jelentése, pedig ez kiejtésében elég közel áll az angol „good morning” köszöntéshez és jelentése is ugyanaz, azaz „jó reggelt”. A francia „bonjour” már a felmérésben résztvevők közül csak 400-nak nem volt ismerős.

A szakértők szerint a britek nyelvtudatlanságának egyik oka, hogy más országok lakóitól elvárják, hogy beszéljenek angolul.

washingtonpost.com (USA)

Naponta egy pohár bort

A londoni Kings College-ban ezer női ikerpár szokásait elemezve arra a következtetésre jutottak, hogy a kismértékű alkoholfogyasztás erősíti a csontsűrűséget.

A megvizsgáltak 55 év körüliek voltak. Étkezési szokásaik és alkoholfogyasztásuk alapos vizsgálata után csontsűrűség méréseket végeztek testük 3 pontján, a medencén, a gerincen és a combcsonton. A mérések eredménye azt mutatta, hogy azoknak volt nagyobb a mért pontokon a csontsűrűsége, akik kismértékben fogyasztottak rendszeresen vörösbort. Azoknak, akik másfajta, vagy egyáltalán semmiféle alkoholt sem fogyasztottak, nem volt kielégítő a csontsűrűsége.

A nagyobb mennyiségű zöldség- és gyümölcsfogyasztás a kutatók szerint nem befolyásolja kedvezően a csontsűrűséget. A magas kalóriatartalmú ételek, mint a hússal töltött tészták, sült hal sült burgonyával, főtt húsok, főtt bab viszont kifejezetten csökkentik azt.

A kutatások eredménye azt mutatja, hogy nem az alkoholtartalomnak van kedvező hatása szervezetünkre, hanem a szőlő héjában található polifenoloknak.

Lifeline

Fejfájás nélküli boldog új évét

Évről-évre erőt vesz rajtunk az érzés, hogy nem szabad túlzásba vinni az év végi ünnepek alatt az evés-ivást. Nem csak kilóink megőrzése érdekében aggódunk, hanem a tartós fejfájástól is rettegünk. Sokan nem is gondolnak arra, hogy milyen következményeket vonhat maga után a mindennapoktól lényegesen eltérő életvitelünk.

Szakemberek egy rangsort állítottak fel a fejfájást kiváltó okokról. E szerint az első helyen áll az evés-ivás, majd ezt követi a stressz, a kialvatlanság, majd a zaj és a túlzott alkohol-, vagy csokoládé-fogyasztás. Ezek a veszélyes tényezők rendszerint valamennyien jelen vannak az év végi ünnepek idején. Gyakran ezek rontják el az ünnepi hangulatot. Különösen könnyen fordul ez elő a migrénre hajlamos embereknél.

Sokan érzékenyek a fehér-, vagy a vörösborra; mások az égetett szeszes italokra. Sokak számára el képzelhetetlen a szilveszteri összejövétel pezsgő nélkül. Pedig a fejfájás megelőzésének egyik lehetősége, hogy alkohol helyett üdítők és ásványvíz fogyasztásával töltsük az év utolsó és az új év első óráit.

Nem csak az alkoholfogyasztásban rejlenek a fejfájás okozói, hanem a nagyobb mennyiségű csokoládé és édesség fogyasztásában is. Az ünnepeket kellemebbé tevő sütemények, karácsonyi édességek csábításának nehéz ellenállni. Talán nem is kell, ha tudunk mértéket tartani.

Vannak, akik kávét isznak a fejfájás, vagy a migrén megelőzésére. Azoknál, akik naponta nagyobb mennyiségben fogyasztják a barna nedűt, az sok esetben a kíváncsi hatás ellenkezőjét váltja ki. Ahhoz, hogy jól bírjuk az éjszakázást, nem kell túlzásba vinnünk a kávéivást.

Kedvezőbb helyzetben leszünk, ha felkészülünk az éjszakaiásra és a partikat megelőző napokon többet alszunk. A fáradtság és az alváshiány jelentős szerepet játszik a fejfájás, vagy a migrén kialakulásában.

Nem kell megfosztanunk magunkat az ünnepi események élvezeteitől, elegendő, ha mértéket tartunk, így biztosan kellemes ünnepnapokat élhetünk át és egy boldog új évet!

NYUGATI HÍRLEVÉL

GEORGE WASHINGTON DÍJÁTADÁS – AMERIKAI MAGYAR ALAPÍTVÁNY

2011. november 16-án, szerdán este 7-től tartja az American Hungarian Foundation évi George Washington 49. díjkiosztó vacsoráját a New York-i Waldorf Astoria Hotelben. Az idei év kitüntetettje az Amerikai Magyar Intézet munkáját kezdettől fogva irányító volt igazgatója dr. Molnár Ágoston.

Az American Hungarian Foundation-t, Molnár Ágoston kezdeményezésére magyar származású egyetemi tanárok és egyesületi vezetők alapították 1955-ben abból a célból, hogy ápolja és népszerűsítse a magyar kulturális hagyományokat az Amerikai Egyesült Államokban. Az intézményt kezdettől fogva irányító igazgató, Molnár Ágoston munkája nélkül az Alapítvány nem jött volna létre, nem épített volna fel hárommillió dollárért egy épületet, amely ma a legnagyobb magyar intézmény Amerikában. 55 év munkája után Molnár Ágoston 2010. augusztus 31-én nyugalomba vonult, de ez nem jelenti azt, hogy megszakadna kapcsolata az Alapítvánnyal. Az igazgatóság társelnökké választotta.

Az alapítvány kiemelkedő eseménye évenként a George Washington Díj átadása, mellyel azokat a sikeres amerikai magyarokat és a magyarság érdekében munkálkodó amerikai személyeket jutalmazza, akik a magyar névnek és kultúrának elismerést szereztek. Az első Washington-díjas Kármán Tódor és Neumann János (posztumusz) volt 1961-ben. Az Alapítvány kiállítótermében jelenleg *„Hungarian Masterworks: From Impressionism to Modernism”* címmel Jill A. Wiltse and H. Kirk Brown III. magyar képzőművészek műveinek gyűjteménye látható.

A kiállítás megtekinthető: hétfőtől szombatig de. 11-től du. 4-ig, vasárnap du. 1-től 4-ig a Magyar Örökség Központban.

100 ÉVE HALT MEG PULITZER JÓZSEF

–Pulitzer szeminárium Los Angeles-ben

A Los Angeles-i magyar főkonzulátus a magyar származású Pulitzer József halálának 100. évfordulója alkalmából emlékszemináriumot tartott „Pulitzer és öröksége” címmel. 1911. október 29-én halt meg a lapcsinálás történetének egyik legfontosabb alakja, a független, modern újságírás atyja, aki az amerikai kongresszus első magyar származású tagja volt, és akinek neve a New York-i Szabadság-szobron elhelyezett emléktáblán is olvasható. 17 évesen szállt fel a hajóra, hogy Amerikába utazzon és beálljon a hadseregbe. Fokozatosan az újságírással kezdett el foglalkozni, majd lapkiadó lett. 1872-ben megvette a St. Louis Post és a St. Louis Dispatch című lapokat, összeolvasztásukkal jött létre a St. Louis Post-Dispatch, amely ma is a város napilapja. Ezt követte a New York World megvétele, mely Pulitzernek köszönhetően hamarosan az ország legjelentősebb lapja lett.

Bokor Balázs nagykövet, Los Angeles-i főkonzul megnyitójában hangsúlyozta, hogy Pulitzer pályája a szenzációhajász újságírással indult, és jelentős szerepe volt abban is, hogy korrupciós ügyek, politikai botrányok és gazdasági visszaélések tényeit tárja fel az amerikai közvélemény számára, ami új törvények elfogadásához vezetett. Adománya által jöhetett létre a Columbia Egyetem nagynevű újságíróiskolája, a Joseph Pulitzer Alapítvány kamataiból pedig 1917 óta évente kiosztják a Pulitzer-díjakat az újságírás, könyv, színház és zene területén jelenleg 21 kategóriában. A díj magyar változatát 1988-ban a New Orleansban élő Fábry Pál és a magyarországi Kereskedelmi Bank alapította az örökösök hozzájárulásával. Pulitzer József életnagyságú újságotolvasó bronzszobra a New York-i Liberty Islanden található.

ÚJRA FELÁLLÍTOTTÁK BARTÓK SZOBRÁT LONDONBAN

A világhírű magyar zeneszerző eredetileg hét éve felállított szobra útépités miatt került raktárba. A mű-

zeumi és kulturális negyed, South Kensington metrómegállójától alig néhány lépésre állt eredetileg Varga Imre Kossuth-díjas szobrászművész alkotása. Most, hogy a terület felújítása véget ért, eredeti helyén ünnepélyes keretek között állították fel újra. A kétméteres bronzszobrot, amely felöltöben, kalapban, zsebre dugott kézzel ábrázolja a magyar zeneszerzőt, eredetileg 2004-ben leplezték le. Budapest, Brüsszel és Párizs után ez a világon a szobrászművész negyedik Bartók-szobra.

Az újraavatást több rendezvény is kísérte. Bartókról szóló kerekasztal-beszélgetést rendeztek szeptemberben a Londoni Magyar Kulturális Központban a Brit–Magyar Baráti Társaság és Malcolm Rudland magyar származású angol zenész, a Peter Warlock Társaság tiszteletbeli főtítkára szervezésében. Ezen két neves zenetudós, Malcolm Gillies ausztrál származású zenész és nyelvész, a Bartók Nagy-Britanniában című könyv szerzője, a londoni Metropolitan University rektora és Laki Péter, a New York-i Bard College zenetörténész professzora, a Bartók és világa című könyv írója beszélt a magyar zeneszerző életéről és munkásságáról.

Koncertet tartottak a Szent Péter-templomban, ahol Bartók Béla, Peter Warlock és Henry Purcell műveit adták elő. A fellépő művészek között volt többek között Vásáry Tamás, Laki Péter, Malcolm Rudland és Pusker Júlia is. A koncert után az egybegyűltek a Sydney Place 7. számú ház elé vonultak, ahol Bartók 1922 és 1938 között rendszeresen megszállt londoni látogatásai idején, és ahol ma tábla őrzi emlékét.

MARTIN SZEKELY KIÁLLÍTÁS

A nemzetközi hírű magyar származású francia formatervező, Martin Székely műveiből nyílt életmű-kiállítás 2011. októberében a párizsi Pompidou Központban.

Pierre Székely szobrász és Székely Vera képzőművész 1956-ban született fia a nagyközönség számára kevésbé ismert alkotó, holott művészi megközelítésű bútora-it és használati tárgyait – amelyeket egyszerűség és praktikusság jellemez – a világ legjelentősebb kortárs gyűjteményeiben őrzik, egyebek mellett a párizsi Pompidou Központban, a Musée des Arts Décoratifs-ban, a San Francisco-i Modern Művészetek Múzeumban, a New York-i Modern Művészetek Múzeumban (MoMA) vagy a jeruzsálemi Israel Múzeumban.

Martin Székely az úgynevezett Pi székkal vált elismert formatervezővé, amelyet 1983-ban készített, s amely egyszerre idéz egy hajlított ívű napozóágyat és egy hátradöntött rideg fogorvosi széket. Megannyi sorozatgyártásra szánt hétköznapi tárgy fűződik a névéhez: a felfordított gulát formázó Perrier- vagy a középen összeszűkülő Heineken-pohár, a mozikba tervezett kétszemélyes Love seat-ülés, valamint különböző utcabútorok, padok, órák, buszmegállók, hirdetőtáblák, villanyoszlopok. Tervezett magasfeszültségű villanyvezetékét a francia elektromos műveknek, ékszeret a Hermes divatcégnek, elegáns fémedényeket és evőeszközöket a Christofle-nak, táskát a Delvaux-nak.

Martin Székely életmű-kiállítása január 2-ig tekinthető meg Párizsban.

DALOS GYÖRGY németországi KITÜNTETÉSE

A német egység helyreállításának 21. évfordulója alkalmából németországi kitüntetésben részesült Dalos György.

A Bundeszentrale für Politische Bildung a német egység úgynevezett polgári díját adományozta a Németországban élő magyar íróknak.

A zsűri indoklásában méltatta a 68 éves magyar író életművét, hangoztatva, hogy az jelentős mértékben hozzájárult Németország és keleti szomszédai, köztük Magyarország közeledéséhez. Dalos György az „Emberek - a német egység főszereplői” kategóriában kapta a díjat.

Szerkeszti: BIKAI JÚLIA

1956 ötvenötödik évfordulója Grácban

A Magyar Egyetemisták és Öregdiákok Klubja, valamint a Magyar Katolikus Közösség az 55. évforduló alkalmából hármias megemlékezésre hívta a gráci és stájerországi magyarokat.

Október 22-én este a szokottnál nagyobb számú résztvevő jelenlétében a második generációs Mag. Molnár András városi tanácsos helyezte el a dőmnál az emlékezés és emlékeztetés 54. koszorúját. Ugri Mihály rövid beszédében egy-egy mondattal fölhívta a jelenlévőket, Emlékezzünk! ’56 hősi halottaira, a sor-tűzek, a szabadságharc, a megtorlások áldozataira az országhatáron belül és kívül. A résztvevők: Emlékezzünk! – válaszait visszhangozták az ősi falak. Gyertyagyújtás és közösen mondott miatyánk után a Himnusz hangjával zárult a koszorúzás.

Október 23-án a hazánkért felajánlott ünnepélyes szentmisén lelkeszünk Mag. Molnár Ottó prelátus prédikációjában kifejtette, miért tartjuk mi keresztények is miénknek ’56-ot. Áldozás alatt Csonka Vince cselló-

játékát orgonán Zavaczki Róbert kísérte.

A mise után emlékműsor következett a Plébánia nagytermében. Bevezetőül Beethoven F-dúr szonátá op.5 1. tételét játszották Mag. Hribik Noémi zenetanár-nő és Csonka Vince a gráci operaház volt csellistája. Harangozó Bertalan kormány megbízott, a Vas megyei kormányhivatal vezetője emlékeztető beszédében felidézte az ’56 előtti évek politikai elnyomását, a forradalom és szabadságharc dicső napjait, az azt követő megtorlás és kádári korszak évtizedeit. A múltból a jelenbe lépve ismertette az új alkotmányt – ’56 véráldozatának kései gyümölcseit – és a kormányprogramok jövőt építő terveit. Beszéde elhangzása után Mag. Hribik Noémi nagy sikerrel játszotta Liszt F. La leggierenza művét és kísérte az estet záró Himnusz. Előtte a közönség felállva egyperces néma főhajtással áldozott azok előtt, kiknek kiontott vére hozta meg a mi szabadságunkat is.

(imi)

Október 23. és Liszt Ferenc Linzben

2011. nov. 5-én a Felső-ausztriai Magyarok Kultúregyesülete kettős rendezvényt szervezett a neves dá-tumok alkalmából: először a felső-ausztriai tartományi székhely belső udvarán 2007-ben elhelyezett ’56-os emléktábla megkoszorúzására került sor majd pedig a városi magisztrátus dísztermében Liszt koncert-re került sor. A koszorúzási ünnepség díszvendégei Dr. Csobánczi Horváth Iván főkonzul, Pedák Vattay Katalin felső-ausztriai tiszteltbeli konzul és Deák Ernő, a Központi Szövetség elnöke volt.

Ezután ’56-os veteránok, így Prof. Balogh Ádám, Fábrián László mérnök osztották meg a jelenlévőkkel gondolataikat. Máthé Attila visszaemlékezése került felolvasásra. A Szózat után dr. Vencser László és Szabó Ernő lelkesek közös imában emlékeztek a forradalom áldozataira.

A Liszt koncerten jelen volt Erich Watzl alpolgármester városi kultúrreferens és Karl Anton Haydtnér

néptanácsi biztos képviselte; ott voltak a Hungarostúdió munkatársai Bálint Kriszta, Dufek Eleonóra, Simonffy Gábor, Nagy Attila, a linzi hétvégi magyar iskola tanárnője, Sebestyén Margit s nem utolsósorban Simonffy Erika, a kultúregyesület tiszteletbeli elnöke.

Mivel az idén Bartók évforduló is van, ezért a művésznők – Mag. Adorjáni Csonka Csilla (zongora), Dr. Mag. Münch Judit (zongora) és Vaszi Anita (hegedű) – népszerű Bartók népdalfeldolgozásokat is beépítettek a programba, Tőkés Enikő összekötő szövegével. A művész-trió végezetül Liszt Ferenc 2. Magyar Rapszódiajának a 4-kezes változatát adták elő. A műsor után szeretetvendégség következett, amit Fodor Erzsébet, Törköly József, Bálint Kriszta, Simonffy Gábor, Máthé Erzsébet és Gergely Márton Irénke és Herbert valamint Tőkés Enikő készített elő.

TÖKÉS ENIKŐ

A Burgenland-kérdés a magyar külpolitikában

Az első világháború végén megindult az Osztrák-Magyar Monarchia – nagyhatalmak által támogatott – feldarabolása. 1918. november 12-én az önálló német-osztrák állam ideiglenes nemzetgyűlése egyhangúan kikiáltotta a Német-Ausztriai Köztársaságot. Az osztrák sietség legfőbb oka az előremenekülés volt, azaz, hogy ezzel a lépéssel megelőzzék a többi utódállam megalakulását, és időben kijelöljék Német-Ausztria jövőbeli államterületét. A reménybeli államhatárok magukba foglalták a magyar királyság határ menti megyéinek egy részét, azaz Nyugat-Magyarország egyes területeit is. Az osztrák politikusok ez irányú igényeiket a terület német jellegével támasztották alá. Az etnikai érvek megalapozottak voltak, ám a kedvező nagyhatalmi döntés eléréséhez ez kevés volt.

Szomszédunknak a több évszázados nagyhatalmi helyzet után meg kellett barátkozni a kisállamiság gondolatával, gazdaságát az induló időszak válsága és a háború következményei mellett strukturális gyengeség is sújtotta. Az általános krízisből kivezető utat sokan az osztrák-német egyesülésben látták, amit azonban a győztesek – a franciákkal az élen – mereven elleneztek, mivel ez területileg jelentősen megnövelte volna Németországot. Hiába hozott tehát az osztrák nemzetgyűlés tiltakozó határozatot a nemzeti önrendelkezés jogának csorbítása miatt, a győztesek eldöntötték a kérdést: a békekonferencia kimondta az Anschluss tilalmát.

Ausztria életképtelenségének gondolata és az ehhez kapcsolódó mozgalom azonban így elég ütőképes fegyvernek bizonyult, hogy a békerendezés során kedvezőbb eredményeket lehessen elérni. Az Anschluss-tilalom tehát újabb fejtörést okozott a győzteseknek: hogyan lehet a válságban vergődő Ausztria életfeltételeit javítani, és az országra köszöntő destabilizációt megállítani? E célra ragyogó alkalom volt az a nyugat-magyarországi térség, melynek átadása megfelelt a sűrűn hangoztatott, ám csak ritkán alkalmazott etnikai elveknek is. A javaslat annál is inkább használhatónak bizonyult, mivel általa mód nyílt az elsősorban cseh politikusok által követelt, ám egyetlen nagyhatalom által sem támogatott, ún. korridor-tervek meghiúsítására.

Burgenland létrehozásával elejét lehetett venni a cseh szándékoknak, egyúttal meg lehetett hozni a válságban vergődő – és a győzteseket erre folyton emlékeztető – Ausztria életkedvét az önálló állami léthez.

A nyugati határszél egy részét az Ausztriára és Magyarországra kényszerített békeszerződések tehát elszakították az országtól. A hasonló sorsra jutott országrészek közül Nyugat-Magyarország volt az egyetlen terület, mely nem állt a szomszédos utódállamok megszállása alatt. Ez a tény némi manőverezési lehetőséget adott a szorult helyzetben lévő magyar kormánynak. Szerencsére időközben más szelek fújdogáltak a nemzetközi életben is. Az európai szintén főszereplővé vált franciák szerettek volna némi befolyásra szert tenni a magyar politikai és gazdasági életben, miközben ingerülten figyelték, hogy Ausztriában – Nyugat-Magyarország átengedése ellenére – továbbra sem csökkent az Anschluss iránti vágy. Párizsban el tudtak képzelni olyan gesztust, mely alkalmas volt arra, hogy Magyarországon növeljék a franciák iránti szimpátiát, egyszerűen az osztrákok orrára koppintsanak vele.

Olyan lépést kellett tenni, amely mindkét célnak megfelelt, s mindeközben nem keltett nagy felháborodást Párizs közép- és dél-kelet európai szövetségeseinek körében. Erre alkalmasnak mutatkozott Sopron és környéke meghagyása Magyarországnak. Noha nyíltan nem bízatták magyar a felet, de „ráutaló” magatartással és az olasz külpolitika bevonásával a különböző diplomáciai tárgyalótermekben megszelídztették a „Burgenlandért Sopron” formulát. Az alkura az osztrákokat is rá kellett venni.

Ebben, és az egész ügy megoldásában fordulatot hozott a hír: fegyveres felkelés tört ki Nyugat-Magyarországon a terület osztrák birtokba adásának megakadályozására. A megmozdulásokkal másfél hónapig tartó felkelés vette kezdetét. Ennek egyik epizódjaként Prónay Pál, inszurgensei élén, október 4-én, Felsőőr központtal kikiáltotta a független, ám csekély támogatottságú, mindenkitől elszigetelt és főleg minden anyagi eszköz nélkülöző Lajtabánságot. Egészen nyilvánvaló, hogy a magyar kormány az égvilágon semmit nem tett az ellen, hogy a szervező

Határkő – Az irottközi kilátó

csoporthoz bejussanak a térségbe, sőt azok fegyverhez jutását is segítette. Mondhatjuk úgy is, hogy hivatalos szervek paplan alatt támogatták az irreguláris csapatokat, nyíltan azonban nem vállalhattak a közösséget a felkelőkkel, akik pedig a magyar revizionizmus kormányellenes irányzataként, alkalmas terepet találtak Nyugat-Magyarországon a fegyveres ellenállásra.

Hála mindenesetre a kötélén ezúttal ügyesen egyensúlyozó magyar kormánynak, az osztrák vezetés előtt világossá vált, hogy csendőreivel képtelen lesz a terület birtokba vételére. A kompromisszum elkerülhetetlen lett. A felkelésnek nem elhanyagolható szerepe volt abban is, hogy a brit diplomácia szintén Sopron visszadásának a pártjára álljon. Halálos áldozatokat követelő, mindenkit felzaklató felkelés egyengette el tehát a korábban már kikaróztott utat az olaszországi Velence felé, ahol nemskára megjelentek az érdekelte tárgyalófelek, hogy megkössék a megállapodást Sopron sorsáról.

Október 21-én itt került sor a népszavazási formula aláírására. A megállapodás szerint 1921. december 14-16-án Sopronban és nyolc környező községben megkérdezték a lakosságot a tulajdonképpen már eldöntött kérdéssről: a városnak és környékének visszaadásáról. Erdemes megjegyezni, hogy a politika csinálói

közül sokan – sem Magyarországon, sem másfel Európában – nem bíztak a nép megkérdezésében, a tömegeket alkalmasint még a választásokon való részvétellel is felkészületlennek, intellektuálisan és erkölcsileg is éretlennek tekintették. A „demokrácia” szót rettegve ejtette ki a 20. század elejének közvéleménye.

Most, hogy a háborút követően teret hagytak a nép döntésének, gondosan kellett ügyelni arra, hogy az mindenhol formális legyen és megerősítse a nagyhatalmi játéktéren eldöntött kérdéseket. A terület településeit plakátok százai és röplapok ezrei árasztották el. Az agitáció során magyar oldalon különös lelkesedés hatotta át a Selmecbányáról Sopronba költöztetett főiskola hallgatóit, míg osztrák részről az *Oedenburger Heimatdienst* szervezetének hangulatformálói kamatoztatták a Karintiában 1920. október 10-én megtartott népszavazás tapasztalatait. A népszavazási területen élő németek állásfoglalásának kialakításában szerepet játszottak a nemzetiségi státusférfiak nyilatkozatai is.

Decemberben végül 23.561 szavazóból 15.334 fő (65,08%) szavazott Magyarországra, 8.227 fő (34,92%) Ausztriára, 502 (2,09%) szavazat érvénytelen volt. Sopron a győzelemért 1922-ben megkapta a Leghűségesebb Város (Civitas Fidelissima) címet. Dr. TÓTH IMRE, Sopron

Bécs:

Együtt a Szt. István székesegyházban?

2011. október 20-a történelmi léptékű esemény lehetett volna az osztrák–magyar sógorság megnyilvánulásai sorában. A Magyar Nagykövetség el is követett mindent ennek érdekében. Jelentősnek ígérkezett a magyar köztársasági elnök, Schmitt Pál meghívása, aki Heinz Fischer osztrák államelnökkel lépett volna a szónoki emelvényre. A műsoron szerepelt Hanák Gábor 30 perces dokumentumfilmje, eredeti s eddig még be nem mutatott felvételek a forradalom napjairól. A Liszt évhez híven a zenei részben Hegedűs Endre Liszt Ferenc műveiből adott elő.

Megtelt a székesegyház – többnyire magyarokkal. Az 55. évfordulónak a nagykövetségi rendezés kellő nyomatékot adott; egyébiránt kölcsönösen elvittatták volna egymástól a rivalizáló egyesületek a közös emlékezés jogát.

Nem csupán sajnálatos, de egyenesen kijózanító: a vendégek között ott volt ugyan Aegidius Zsifkovics kismartoni püspök, ellenben hiányoztak az osztrák közelet ismert személyiségei, élükön Heinz Fischer államelnökkel. Ő nemcsak távol maradt, de még csak nem is üdvözölte az emlékezőket. Így kissé zavartkeltőek voltak az osztrákok felé Schmitt Pál hálalkodó szavai. Osztrák személyiségek távolmaradása nem csupán a jelenlegi magyar kormánnyal szembeni ellenszenv megnyilvánulása volt, hanem ez az elfordulás minden magyar-nak, nem utolsósorban 1956 szellemének is szót.

Dr. Andreas Khol, az osztrák Parlament korábbi elnöke e sorok írójának lelkesen számolt be arról, milyen felemelő élményekre tett szert magyarországi látogatása során. Emelkedett hangon jegyezte meg, hogy az osztrák kormány hálás lehet a magyaroknak, mivel egyedül állt ki Ausztria mellett az EU részéről kilátásba helyezett szankciók idején. Ez akkor volt, és akkor is Orbán Viktor volt a magyar kormány feje. 2011-ben fordulat állt be, legutóbb a magyarországi banktörvény miatt. Munkatársunk kérdésére az egyik osztrák vezérkari tiszt úgy válaszolt, Ausztria, az osztrák kormány neheztel, amiért a magyar kormány a törvény megalkotása előtt bankügyben nem egyeztetett az osztrák kormánnyal.

A bécsi magyar r.k. lelkeszség jóvoltából kiosztott gyertyák lángjai sorjában aludtak ki a rendezvény után. Barátságatlanul hűvös szél kellemetlenkedett az utcán.

—*dedák*

Népművészet és asszimiláció

Balázs Béla, a népdalgyűjtő

vös-kollégista volt. Abban az intézményben tanult, amelyet annak idején a francia *École normale Supérieure* mintájára hoztak létre, azzal a céllal, hogy kinevelje a magyar értelmiség elitjét. Akkor nem számított, milyen származásúak voltak a hallgatók. A *Boszorkánytánc* című dráma szerzője, a *Czinka Panna* című operaszövegkönyv írója, aki elsősorban Bartók Béla világhíres operájának, a *Kékcsakállú herceg várának* szövegkönyvírójaként ismert, 1913-ban vette fel hivatalosan a Balázs Béla nevet, és akkor a katolikus hitre is áttért. Az 1906-os népdalgyűjtő tanulmányútjáról készült naplójában ezt írja: *„Nagyszombaton együtt vagytok Zoltánnal. Beszéltem neki az én titkos, legszentebb álmairól, melyeket még nem említettem sem szóban, sem írásban. A nagy magyar kultúráról, amelyet meg kell valóstítanunk. Amely beékelődjön az európai fejlődésbe, hogy vezessen, mint ahogy mindegyik vezetett; az angol, a francia, a német. Ahogy most a kis norvég belépett, akiről azelőtt senki se tudott – miért ne a magyar? (...)”*

Feltételezhető tehát, hogy Balázs Béla a magyar népdalokban találta meg a nemzeti kultúrának azt az elemét, amely különösen csábító erővel hatott rá.

Bauer Herbert katolizálása előtt pár évvel született Fejtő Ferenc – egy másik, szintén zsidó származású magyar író, akinek tanulmányi álma nem valósult meg, mivel a kvóta miatt nem lett Eötvös-kollégista. Fejtő a *Budapesttől Párizsig – Párizstól Budapestig* című visszaemlékezéseiben, beszél a Ferenc József idején jellegzetes társadalmi folyamatról, az asszimilációról is: *„Ha valakit elsajátította a magyar nyelvet, magyarosította idegen hangzású nevét, „statisztikailag” automatikusan magyar lett. Csábító perspektíva volt ez a Budapesten tanuló, becsúgyzó ifjú szlovákok, németek, románok számára, miként a hagyományaikkal szakító, jogegyenlőségre és meggyökeresedésre törekvő zsidók számára is.”*

Ugyanebben a fejezetben Fejtő tovább is halad a magyar kultúráról szóló érvelésben:

„Hozzá kell tennem, hogy a zsidók még ott is a magyar kultúrát, a magyar műveltséget tették magukévá, ahol – mint Szlovákiában, Erdélyben,

Bánátban – a nemzeti kisebbségek már kezdték kialakítani a saját kultúrájukat. Magyarazza ezt egyrészt a magyar kultúra magasabb színvonala, másrészt az az általános érvényű szabály, amely szerint az asszimiláció – mint ezt kortársam, Veres Péter, író és politikus szemrehányólag megjegyezte annak idején – „fölfelé” megy végbe, vagyis az uralkodó nemzet vagy az uralkodó osztály számára. Ez a jelenség persze nem kizárólagosan magyar.”

Mit is jelenthetett valamely kultúra magasabb színvonalának a kontextusa olyan íróknak, mint Bauer Herbert? Ha mai szemmel nézzük Ferenc József uralmának utolsó szakaszát, akkor valóban csak egy adott kultúra „magasabb színvonalával” lehet indokolni a névváltoztatást és identitásváltást? Feltételezhető, hogy Balázs Bélát, pontosabban akkor még Bauer Herbertet, aki Kodály Zoltán és Bartók Béla társaságában népdalokat gyűjtve járta végig az országot, nem a magyar kultúra „magassága” vonzotta, hanem a rendkívüli gazdag magyar néphagyomány „mélysége”? Egyszerűen magyarnak érezte magát, és amellet a magyar kultúra egyenrangú helyét kereste az európai kultúrák téképén, vagyis a magyar kultúrát kívánta felemelni. Végül érdemes megjegyezni, hogy az asszimilációs folyamatról nem csak a zsidó származású művészek esetében beszélhetünk. Elég sok szláv és német is magyarrá vált, és ezt nevének magyarosításával is jelezte. Itt utalhatnánk akár Csáth Gézára is, aki Brenner Józsefként látta meg a napvilágot. De talán még jobb példa Petőfi, alias Petrovics Sándor, aki pár nemzedékkel korábban szeretett bele a magyar népköltészetbe.

PIOTR KOWALCZYK

A Balatontól 15 km-re fekvő zalahalápi hegy déli részén 24 m², műemlék jellegű, nyáron lakható pince vízvezetékkel, 2000 m² kerttel, panoráma kilátással, eladó.

Georg Ozory, Winterhaldenstr. 13., D-70374 Stuttgart, tel: 0711 556019 ++

ADÓSSÁGCSAPDA ÉS ADÓSSÁGVÁLSÁG

Mi az az adósság? Az adósság, vagy tartozás, egy kölcsönfelvétel eredménye (pénzben vagy természetben), amelyet az adós egy hitelezőtől vesz fel. Aki kölcsönt vesz fel, az elkötelezi magát arra, hogy adósságát visszafizeti egy meghatározott időn belül és kamatlábon. Adósságot kamatostul visszafizetni jogi és erkölcsi kötelesség, legalábbis a keresztény világban. Léteznek azonban civilizációk és kultúrák, például az iszlám-világ, ahol a kamatra adott kölcsönt erkölcs-telennek tekintik és tiltják.

Az adósságnak – kölcsönnek különböző kategóriái, típusai léteznek. Az egyik legfontosabb az **államadósság (köztartozás)**, amely egy szuverén ország központi kormánya és helyi önkormányzatai (városok, községek) által felvett kölcsönök összegét jelenti. Ugyancsak fontos a **magánadósság**, amely egy szuverén ország lakossága, magánvállalatai, intézményei stb. által felvett kölcsönök összegét jelenti. Megkülönböztetünk még **külső adósságot**, amikor a kölcsönt külföldi bankok, intézmények, államok vagy nemzetközi szervezetek (Valutaalap; Világbank stb.) adják valamint **belső adósságot**, amely esetben a kölcsönt az adott országon belüli, nemzeti bankok, intézmények stb. nyújtják.

Tanulmányunkban csak a **fejlett, iparosított országok központi államadósság (köztartozás) problémáját analizáljuk**, amely különösen a 2007–2009-es világméretű monetáris és pénzügyi válság alatt felvett (lásd a „Bécsi Napló”-ban folytatásokban megjelent, elmélyült tanulmányomat 2008. november és 2010. április között; www.becsinaplo.eoldal.hu), rendkívüli és óriási kölcsönök (adósságtömegek) miatt toroklított 2010/2011-ben egy világméretű adósságcspadába és adósságválságba. Az államadósság természete radikálisan különbözik a magánadósság természetétől: egy szuverén ország kormánya/állama gyakorlatilag kénye-kedve szerint növelheti bevételeit a különböző adókon keresztül; csökkentheti kiadásait stb. Ugyanakkor, megengedheti magának, hogy csak a kamatot fizeti vissza, de a kölcsöntőktől soha, legalábbis amíg a pénzügyi piacok bizalmát élvezzi.

Az államadósság csak akkor indokolt és jogos, amikor a felvett kölcsön az ország infrastrukturális beruházásait finanszírozza (közlekedés; szállítás; közegészség; oktatás-kutatás; új energiahordozók stb.), mivel ez a típusú adósság jelentősen segíti a gazdasági növekedést és a munkanélküliséget alacsony szinten való tartását. Amikor viszont a költségvetés folyó kiadásait (munkabérek; prémiumok; stb.) finanszírozza, akkor teljesen indokolatlan, jogtalan. Ha pedig csődbe jutott magánbankok megmentésének finanszírozására használják az adófizetők terhére – lábbal tiporva a klasszikus kapitalizmus egyik sarkalatos törvényét – akkor még inkább indokolatlan, jogtalan.

A 2007-2009-es monetáris és pénzügyi válság óriásira duzzasztotta a központi államadósságokat Európában, az Egyesült Államokban és Japánban, s ezzel együtt az állami költségvetések deficitjeit is. A válság előtt általában elfogadható, normális volt az állami költségvetések helyzete. A finanszipalista válság azonban szétzilálta a pénzügyi szektort és számtalan bankot / pénzügyi intézményt vitt csődbe vagy taszított csődközei helyzetbe. A neo- és ultraliberális ideológiáktól vezérelt kormányok azonban megmentették ezeket a bankokat és intézményeket. Hatalmas kölcsönöket vettek fel, s ezekből újra talpra állították, szanálták az elvadult finanszipalizmus zátonyra futott rozoga hajóit, a sanda, kapzsi részvényesek és tehetségtelen bankvezérek kaján örömére, és a becsü-

letes adófizetők óriási kárára. Az Európai Unió országaiban például, a pénzügyi szektornak nyújtott állami / költségvetési segítség (ajándék) 2008 októbere és 2010 októbere között megközelítette az extravagáns 4.600 milliárd Eurót!

Néhány fontos **statisztikai adattal** szeretnénk rávilágítani erre a nagyon veszélyes adósságcspadára és adósságválságra a 2010/2011-es számok tükrében. Helyszűke miatt, a következő **rövidítéseket** használjuk:

A/GDP = Adósság a **GDP**-hez viszonyítva (%)

KD/GDP = Költségvetési Deficit a **GDP**-hez viszonyítva (%)

MR = Munkanélküliségi Ráta (%)

GDP = Gross Domestic Product / Össztermelés (Milliárd Dollár)

Egyesült Államok: A/GDP=100,0%; KD/GDP=8,5%; MR=9,2%; GDP=14.660 milliárd dollár

Ha azonban hozzáadjuk az összáadóssághoz a központi állam által nyújtott különböző **garanciákat** is, akkor a GDP-hez viszonyított arány 110%-ot tesz ki. Ugyanakkor, az Egyesült Államokban felhalmozódott **magánadósság** túl van már a 41.000 milliárd dolláron (közel háromszorosa a GDP-nek), amely időzített bombaként ketyeg a gazdaság fölött.

Euró-Zóna (17 ország): A/GDP=85,4%; KD/GDP=6,2%, MR=10,0%; GDP=12.193 milliárd dollár, **Németország:** A/GDP=81,1%; KD/GDP=3,3%; MR=7,0%; GDP=3.320 milliárd dollár, **Franciaország:** A/GDP=84,5%; KD/GDP=7,1%; MR=10,3%; GDP=2.580 milliárd dollár, **Nagy-Britannia:** A/GDP=80,5%; KD/GDP=10,4%; MR=7,9%; GDP=2.250 milliárd dollár, **Olaszország:** A/GDP=129,0%; KD/GDP=4,5%; MR=8,1%; GDP=2.055 milliárd dollár, **Spanyolország:** A/GDP=74,0%; KD/GDP=9,2%; MR=20,0%, **Portugália:** A/GDP=110,0%; KD/GDP=9,1%; MR=10,8% **Görögország:** A/GDP=150,0%; KD/GDP=10,4%; MR=16,0%; GDP=312 milliárd dollár, **Japán:** A/GDP=183,2%; GDP=5460 milliárd dollár.

A **Maastrichti Szerződés (1992)** szigorúan előírja az Euró-zóna tagállamainak: 1.) a GDP-hez viszonyított adósságtömeg nem haladhatja meg a 60%-ot; 2.) a GDP-hez viszonyított költségvetési deficit nem mehet túl a 3%-on.

Amint látható, a 2007–2009-es finanszipalista válság valamint az Európai Központi Bank és a brüsszeli hatóságok nem kielégítő ellenőrzése és szigora, teljesen felborította ezeket a szigorú monetáris és pénzügyi szabályokat.

Mit lehet tenni egy ilyen hatalmas adósságcspadában és adósságválságban? Ki lehet szabadulni az elvadult finanszipalizmus pénzpiaci jármából és öldöklő, szorító karmaiból? Igen, ki lehet. De ehhez nagyon bátor, merész, nemzetközileg összehangolt, szigorú és **új gazdasági-pénzügyi szabályozók** bevezetésére lenne szükség az Egyesült Államokban, Európában és Japánban. Csak ilyen nemzetközileg koordinált szabályozók bevezetésén keresztül kerülhetjük el egy hosszan elhúzódó, inflációs/staglációs vagy deflációs gazdasági-pénzügyi világválságot valamint a velejáró, tartós, tömeges, országokat pusztító munkanélküliséget. Íme a legfontosabb, sürgősen meghozandó döntések és bevezetendő szabályozók listája (nem teljes):

Az adósságok átalakítása, átszervezése és átütemezése

Az államok adósságának egy tekintélyes része úgy keletkezett, hogy a 2007-2009-es válságban nagyon sok csődbe, vagy csőd-közelbe jutott magánbankot és pénzügyi intézményt kel-

lett az államoknak megmenteni, szanálni, közpénzen, kölcsönök felvételével, az adófizetők terhére, a finanszipalista szektor hozzájárulása nélkül. Ez az óriási, a magánbanki szektornak nyújtott állami segítség kb. 12000 milliárd dollárt (!) tett ki az egész világban, vagyis a világ GDP-jének (kb. 60000 milliárd dollár) kb 20%-át (!). Következésképpen, az államok összáadósságuk e részét jogosan megtagadhatják, visszautasíthatják, részben vagy egészben, egy általános átszervezés keretében. Vagyis, az állami összáadósság e részét rá lehet terhelni – teljesen jogosan és igazságosan – azokra a magánbankokra és pénzügyi intézményekre, amelyeket az államok megmentettek a csődtől és talpra állítottak, a magán-részvényesek határtalan örömére. Továbbá, időbeli átütemezést kell végrehajtani: az 5-10 éves futamú adósságokat ki kell tolni legalább 15-20 éves futamokra.

Az elvadult pénzpiacok megfékezése és szabályozása

A Bretton Woods-i stabil és jól működő, nemzetközi monetáris és pénzügyi rendszer (1945-1976) szétverése után, mindenfajta tőkemozgás teljesen szabaddá vált (rövid-, közép- és hosszú lejáratú). Különösen a rövid lejáratú, spekulatív, „forró”-tőkemozgások duzzadtak hatalmasra, elsősorban a deviza/valutapiacokon. A fix árfolyamátváltási rendszert felváltotta a nemzeti devizák/valuták óránként-naponta változó, hullámozó, kiszámíthatatlan és ellenőrizhetetlen árfolyam-átváltási „rendszer”, kaotikus világa. A többnyire spekulatív, a reálgazdaságot romboló, deviza/valutapiacok **napi forgalma** ma már elérte a 4.000 milliárd dollárt! Ugyanakkor, a legváltozatosabb, teljesen ellenőrizhetetlen, csalogó és szemfényvesztő matematikai formulákra alapozott banki műveletek („termékek”) tömegei árasztották el a világ pénzpiacait, fényévi messzeségre eltávolodván a valódi értékeket termelő reálgazdaságtól (ipar; mezőgazdaság; bányászat stb.). Sürgős, nemzetközileg összehangolt, fékező, korlátozó és tiltó szabályok bevezetésére van szükség az elvadult finánc-és kaszinózó kapitalizmus pénzügyi piacain. Hely hiányában, csak rövid, távirati stílusban tudjuk felsorolni a legfontosabb, sürgősen bevezetendő szabályozókat:

- a globális, hatalmas bank-konglomerátumok betéti és üzleti (tőzsdéi spekulációk stb.) osztályainak/részlegeinek szétválasztása;

- a bankok saját tőkehiányának jelentős felemelése (ez megkezdődött);

- a spekulatív, fedezeti alapok („Hedge Funds”) szigorú ellenőrzése, korlátozása vagy betiltása;

- a spekulatív, csaló és szemfényvesztő matematikai formulákra alapozott banki műveletek („mérgezett termékek”) szigorú korlátozása vagy betiltása; ilyenek például a származékos (derivatív) termékek tömegei: ABS (Asset-

Backed Securities); CDO (Collateralized Debt Obligations); CDS (Credit Default Swaps); RMBS (Residential Mortgage-Backed Securities) stb.;

- a tőzsdéken alkalmazott, végtelenül veszélyes „High Frequency Trading” technikák teljes betiltása;

- az összes „adóparadicsom” országok/szigetek és „off-shore” banki tevékenységek teljes betiltása;

- a spekulatív, nemzetközi tőke-mozgások megadóztatása („Tobin-Tax” és hasonló);

- a nemzetközi könyvelési rendszerek megreformálása és egységesítése, s ennek keretében a „mérlegen-kívüli lekönyvelések” teljes betiltása;

- a „nemzetközi” – valójában csak USA-beli – hitelminősítő és könyvvizsgáló cégek működésének új alapokra helyezése valamint új, konkurens cégek (európai; ázsiai stb.) létrehozása;

- az adó- és költségvetési rendszerek átszervezése és összehangolása, elsősorban az Euró-zóna övezetében majd az Európai Unió tagállamaiban;

- és még sok más szabályozó vagy tiltó rendelkezés.

Egy új, nemzetközi monetáris rendszer létrehozása

Nyilvánvaló, hogy a kiindulási alap a Bretton Woods-i nemzetközi monetáris rendszer (1945-1976) kell, hogy legyen, átvéve belőle a gyakorlatban hasznosan beváltakat, ugyanakkor kiegészítve a 21. század új követelményeivel. Egyik legelső és legfontosabb teendő lenne a nemzetközi deviza/valutapiacok megfékezése, szabályozása és stabil keretek közé szorítása, kiküszöbölve a szélsőséges, irreális és túlságosan gyakori kilengéseket, jobban hozzáigazítva a reálgazdasági folyamatokhoz vagyis a termelési tényekhez és export-import mozgásokhoz (real purchasing power parity). Egy másik nagyon fontos szabályozás lenne a rövidlejárátú, spekulatív („hot-money”) tőkeáramlatok erőteljes lefékezése esetleg teljes betiltása. Bár a világméretű, kereskedelmi és pénzügyi globalizáció ma már kifulladásban van és egyik pusztító válságból a másikba tántorog, azért egy az egész világra kiterjedő, minden reálgazdasági, jogos igényt kielégítő, stabil és a gazdasági növekedést elősegítő, nemzetközi monetáris rendszerre még sokáig várni kell. Addig, amíg egyik válságból a másikba botorkálva a világ bele nem zuhan egy mindent elsöprő, leromboló, végső gazdasági, politikai és szociális válságba, amelynek romjain felépülhet majd egy új, emberarcú, emberbaráti, gazdasági/pénzügyi világrendszer. Ennek azonban igen nagy ára lesz úgy anyagiakban, mint emberéletben.

UNGER LÁSZLÓ, közgazdász (Genf)

Meghívó

2011. december 15-én este 6 órai kezdettel zenekari hangverseny keretében

Joó IMOLA tanítványai lépnek fel tanárnőjük a Zeneművészeti Főiskolán

- Egyetemen való 40 éves munkásságának

megünneplése alkalmából.

Közreműködik a Franz Schmidt Kammerorchester, Michael Radulescu vezényletével.

A belépés díjitalan, de mivel a zenekart a szereplők fizetik, egy kis hozzájárulást köszönettel elfogadunk.

Helyszín:

1030 Wien Anton-von-Webern-Platz 1 (Haydn-Saal) (a régi Állatorvosi Főiskola épületében)

Kisebbségkutatás és a Minorities Research

Alapításakor, 1991-ben a Kisebbségkutatás olyan feladatra vállalkozott, amelyet azóta sem teljesít más sem Magyarországon, sem külföldön: a témában egyetlen információs orgánunként tájékoztatja olvasóit a kisebbségi kérdés (80-85 %-ban külföldi, 15-20 %-ban hazai) tudományos irodalmáról.

A szerkesztés kormányzó elve a kezdetektől: tárgy-szerű, tudományos igényű munkák (lapszámonként 30-35 forrás) elemző, értékelő bemutatása a folyóiratban. A szerkesztésben, a szemlék, szintézisek összeállításánál egyidejűleg (és egyenrangúan) munkál a forrásokhoz való hűség és azok kritikai kezelésének igénye. Így természetesen rendszeresen sort kerítünk az egymástól elütő nézetek ütköztetésére, vitás kérdések bemutatására.

A Kisebbségkutatás rovatai jelenítik meg a kisebbségi kérdés sokszínűségét, multidiszciplináris jellegét. Ennek jegyében taglaljuk a kisebbségek szociológiá-

ját, néprajzát, irodalmát, kultúráját, nyelvpolását, történelmét, valamint a jogi és politikai aspektusokat.

Földrajzi szempontból a lap természetesen a kárpát-medencei interetnikus kapcsolatokra összpontosít: ezen belül is elsőbbséget biztosítunk a határon túli magyar nemzeti közösségeket és a mindenkori magyarországi kisebbségek identitását, kapcsolatrendszerét és életkereteit taglaló forrásoknak. Így a szemlézett források 60-70 százaléka ezekkel a kérdéskörökkel foglalkozik. Ugyanakkor rendszeresen sort kerítünk a régióktól távolabb élő kisebbségi csoportok bemutatására, mert az általuk képviselt Európán kívüli kultúrák és életvezetési szokások – térben és fizikailag való-ságukban is – egyre inkább behatolnak térségünkbe. Ezért különös figyelmet szentelünk a nemzetközi migrációs folyamatok leírására és elemzésére.

A folyóirat ötödik évfolyamától bővítettük a műfaji kereteket olyan originális (a szerkesztőség felkérésé-

re írt) tanulmányok közlésével, amelyek időszerűségüknek vagy fontosságuknak fogva hatást gyakorolhatnak a közgondolkodásra. (Például az EU-tagországok kisebbségjogi helyzetének bemutatása; a kisebbségi nyelvvédelem; a határon túli magyar identitáspolitika; fórum a kettős állampolgárságról). Időszerűsége és fontossága miatt tematikus összeállításokat közlünk a népszámlálás és az alkotmányozás kisebbségi aspektusairól, amelyek során a magyar jogalkotást, illetve metodikát összevetjük a nemzetközi gyakorlattal.

A lap ugyancsak hangsúlyosan foglalkozik a magyarországi nemzetiségi kutatóhelyek, az ott elért kutatási eredmények bemutatásával. Korábban megtette ezt a ruszin, a cigány stb. kisebbségi műhelyekkel, 2011-ben sort kerítettünk a szintén 20 éves békéscsabai szlovák kutatóintézet bemutatására.

Tapasztalataink szerint az olvasók (kutatók, oktatók, kormányzati és önkormányzati szakemberek,

egyetemisták, határon túli magyar közösségek, hazai nemzetiségi szakértők, de a téma iránt érdeklődők is) elfogadják szerkesztési elveinket. A főszerkesztő, Cholnoky Győző 1994-ben nívódíjat kapott a Kisebbségi Alapítványtól. A szerkesztő bizottságot olyan nevek fémjelzik, mint a sajnos már elhunyt két elnök: Benda Kálmán és utóda Niederhauser Emil, vagy – a teljesség igénye nélkül – Pomogáts Béla (jelenlegi elnök), Szász Zoltán, Péntek János, Kocsis Károly. Különösen intenzív érdeklődést tanúsítanak a környező országok magyar olvasói. Az előállított példányok kb. 30 százalékát ezért e közösségeknek küldjük meg ajándékként.

A pénzügyi nehézségek ellenére 2011-re kitűzött terveinket lényegében megvalósítottuk. Az MTA Kisebbségkutató Intézettel kötött megállapodás jegyében szerkesztőségünk továbbra is biztosítja az intézetben született tudományos eredmények közzétételét, a szer-

Folytatás a 7. oldalon

SZERBIAI (MAGYAR) MOZAIK

Az ígéret köde

(2011. november 7., Kishegyes-Újvidék) Kis túlzással elmondható, hogy az elmúlt két hónap Szerbiában a vajdasági magyarság körül forgott. Egyszerre két médiastratégiával kellett megküzdenie a kisebbségi sajtónak, amelynek oldalait amúgy is lefoglalták az újabb magyar–szerb összetűzések és a szabadkai Népszínház körüli perpatvar. Közben előbb kollektív bűnösnek, majd fasisztának minősítették a vajdasági magyarságot, végül mégis „megkegyelmezett” nekik a belgrádi hatalom. Csak lett volt elegetendő erejük még ahhoz is, hogy minden tekintetben megfelelő rubrikát pipáztassanak ki a népszámlálási íveknek! Már amennyiben pipáztattak és hajlandók is voltak őket kipipázni...

Maradva a pipánál, sokan „pipultak be” az elmúlt hónapban is a Balkán e szeles szegletén. Így például a Magyar Nemzeti Tanács Mihók Rudolfra, a Pannon RTV szabadkai televízió igazgatójára, aki – Korhecz Tamás, az MNT elnöke szerint – felelőtlen döntésével élvezhetetlenné tette augusztusban a Palicson megtartott Szent István-napi adást. Történt ugyanis, hogy a helyszíni közvetítés éppen Pásztor István, a VMSZ elnökének felszólalásakor kezdett szakadozni... Mihóknak a „bizalomhiányos állapot” indoklás (jelentsen ez bármit is) mellett mutattak ajtót. A Magyar Szó napilap egykori (az újság dolgozóiban rossz emlékeket keltő) igazgatójának leváltása sokakban a pár hónappal ezelőtt történt, ugyancsak a „bizalomhiányos állapot” miatt viharos gyorsasággal menesztett Pressburger Csaba esetét idézte fel. Mihók Rudolf szerint, csakúgy mint Pressburgernél, a szálakat most is Lovas Ildikó, az MNT kulturális ügyekkel megbízott tanácsosa mozgatta.

Maradva a tájékoztatásnál, heves ellenérzéseket szült a szerbiai médiatervezet is, mely lehetővé teszi Szerbiában a tömegtájékoztatási eszközök további magánosítását, valamint 6 regionális televíziós központ kialakításáról határoz. A Vajdasági Újságírók Független Egyesülete és több vajdasági magyar újságíró-értelmségi is üdvözölte a magánosítást, viszont nem értettek egyet azzal, hogy a nemzeti tanácsok a kisebbségi médiaeszközök tulajdonosai maradhatnak. A VMSZ elégedett, hiszen esetükben ez azt jelenti, hogy az MNT-ben való abszolút többségük révén továbbra is befolyással lehetnek a Hét Nap hetilapra, a Magyar Szó napilapra és a Pannon TV-re és rádiora. Közben maga az MNT is új médiatervezettel rukkolt elő, amely a 2011–2016-os időszakra szól. Az egy személy által irt stratégiával kapcsolatban számos hiányosság merült fel a vajdasági magyar újságírók és szakmai szervezetek részéről. Tisztázatlan például, hogy milyen forrásokból merítette a szerző a tervezetben szereplő adatokat, elképzelései megvalósításához milyen pénzeszközök állnának rendelkezésére, vagy hogy hogyan mentesítené az újságírókat a politikai nyomás alól?

Ugyancsak a magyarokkal akadt gond az Európai Unióhoz való csatlakozáshoz szükséges közvagyon és restitúciós törvény elfogadásakor is. A vajdasági pártok között a VMSZ állt ki a leghatározottabban amellett, hogy Vajdaság a teljes vagyont visszakapja, mindazt, beleértve a vasúthálózatot is, melyet a titói kommunista hatalom a világháborút követően elvett. Belgrád azonban továbbra sem hajlandó az értékében nem csekély, ám hihetetlenül rossz állapotban lévő vasutat visszaadni a tartománynak. Sok párt azzal vádolta meg a VMSZ-t, hogy makacszkodásával a kormányt igyekezett megbuktatni. A vizály odáig fajult, hogy a közvagyonról szóló vitanapot megelőző éjjel a VMSZ-es képviselőkön kívül az összes pártot feltárcsázta valaki, hogy elmarad a

másnapra bejelentett vajdasági parlamenti ülés. A politikusok hittek a névtelen telefonálónak, a VMSZ-ek álltak egyedül az ülésteremben, mint számár a ködben, s (ez is jellemző) a parlamentben senkit sem voltak felelősségre. Még nagyobb vihart kavart a vagyon-visszaszámrazmatatási törvény. Belgrád ugyanis döntött arról, hogy a 44/45-ben elkobzott vagyont visszajuttatná (ténylegesen vagy anyagi juttatással) az eredeti tulajdonosoknak. Az elfogadott vagyon-visszaszámrazmatatási és kárpótlási törvény viszont úgy fogalmazott, hogy mindazokat, akik 1941 és 1945 között a megszálló erők tagjai voltak, vagy azok leszármazottai, nem jogosultak a kárpótlásra. Ezzel gyakorlatilag az egész vajdasági magyarságot és németiséget kirekesztették a kedvezményezettek köréből, hiszen állampolgári kötelezettsége volt a bánáti és bácskai magyarságnak és németiségnek, hogy a magyar illetve német hadseregben harcoljanak a világháború ideje alatt. Természetesen a törvényt ilyen formában sem a vajdasági magyar pártok, sem Magyarország nem hagyhatta jóvá. Martonyi János magyar külügyminiszter vétót emlegetett, mellyel megtorpedóznák a szerb EU-s reményeket, Pásztor István VMSZ-elnök beszélt Boris Tadic szerb elnökkel, s végül megegyeztek, hogy módosítani fognak a rehabilitációs törvényen. Sokan azonban, mint például a szerbiai Big Brother házat is megjárt Nenad Canak vajdasági szociáldemokrata politikus felindulásukban nemtelen kijelentésre ragadtatták magukat. Canak azt találta mondani, hogy a vajdasági magyar kisebbség számára oly fontos törvény miatt Európa fasisztákkal zsarolja Szerbiát.

S miközben a honatyák a parlamentben „pofozkodtak”, addig (az Újvidékhez közeli) Temerinben ténylegesen. Előbb öt szerb fiatalembert kergetett meg egy tizenévesekből álló magyar társaság, majd pár nappal később egy magyar fiataalt pofoztak fel, később pedig egy szerb középiskolást. A városkában felvonulást szervezett egy szélsőjobboldali szerb tömörülés, a nemzeti konfliktusokra éhes belgrádi média pedig a magyar polgármester szavait kiforgatva szenzációként találta a történéseket. A temerini pofozkodástól Újvidéken is tűzbe jöttek, ismeretlenek betörték a Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központ nagytermébe, nem kímélték a zongorát és összetört székekkel „diszítotték” a csillárt. Nagy baj azonban nincs, derül ki a topolyai toleranciátábor pártfogásáról híres Egeresi Sándor beszámolójából. A Vajdasági Képviselőház elnöke kijelentette, hogy a tartomány területén történt etnikai összetűzések száma csökkent, hála a tartományi hatóságok és a szerbiai belügyminisztérium jó együttműködésének.

Azonban más ok is adódik az örömr: október 11-én az Európai Bizottság jóváhagyására tagjelölti ajánlást hagyott jóvá Szerbia számára. Azaz hamarosan tényleges tagjelölti státuszt kaphat az ország.

Igaz, ha Szerbia megy is, valószínű, hogy a szabadkai Népszínház nélkül megy az EU-ba. A 2007-ben lebontott 150 éves (igen elhanyagolt) épület bizonyított arra, hogy magyar és szerb politikus külön-külön is elég kárt okozhat, még összefogva! A Népszínház lebontását 5 éve a VMSZ-es vezetőségű városvezetés kezdeményezte, majd a demokrata utódlás tette fel az i-re a pontot. Több százezer téglát tűnt el az építkezésről, a munkálatokat vezető építészek lettek öngyilkosok, sok ezer eurót emésztettek el a helyszínen roszdásodó daruk, tehát egy igazi kis vajdasági dráma zajlott le az elmúlt években a türelmes szabadkaiak szeme előtt. De most...! A választások előtt 5 hónappal a szabadkai képviselő-testület

leállította az építést, egy kisebb Népszínházat állmodtak meg hirtelen, ráadásul a város új medencekomplexumot is kap a már huszoneve épülő helyébe! A VMSZ megvilágosodott, hogy 2007-ben hibát követtek el, a Demokrata Párt már pedig jövőre új medencéket és téatrumban pihenné ki a választások fáradalmait.

Az októberben tartott népszámlálás után pedig talán a vajdasági magyarok is megvilágosodhatnak, hogy hányan is maradtak a '90-es évek előtt számolt 340 ezerből. Az optimista számítások szerint körülbelül 250-280 ezer fős a vajdasági magyar közösség manapság. De nem csak a magyarság fogy, fogy a türelem is. Legékezebb bizonyíték erre a belgrádi és újvidéki egyetemisták több héten át tartó tüntetése. Sokuk számára ugyanis a tanulmányok végét jelentené, ha az állam és az egyetemek nem biztosítják az eddig megszokott állami térítéses helyeket, vagy megemelik a tandíjat. Jól írja le az ország állapotát az a transzparens, mellyel az egyik egyetemista tüntetett Belgrádban: „Szerbia az ígéret földje. Annál azonban nem több: csak ígéret.”

KOCIS ÁRPAD

GYÉMÁNT ZSÓFIA

Ausztrália és az ottani magyarok

I. rész

Bevezetés

Mindig is izgatott és nagyon érdekes világnak találtam a messi, kontinensnyi országot: Ausztráliát. Ezért nem volt számomra kérdés, hogy elinduljak ezen a pályázaton. Először az ausztráliai Canberra városában található magyar konzulátust kerestem meg kéresemmel: a pályázatom kapcsán segítsenek találni egy nagy múltú, ausztráliai magyar szervezetet.

A konzulátus munkatársa Horváth Mónika segítségével vettem fel a kapcsolatot a New South Wales-i Magyar Szövetség elnökével, Kardos Bélával. Nagyon szívesen segített, és ellátott a szervezet munkáját, múltját és jelenét bemutató anyagokkal. Érdeklőség, hogy Kardos Béla felesége debreceni születésű, sőt levelében büszkén említette, hogy felesége Sinay Miklós püspök leszármazottja.

Pályázatom anyagát úgy építettem fel, hogy az első részében bemutatom Ausztrália felfedezését, történelmét, aztán pedig rátérek arra, hogy milyen hatásokra indultak el több hullámban is honfitársaink az ismeretlen és távoli földrész felé. Ezután mutatom be a New-South-Wales-i Magyar Szövetséget.

Pályázatom összeállításakorán felfedeztem a magam számára is ezt a különleges földrészt, Ausztráliát.

Ausztrália felfedezése, történelme

Ausztrália „aboriginals”-nak nevezett őslakói valószínűleg Délkelet-Ázsiából jöttek 40 ezer évvel ezelőtt. Számuk az európaiak megjelenése előtt 300-400 ezer fő lehetett, ám a XIX. század végére ez a szám tizedére csökkent. Ma a keverékekkel együtt kb. negyedmillióan vannak. Különleges művészetük nagyrészt sziklarajzokon és festményeken maradt fenn. Ezek naturalista és geometrikus-lineáris stílusban készültek. Sajátos ábrázolási módjuk a röntgentechnika, vagyis az ábrázolt lény belső szerveit is feltűntették műveiken. Jellegzetes hajítófegyverük, a bumeráng ma Ausztrália védjegyévé vált.

A kontinens a XVIII. századig fehér foltnak számított az európai térképeken, tudtak a létezéséről, ám még nem fedezték fel. Ezt mutatja egy 1590-es holland térkép, mely „Terra Australis Nondum (In)cognita”, vagyis „ismeretlen déli szárazulat” néven említi.

Abel Tasman holland hajós 1642-ben fedezte fel Új-Zélandot és Ausztrália déli partvidékét, melyet ő először Van Diemen-földnek nevezett el, 1855-ben viszont átnevezték tiszteletére Tasmaniának.

James Cook derítette fel az addig ismeretlen Ausztrália nagy részét. 1768-ban indult útnak Plymouth kikötőjéből, legendássá vált hajóján, az Endeavour-n, mely nevének jelentése: törekvés. 1770-ben vette az angol király, III. György birtokába az addig keves figyelemre méltott kontinenst. Hajóján csillagászok, rajzolóművészek, botanikusok utaztak, többek között Joseph Banks természetbúvár. Az expedíció során feltérképezték Ausztrália közel 2000 km hosszú keleti partvonalát és Új-Zélandot. Emellett Cook-tól származik Új-Dél-Wales, a Norfolk-sziget és az első partraszállás helyének, Botany Bay-nek neve.

1771-ig meglepően részletes és az akkori európaiak számára hihetetlennek tűnő útleírásokat készítettek.

Ausztrália változatos, különleges élővilága még a tapasztalt, fiatal kora óta hajózó Cook-ot is megdöbbentette. Így írt az azelőtt ismeretlen kengurukról: „Vadkutyáknak néztem volna őket, csak éppen úgy futnak, hogy közben ugrálnak is, mint a vadnyulak.” Igyekezett jó kapcsolatot kialakítani az őslakosokkal, emellett ő volt az első hajós, aki óvintézkedéseket tett a skorbut ellen: szárított velőből készült „leveskockát” vitt útjaira. Ausztráliai expedíciója után

Órisziget: evangélikus templom

még két utazásra vállalkozott. 1772-ben a Csendes-óceán szigeteit, 1776-ban pedig a Hawaai-szigeteket járta be. Itt is fontosnak tartotta a jó viszonyt a bennszülöttekkel, akik isteneknek képzelték az európaiakat. Ám mikor meghalt az egyik matróz, rájöttek a tévedésre.

Ellopták Cook-ék egyik mentőcsónakját, és az ezt követő harcokban a békíteni próbáló kapitány életét vesztette.

Akkoriban a száműzetésre ítélt brit elitélteket Amerikába szállították, de az 1775-1783 között zajlott amerikai függetlenségi háború után Angliának új fegyenctelepre volt szüksége. A brit kormány a frissen felfedezett Botany Bay-t, majd Port Jacksonot szemelte ki erre a célra. A tényleges gyarmatosítás 1778-ban, az első fegyencszállító hajó Új-Dél-Wales-be érkezésével kezdődött. A XIX. század közepéig még hat gyarmat alakult ki, a mai tagállamok elődei. Fegyenceket 1868-ig szállítottak Ausztráliába, civilek viszont már hamarabb is telepedtek le a földrészen.

Az első telepesek 1788-ban érkeztek a Botany-öbölhöz, és sok folyót leltek, melyek a Nagy-Vízválasztó-hegységtől a kontinens belseje felé haladtak. Így vette kezdetét a belső területek felfedezése. A korai telepesek Charles Sturt kapitányt bízták meg a folyók torkolatvidékének felkutatásával. 1600 km-t haladt és kitűnő leleget talált, ám a sivatag kezdeténél visszafordult. 1801-ben Matthew Flinders brit tengerésztiszt bebizonyította az ausztrál partok körbehajózásával, hogy a sziget egyetlen földdarab. Útjai során mindig vele tartott kedvenc macskája, Trim. A legnagyobb akadályt Ausztrália belsőbb részeinek megismerésének a Blue Mountains jelentette. Sokan völgyeken keresztül próbálták átjutni a hegységen, sikertelenül. Ám 1813-ban John Blaxland, William Lawson és William Wentworth a hegygerincen haladva átkeltek a Blue Mountains-on. Ezután a kalandvágyó telepesek a sivatagi vidékek felderítésével foglalkoztak, de Peter Wartburton előtt senkinek sem sikerült. A nyugalmazott rendőrbiztos 1873-ban elsőként jutott át az Alice Springset övező hatalmas sivatagon.

Az 1830-as években fellendült a merinói juh tenyésztése, mely új telepeket vonzott. 1851-ben és 1852-ben pedig Új-Dél-Walesben és Victoriában aranyat találtak, nemsokára kitört az aranyláz. A meggazdagodás reménye a világ minden részéről vonzotta a szerencsét keresőket. Az 1850-es és 1860-as években háromszorosára nőtt az ötödik földrész lakossága. Az újabb telepesek falukat hoztak létre a kontinens belsejében, a Darling és a Murray folyó mentén. Az arany teremtet Melbourne-ből nagyvárost, szállodákkal, színházzal, bankokkal és közvilágítással.

1901-ben a hat autonóm gyarmat föderációra lépett, így létrejött az Ausztrál Államszövetség, melynek parlamenti székhelye Melbourne lett. Viktória királynő Kanada után másodikként dominiummá nyilvánította Ausztráliát. 1911-ben Új-Dél-Wales lemondott az ausztrál fővárosi területről, ahol Canberra, az új szövetségi főváros helyét kijelölték. A parlament első canberrai ülése 1927-ben zajlott le.

Az I. és II. világháborúban Ausztrália Nagy-Britannia oldalán vett részt, a háború után gazdaságuk virágzásnak indult.

A kormány ösztönözte az európai betelepülést, végül ötmillió európai telepedett le, többek között németek, lengyelek, görögök, olaszok, szerbek és horvátok. Az ázsiai bevándorlók többsége Kínából érkezett.

Folytatjuk

Kisebbségkutatás és a Minorities Research

Folytatás a 6. oldalról

kesztőség a Magyar Országos Levéltárban való elhelyezése pedig az eddiginél hangsúlyosabbá teheti a témába vágó forrásközléseket és elemzéseket (ld. például a szlovák-magyar lakosságcsere dokumentációját, vagy a trianoni évfordulóra készített tematikus számban a magyar béke delegáció és a magyar kormányzat közötti táviratváltásokat 1920-ban). Immáron tizedik éve közlünk a lapban angol nyelvű tartalomjegyzéket és a tanulmányok rezüméjét. A folyóirat honlapjának 1999. óta több mint 200 ezer látogatója volt. A jövő évben azokra a változásokra kíváncsiunk koncentrálni, amelyek jelentősen módosítják az egész etnikai alapú kisebbségi kérdéskör lényegét. Ezek – a teljesség igénye nélkül – a világ egészére, így Európára is kiterjedő erőteljes migrációs hullám, amelynek következtében alapjaiban változik a hagyományos (autóchtón) kisebbség-többség viszony; az EU-csatlakozás többirányú változást hozott, egyrészt a magyar részvétel nyomán a kisebbségi kérdés európai ügyként artikulálódott, másrészt a szomszédsági viszony egy része ártékelődött, pragmatikusabbá vált, harmadrészt – paradox módon – éppen az újonnan csatlakozott országok körében „posztznacionalista” törekvések

jelentkeztek; megváltozott Magyarország és a környező országok magyar kisebbségi közösségeinek viszonya – anyagi és szellemi értelemben egyaránt...

Technikai téren – ha anyagi lehetőségeink biztosítják –, javítani szeretnénk a lap terjesztésének határfókát (az eddigi terjesztő Könyvtárellátó és a könyvesboltok mellett már az idén is bevezettük internetes értékesítési vállalkozásunkat).

2011-ben jelent meg a Kisebbségkutatás angol nyelvű változatának, a Minorities Research-nek a 13. kötet, amely elsősorban – az eddigi gyakorlatnak megfelelően – a külföldi szakembereket tájékoztatja a vonatkozó magyar és részben nem magyar kutatási eredményekről. A teljesség igénye nélkül – a külföldi érdeklődést feltételezve – így dolgozták fel az évkönyv egyes kötetei a helyi roma közösségek helyzetét, a kisebbségi autonómiák kérdését, a demográfiai folyamatok és az etnikai változások összefüggéseit, a kisebbségi anyanyelvű hálózatok kérdéskörét, a trianoni békerendszer máig ható etnikai vonatkozásait. A külföldi egyetemek, kutatóintézetek visszajelzései azt mutatják, hogy a kiküldött 400 példány anyaga beépül az érintett stúdiumok oktatói és kutatói tevékenységébe.

CHOLNOKY GYÖZŐ

KÖZÖTTÜNK ÉLNEK

Ugron Imre

Oly korban élünk, amikor a hit, az emberbaráti szeretet, a bizalom, a segítőkészség háttérbe szorul a pénz, a karrier és az önző egyéni érdekek mindenáron való megvalósítása mögött. Karácsony közeledik, a szeretet ünnepe. Kihez fordulhatnék ilyenkor, mint a Magyar Máltai Lovagrend Bécsben élő ispotályosához? Ugron Imre 1964 óta a Máltai Szeretetszolgálat, 1985 óta a Máltai Lovagrend tagja, 1989-ben egyik megalapítója a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak, majd a Magyar Máltai Lovagrendnek és hat éve tölti be a vezetéséghen az ispotályosi tisztséget.

Mi a feladata egy ispotályosnak és milyen helyet foglal el a rend hierarchiájában?

A Máltai Lovagrend felépítése három rangfokozatból áll: a normál lovagok, az engedelmességet letevők és a szüzességet, szegénységet megfogadók. Én a második csoporthoz tartozom. A lovagrend vezetője Nagymester, ő csak a szüzességet megfogadók csoportjából választható. A jelenlegi Nagymesterünk angol. A Magyar Máltai Lovagrend elnöke Kállay Ubul Tamás. Két alelnökünk van (az európai és a tengerentúli), aztán van egy kancellár, egy kincstáros és az ispotályos. Az ispotályos sok mindeért felel: ő szervezi a zárándokutakat, a lelki gyakorlatokat és felügyeli a szeretetszolgálat tevékenységét is. A hierarchiában a vezetéség egyenrangú. A lovagrend és vezetéségének a munkája önkéntes és minden anyagi ellenszolgáltatás nélküli. Természetesen vannak fizetett alkalmazottaink is, hiszen számtalan tevékenység különben megoldhatatlan lenne.

Hogyan lehet valaki a lovagrend tagja?

Meghívással és két rendtagi ajánlással. Egy év próbaidő és közösségi munka után (pl. betegápolás) a jelöltet felvehetik a rendbe. Hölgyek is beléphetnek, sőt néhány éve a rend második fokozatát is elérhetik. A rendet eredetileg a lovagok (arisztokraták, nemesek) alapították, ezért hagyományainkhoz híven ma is számtalan nemesi származású tagunk van. A legfontosabb azonban nem a származás, ez a világon szétszóródva élő több ezres tagságunknál szöba sem jöhetne. A lényeg az aktív katolikus hitélet, az emberbaráti szeretet és a segítőkészség. A máltai elvek szerint mi minden segítségére szoruló emberben Krisztust látjuk.

Ilyen előfeltételek mellett nem gond az utánpótlás?

Ez probléma. Megváltozott a szellemi hozzáállás, a hitélet visszaszorult. A mai fiatalságot karitatív tevékenységbe bevonni nagyon nehéz. Ezért az utánpótlás a hagyományos nevelési és erkölcsi elveket valló családokból regrutálódik.

Az Ugron család Erdélyből származik!

Igen, én a család katolikus ágából, Székelyudvarhelyről származom. Büszke, keménynyaku székely vagyok. A székelyek nem tartoztak a hét magyar törzshöz. Nem tudni, hogy Árpád előtt vagy után jöttek-e Magyarországra területre. Ami biztos, mint jó hadviselő a széleken telepedtek le és a határvédés volt a feladatuk. Ma már persze szétszóródtunk. Öseim közül az évszázadok során sokan vállaltak vezető szerepet Erdély életében. Nagypapám Trianon előtt Marosvásárhely főpolgármestere volt, 1917-től felsőházi tagként pedig Magyarország belügyminisztere. Ezért költöztünk Budapestre. Én már ott születtem 1942-ben. Édesapám végzett mezőgazdászként a birtokon gazdálkodott, de 1946-ban gyermekbénulásban meghalt. Édesanyám egyedül maradt két kiskorú gyermekkel. A sorozatos földreformok és államosítások végül is megfosztottak minket minden megélhetési forrásunktól. 1949-ben elhagytuk az országot és ezzel elkezdődött a vándoréletünk.

1949-ben már nem lehetett csak úgy átlépni a határt!

Sopronig vonattal utaztunk, onnan két helybéli fiú mutatta éjszaka az utat. Auszriában is bújkálni kellett, mert Burgenland és Bécs egy része orosz fennhatóság alatt állt. Bécsben rokonoknál laktunk, a második elemít is ott végeztem. Fél év múlva hamis papírokkal Tirolba, majd Vorarlbergbe kerültünk. Édesanyám négy nyelven beszélt, de semmilyen végzettsége nem volt. Eladogatta az ékszerreit, egy ideig a francia kórházban dolgozott, ebből éltünk keservesen. Évente változtattam iskolát. 1952-ben édesanyám végre a Szabad Európa Rádiónál kapott állást Münchenben. Onnan is ment nyugdíjba 30 év után. Mindig a háttérben dolgozott, titkárnőként, szerkesztőként stb. Én is ott kerestem az első pénzemem, egy cserkészmú-sorban. A gázsimat kicsit kiegészítve vettem egy használt biciklit!

Hol laktak?

A Szabad Európa Rádiónak önálló lakótelepe volt, ahol a különféle kelet-európai országokból származó munkatársak laktak családostul. Az összekötő nyelv az angol volt. Otthon magyarul beszélünk, ebből anyám nem engedte. Ha más nyelven válaszoltam, már jött is a nyakleves. Édesanyámnak különben is laza volt a csuklója, sokat küszködött velem. Legendás az a mondata, hogy: „Most sietek haza, mert meg kell pofoznom az Imrét, még nem tudom, hogy miért, de otthon biztosan találok rá okot!” 16 évesen aztán a világért sem akartam már tanulni, elmentem segéd munkásnak.

Le sem érettségizett?

Egy autógyárban dolgoztam segéd munkás-ként. Hamarosan rájöttem, hogy a jövőm szempontjából ez nem az igazi. Esti iskolában leérett-ségiztem és beiratkoztam a müncheni egyetem-re mérnök-közgazdász szakra. Közben mindig dolgoztam is: sofőrként, kifutófiúként, ami jött. 1966-ban diplomáztam és azonnal elhelyezkedtem. Pár év múlva szerződést kaptam egy New York-i befektetési bankban. Belekóstoltam a banki élet minden fortélyába és letettem a tőzsdekereskedői vizsgát. Európába visszatérve elváltam egy osztrák cég magyarországi, majd kelet-európai képviselőjét. A 70-es években Magyarországon minden üzlet a személyes kapcsolatokon múltott. Ezeket kiépíteni nem volt könnyű feladat. 1977-ben átváltottam egy nagy amerikai fogászati céghez, melyet húsz évig képviseltem karlsruhei székhellyel Nyugat-Európában. Magyarországot és Kelet-Európát önként vállaltam. Már akkor láttam, amit az amerikaiak még nem, hogy milyen lehetőségek vannak Kelet-Európában! Ötvenéves elmúltam, amikor üzletkötőként önállósítottam magamat. Ma Bécsből irányítom a cégetem és rengeteget utazom. Idén jártam már Tadzsiszkisztánban, Örményországban, Grúziában, Görögországban, Moszkvában, Kijevben és persze a máltaiak miatt rendszeresen Magyarországon.

Hol került először kapcsolatba a máltaiakkal?

Még Münchenben, diákkoromban. Felvettek a Máltai Szeretetszolgálatba. Aztán a munkám miatt egy időre megszakadt a kapcsolat. 1985-ben Németországban a Külföldi Magyar Lovagrend tagja lettem. Ide csak magyar származású, magyarul tudó tagokat vettek fel. Az enyhülő kommunizmust kihasználva több tonnányi segélyszállítást: kótszereket, gyógyszert, kórházi berendezéseket, ruhát vittünk Magyarországra, melynek már az elhelyezése és a szétosztása is gondot okozott. Kozma atyát ajánlották Zugligetben. A plébánia pincéje lett a raktár. 1989-ben új egyesületi törvény lépett életbe. Az első között jegyeztettük be magunkat. Magyarországon rendhagyó módon előbb alakult meg a szeretetszolgálat: a segélyezés, a betegek és öregek ápolása és csak 1993-ban a lovagrend. A jóvátétel keretében visszakaptuk a Fortuna utcai rendházunkat, amit rendbe tettünk, itt van a székhelyünk. Lassan az egész máltai gondolatvilágot képviselhetjük. Minde-nütt ott voltunk és vagyunk, ahol baj van: NDK-s menekültek, tiszaí árvíz, kolontári katasztrófa stb. A máltaiak óriási előnye, hogy nem csupán segélyeket osztanak, hanem segítenek a felépítésben, a rend helyreállításában is. Ma ez a legnagyobb karitatív szervezet Magyarországon.

Milyen megoldandó nagy feladatok vannak a máltaiakra Magyarországon és a világon?

A mindenkor váratlan katasztrófák mellett csak a legnagyobbakat említem: a cigánykérdés (már fut néhány projektunk e téren), a hajléktalanok kérdése és a menekültek problémája. Nem politizálunk de, mint szuverén állam több, mint száz országgal állunk diplomáciai kapcsolatban és sokszor maguk a kormányok kérik a segítségünket. Bizonyos fokig országok felett is állunk, hiszen éppen a magyarok segítése – hiába ír elő más a kódexünk – nem állhat meg az ország határain. Erről jut eszembe, hogy az egyik legnagyobb egyéni sikeremnek tartom, hogy rábeszéltem a nagymesterünket, hogy jöjjön el Csíksomlyóra a búcsúra. Egy szót sem értett, de el volt ragadtatva. Nincs még a világon zárándokhely, ahol egy alkalommal 500.000 ember vesz részt a szertartásokon!

On, aki annyi helyen megfordult a világban, aki 1949 óta nem él Magyarországon, mégis a magyarokért tevékenykedik!

A kötődésem Magyarországhoz egyre erősebb. Évtizedekkel ezelőtt még nagyon európainak tartottam magamat. Ahogy öregszem, egyre inkább visszatérek a gyökereimhez.

FERENCZY KLÁRA

A MAGYAR DIASZPÓRA PÁTRIÁRKÁJÁNAK KÖSZÖNTÉSE

Csapó Endre, az Ausztráliai Magyar Élet főszerkesztője 2011 nov. 11-én töltötte be a 90. évét. Hetvenhárom éve az ötödik kontinensen él, mégis a nemzethűség példája, a magyar érdekek és a magyar nyelvű hiteles hírlapírás elszánt védelmezője maradt a tengeren túl is. Profétikus, igazságkereső és valóságigénnyel elemző írásai magukkal ragadják az olvasót. Tanúsíthatják ezt mindazok, akik újságírói munkásságát immár fél évszázada rendszeresen figyelemmel kísérik, avagy kézbe veszik és bele-beleolvasnak az „Ilyen a világ...” című – eddig három kötetben megjelent – válogatott vezércikkeibe. A harmadik kötet az 1997. december 25-én keltezett „Újévi gondolatok” c. vezércikke időtálló mondataival zárul. Azóta azonban sok víz lefolyt a Dunán, de Csapó Endrének folyamatosan, ma is (Óriási politikai átalakulás kezdetén ME 2011. nov. 24), hétről-hétre megjelennek kitűnő vezércikkei. Hála Istennek (meg az internetnek), már nemcsak a távoli Ausztrália magyarsága, hanem a világhálót böngészők is tájékozódhatnak írásaiból.

A kétharmados többségű magyar parlament és kormány lelkes hírvivőjeként bizonyára örömeire szolgál, hogy 90. születésnapja táján megalakult az általa kezdeményezett Magyar Diaszpóra Tanács. Első terveze-

tét 2006-ban, Lezsák Sándor fölkérésére - sok külhoni magyar vezető véleményét kikérve -, közösen alakítottuk, dolgoztuk ki. A Lakiteleki Találkozó 20. évforduló emlékkonferenciáján, amelyről az Ausztráliai Magyar Élet hitelesen tudósított, erről szóltam. (Olvasható a lap 2007. okt. 25-i szám/8.o.) Reménykedjünk, hogy lesz jövője e szervezetnek!

Csapó Endre – több évtizedes nemzetszolgálatáért – 2008-ban Magyar Örökség-díjat kapott. Akkori méltatásomban idéztem újságírói hitvallását: „*Állampolgári hűségünk Ausztráliához köt, de szellemi hűségünk a magyar népé, amely ezer esztendőn keresztül építette, csiszolta azt a sajtós ízt, színű műveltséget, ami különös szép nyelvünkön oly egyénien fejeződik ki. Hűségünk nem pártoké, vagy csoportoké... Mennyezetünk az a magyar égbolt, amely mindazokat betakarja, akiknek szívét-lelkét még melegíti a magyar érzés...*” Az 1978-ban induló lap élén között nemes céljait, az érték-mérték-minőség elvet és becstelen kiállását a főszerkesztő mindmáig hűségesen betartja. Testvérlapja a Bécsi Napló, méltán köszöni:

Isten éltesse és áldja a 90. éves Csapó Bandit, a külhoni magyar publicisztika doyenjét!

BAKOS ISTVÁN

UGRI MIHÁLY KÖSZÖNTÉSE

Az átlagos életkor folyamatos emelkedése következtében manapság nem különösebb érdem, ha valaki betölti a 80. életévét, bár szokás megállni ennél a mérföldkőnél. Ugri Mihály mégsem csupán évei számával méltó arra, hogy a gráci magyar közösség betérjen a Kálvária templomba és együttesen adjon hálát nyolc évtizedért, amiből ötésfélén át Ugri Mihály ennek a közösségnek megszervezésén, összetartásán és fejlesztésén fáradozott.

Valóban, ő hosszú évek óta a gráci, stájerországi magyarok eleje, sőt, elseje, habár ismeretlenül alig tételhetné fel róla bárki ezen pozícióját. Az ő szerénysége nem engedi meg a tolakodást, hangoskodást, parancsolgatást. És mégis: ő közöttük az első, ami kiérdemelt szívósságával és következettségével. Rá valóban illik a közmondás, *Lassú víz partot mos*. Sikerült is neki befészkelnie magát a gráci, de még a dunántúli magyarok szívébe is. Meg aztán széles sávot is vágott, nyomot véselt a stájerországi magyarok életébe, történetébe. Igen, mert sokrétű magyar tevékenysége mellett gondot fordít Grác magyar történetének megírására is.

Igen, a karitatív tevékenységtől a diákszövetségi elnökségig sok mindent magára vállalt és vállalt, így nem csupán a magyar misék orgonistája volt, de jelenleg is a magyar katolikus egyházközség világi elnöke. Még azt is érdemes jegyezni róla, hogy az osztrák állampolgárság felvétele sem gátolta meg magyar vonatkoz-

sú dolgaiban, ennek köszönhetően ő volt a Nagy Lajos király cserkészcsapat megalapítója és parancsnoka. A stájerok becsülték emberségét, megbízhatóságát, ezért is részesült a legmagasabb tartományi kitüntetésben. Mindamellet nem érte be azzal, hogy megtanult németül, de felesége mellette megtanult magyarul, magyar nyelven is nevelve gyermekeiket.

Ne csodálkozzon senki, ha ennyi érdem tapasztaltán a hívek, barátok sokasága mellett november 20-án hét pap, köztük Dr. Konkoly István nyugalmazott szombathelyi püspök mondtak misét, utána meg szeretetvendégségen éltették a november 14-én nyolcvan évre szert tett Misit. Csakis az ő vonzó egyéniségére vall, hogy egész raj asszony sütötte szeretetét a harapivalóba.

Ugri Mihály hitelesen így vall önéletrajzában: „*Visszatekintve életemre, úgy hiszem, hogy a szent-gothárdi évek, a cserkészet oltották szívembe az Isten, Haza és Embertárs iránti szolgálathűséget, melynek gyakorlására családom és a gráci magyar közösségek adnak erőt.*” Valóban, felesége, Ingrid nélkül el sem képzelhető ez a következetesen hűséges ember. Megérdemli, hogy a most születésének 200. évfordulóján emlékeztetbe idézzet Körösi Józsefhez hasonlóan a még mindig magyarságukat őrző utódok kétszáz év után is emlékezzenek a gráci magyarok mosolygós képű Misijére.

amicus

KITÜNTETÉS

Schmitt Pál, a Magyar Köztársaság elnöke Dr. Szentkereszt Györgyöt (Innsbruck) a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével tüntette ki az 1956-57-ben a menekült magyar diákok megsegítése terén kifejtett tevékenységéért és az évtizedeken át végzett magyar munkájáért. Az Érdemrend átadására a bécsi Magyar Nagykövetségen 2011. október 27-én került sor.

Hűséges magyar, hálás osztrák állampolgár

Szász Sándorné, szül. Ihász Amália temetése Felsőőrött

(2011. okt. 29.) Kedves Testvéreim a Krisztus Jézusban, tetszett az Istennek, hogy Szász Sándorné Ihász Amália asszonytestvérünket, sokunk számára csak egyszerűen Babus nénit, hosszú élettel ajándékozta meg, messze túl a bibliai határon, ama bizonyos hetven esztendő, vagy ha feljebb, akkor nyolcvan esztendő. Asszonytestvérünk szíve 98 éves korában szűnt meg dobogni. Élte fogytáig hűséges református és magyar testvérünk volt. Halálával egyházköz-ségünk legidősebb tagját veszítettük el.

Hiányzik és míg élünk, hiányozni fog. Gyászoljuk, keseregünk egyfelől, másfelől pedig azt mondjuk: megkönyörült rajta az Isten, jót tett vele, hogy megszabadította türelemmel viselt fájdalomaitól.

Ihász Amália 1914. június 28-án született, egy tragikus napon, amikor Ferenc Ferdinánd trónörököszt Sarajevóban meggyilkolták, s amely az első világháború kitöréséhez vezetett. Muraszombatban világra jött egy kislány, egy járásbírói hivataltok édesapa gyermeke.

Édesanyjával a háborús nyarakat mindig Felsőőrben töltötte, s akkor ismerte és szerette meg gyülekezetünket. Az első nagy világhéges után a család Kör-mendre került, Babus ott végezte iskolát. A második nagy világhégesben kibombázták őket, mindenüket elvesztették. Később Babus néni banktisztviselőként dolgozott. Ez már az ún. kemény diktatúra idején volt. Baráti társaságban kétségbe vonták a diktatorikus rendszert. Néhány nap múlva letartóztatták az egész kört. Badenben, a szovjet parancsnokságon vették

kezelésbe Babus nénit meg a többieket. Verés, éhez-tetés, sötét magánzárka. A vád: államellenes összees-küvés. Az ítélet: halál. A kegyelem: a halálos ítélet helyett 25 év gulag, kényszermunkatábor. Vorkuta, messze az északi sarkkörön túl. 3 hónap nyár, többnyire jég és hó. Hatalmas fogolytábor, mintegy 60.000 fogoly. Sokat mesélt az ottani körülmények-ről, de mindig hozzátette: többnyire azok éltek túl a büntetést, akik hittek erősen Istenben és másokat is lelkileg támogatni tudtak.

És ő ilyen volt.

A sok átélt szörnyűség nem keltett a szívében bosszút, hite és finom humora minden nehézségen átesztette. A Vorkután töltött évekre úgy tekintett vissza, hogy az Istentől kapott megbízatás volt, hiszen őt azért küldte oda az Úristen, hogy másokban is tart-sa a lelket, a hitet.

1956-ban testvéreivel együtt ájtott Felsőőrbe, ahol végleges otthonra talált. Nagynénje fogadta magához. Némi – lelkipásztori segítséggel elismított – nehézség után maradhatott örökösként a nagynénje házában.

Feleségül ment Szász Sándorhoz, aki Ausztráliából települt vissza Felsőőrbe.

Akkor még Magyarország tiltott terület volt az ötvenhatos menekülteknek. Élénk társasági életet folytattak. Babus néni kapcsolatot tartott a volt fogoly-társakkal, akik közül most ő ment el utolsónak. Min-dig hűséges magyar maradt, de hálás osztrák állampolgár is.

(GUTHY LÁSZLÓ ref. lelkész búcsúztatója nyomán)

GALAMBOS LEVENTE

Menekülésem naplója

– részletek –

Dr. Galambos Levente (*Budapest, 1938. máj. 17. – † Bécs, 2009. nov. 20.) 18 évesen hagyta el Magyarországot. Meneküléséről naplót vezetett. Győrtől többszöri igazoltatás után csoportját magyar határőrök őrizetbe vették, majd visszaszállították őket Budapestre. Újra nekirugaszkodva a határnak harmadik kísérlete járt sikerrel. A közölt részek a menekülés utolsó szakaszát örökítik meg.

(1956.) december 17.

Néztem, amint éjjel 12-öt elhagyta az óramutató. A sűrű, cigarettafüstös szobában – ahol gyülekeztünk – kezdtem el írni kis naplómát, egy fekvőhely sarkában, abba a bizonyos barna füzetbe melyről itt mesélek. Aztán egy-egy szót váltottunk még a házbeliekkel.

Egy órákor mindenki előszedte a még meglévő pénzét, és 5–600 forintot gyűjtöttek össze fejenként, a kísérőnek.

Úgy gondolom, a mi ú.n. csoportvezetőnk, aki saját magát választotta annak, kifizette az én részemet is, melynek fejében megtartotta az óramat. – Volt, aki ruhadarabjait adta oda, mert kevesebb pénze volt.

Jött a nagy, izgalmas pillanat. fél 2 kor elindultunk a határ felé. A kisgyerekeket elaltatták és ponyvába csavarva vitték.

Sáros, mély, székényomos úton bukdácsoltunk a falu széléig, itt letértünk a szántóföldre, ahol a határ irányába vettük útunkat.

A két vezető elől ment, utánuk iparkodtunk kettes sorban mi. Nagyot kellett kerülni, mert állítólag az eredeti irányban orosz katonák őrködtek. Így egy kerülővel tértünk a határ felé, de nem volt igazán veszélytelen. Vezetőink intettek, hogy vigyázzunk, mert errefelé már *„rökök és nyulak is eltűntek a mocsárban”*, tehát mindenki jelezze, ha a föld megindul lábai alatt. Akkor bizony métereket vissza lépni. De csak erre volt lehetőség menni, mert erre nem voltak aknák és kerítések, mivelhogy erre, a kietlen és vadonc vidékre, egyetlen menekülő sem merészkedett se most, se korábban.

Nagy kód lepte be az egész láthatárt, de az éjszakai sötéttségben amúgy se igen láttunk volna. Csak mentünk, mentünk, én már kezdtem kételkedni: hát már a pokol se lehet ennél messzebb, mindenki csak nyögött a fáradtságtól. Gyakran meg-megálltunk, ilyenkor a vezetők tanakodtak. Mi nem tudtuk mi a problémájuk, míg végre kiderült, hogy ők is eltévedtek a nagy sötétség és kód miatt. Aztán megint csak mentünk, mentünk, most már minden veszély dacára az országotat kerestük, mert az után lehetett megint tájékozódni. Teljesen eltértünk az eredeti iránytól, ezt be is ismerték a vezetők. Hajnali 4 óra körül tanácstalanul megálltunk. Mit csináljunk? Megint tanakodtak. Már fáztunk és rettenetesen fáradtak voltunk.

A két kísérő előre ment, hogy tájékozódjanak. Na, gondoltam, ezek itt hagynak minket, soha többé nem jönnek vissza. De úgy negyed óra múlva csak visszajöttek biztató szavakkal. Na, gondoltam, biztató szavakból volt ma már elég, de csak követtük őket. Mentünk, mentünk és nem tudtuk hová. Elérkeztünk egy kocsinyomos útra, melynek szélén árok húzódott. Tudtuk, hogy ez az út valahová vezet. Nekivágtunk – már amennyire még tudtunk – és ezen az úton haladtunk tovább. Hajnal 5 óra felé elérkeztünk egy kanyarhoz, ahol kútágast, és több szalmakazalt találtunk. A vezetők azt állították, hogy már tudják merre járunk és már nem érdemes megállni. Csak mentünk, azaz vonszoltuk lábainkat.

Egyszer csak árnyékokat láttunk a sötétben mozogni.

A teremburáját – gondoltam – ezek vagy szellemek, vagy képzelődünk, vagy elfognak? Akkor végünk van. De ők is megálltak. Hamar kiderült azonban, hogy az is egy menekülő csoport volt, akik szintén bolyongtak az éjszakában, aztán hozzánk csatlakoztak. Hát ez észbontó, mennyi izgalom.

Enyhén kezdett már világosodni. Néha reflektorfény söpört végig a tájon, amiről azt hittük, talán a határ közelében járunk. Kiderült aztán, hogy a fény állami gazdaságból verődött ki. Lassan tanyavilág képe rajzolódott ki előttünk, egyszerű házakkal, istállókkal, szalmakazlakkal.

Nagyon résen kellett lenni.

Valami csörömpölően csattogott a távolból, nagyon zavart ez a zaj. Csak nem határőrök, vagy rusz-kik? Vigyázatosan közeledtünk, egy embert se láttunk. Aztán kiderült, hogy a szél láncot csapkodott egyik istálló ajtaján. Persze betértünk az istállóba. Itt öreg, szakállas parasztbácsitól tudtuk meg, hogy a határ még 1, vagy másfél kilométerre van, és hogy jelenleg *“Unger tanyán”* vagyunk, melyet más néven *“Új tanyának”* is hívnák.

Már csaknem teljesen világos volt, amikor megállapodtunk abban, hogy nem érdemes világosban tovább menni, mert nagy a rizikó, hogy elfognak. Nem érdemes kockáztatni, különben is, rettenetesen kimerültek voltunk.

A napot itt a tanyán töltöttük el, szétszórva családoknál. Én egyedül voltam egy családnál, de hangulat itt meleg, csöndes, természetes volt, igen harmonikusnak tűnt. Amikor a hajnali órákban odaérkeztem hozzájuk, csak én egyedül voltam vendég és fiatal ú.n. *“zenész”*... A háziak persze tudták, mi járatban vagyok. Reggel kb. 7 órákor forró kávét adtak, ami nagyon jól esett. Kínáltak szalonnával, de én szerényen visszautasítottam. Nem tudtam enni. Addig nem tudtam, mit jelent éhesnek lenni, és ételt mégse kívánni.

Hogy ki fektetett le a szalmazsákos ágyra, ki takart be szürke *“komiszpokróccal”*, amelyet néha a lovakra is terítenek, azt már nem tudom, mert nagyon mélyen elaludtam. Amikor felébredtem, valamikor délután, meglepett az, hogy nem volt cipő a lábamon, valószínű Tőreki bácsi vette le és még el is látta sebes lábujjaimat, amelyek szemérmetlenül néztek ki a szétszakadt zoknimból. Erről már nem tudtam, mert aludtam. Aludtam bizony, tán még sose oly mélyen, oly édesen, mint akkor. Szerencsére a rémálmok is elhagyták agyamat.

Amikor ásisozva felébredtem, valamikor délután, megcsikorgatva tagjaimat felálltam a kényelmes, meleg szalmazsákos ágyról, nagyon egyszerű és szégyenes, de valahogy bensőséges, ünnepélyes családi hangulat vett körül.

Az asszony a tűzhelynél tett-vett és a 2–3 kicsi gyerek macskával játszott a kályha közelében. Majdnem elérékenyültem, amikor az asszony odajött, szó nélkül lehúzta lábamról a lyukas zoknit és elkezdte stoppolni. Aztán a bal nagylábujjamat fehér vászondarabkával ismét bekötözte.

A legszívesebben kezet csókoltam volna neki. Leírhatatlan az a háláérzet, ami bennem volt. Egyszer csak előkerült egyik *“zenész”*, a szomszéd házból jött át, aztán egy másik is bekocogott. Tőreki bácsi kínálta őket helyyel, a szép asszony kávéval.

Mondták, hogy nemsokára indulunk tovább, de még majd bejönnek értem, ha jobban beesteledik. ők is fáradtak voltak az éjszakai mars után, de azért valamit tudtak pihenni valamelyik szomszéd házban. Pár kedélyes szót váltottunk, aztán elmentek.

Később, fél 4 tájt, átmentem a szomszéd házba, hogy megbeszéljem az ott megszállt fiúkkal, mikor kellene indulni. Mindenféleképpen ma meg kell érkezünk vagy visszamegyek, ahonnan jöttem. Úgy döntöttünk, hogy amint besötétedett, este fél 7 kor indulunk tovább.

Amim volt, egy kis cukorka és csoki, azt összepakoltam a gyerekeknek. 6 órákor megvacsoráztunk, szalonnát és jó nagy karéj parasztkenyeret ettem nagy bögre forró kávéval. Jólesett, de fájt, hogy erősen adósnak éreztem magam.

– De volt még valami nálam, egy legutolsó kincs, kisgyerekkori aranyláncom a zöld lóherével. Búcsúzásom előtt már kivettem az üres pénztárcám melékzugából és gondoltam, odaadom nekik. Már a kezemben fogtam, amikor megöleltem őket, akik oly szerényen, kedvesen, sok szerencsét kívántak, de az utolsó pillanatban, valami összeszorította markom, hogy ne váljak meg tőle.

(Igy megmaradt az a kis láncom amit keresztelőmre kaptam keresztanyámtól, Margit nénitől és mint kisbabának már a nyakamban volt.) De Isten áldja meg a Tőreki családot, amitől azonban rossz lelkiismerettel búcsúztam el.

Már sötét volt. Negyed 7-kor indultam Tőreki bácsival a másik szállás felé. Rövid szavú ember volt, mint afféle falusi bácsi, de fölemelt hangon intett: *„vigyázzatok, ha mentek az ingoványokon, abba már többen is belefulladtak.”* Ütközben megígértem neki, hogy ha nyugaton leszek, fogok gondolni a gyerekekre egy kis déli gyümölcssel és csokival. („Déli gyümölcsöt” addig még én magam se ismerem, soha nem is ettem se narancsot, se banánt.)

Ő csak jóváhagyó módon bólogatva fejté. Nagyon szegény, mert tényleg szegény volt, mint a templom egere, de házában mégis „gazdagság” lakott.

Este fél 7-kor elindultunk, a többi fiatalemberrel az Unger tanyáról, melyet újabban *„Új tanyának”* is hívtak, mint Tőreki bácsi magyarázta.

Sűrű sötétség és kód lepte el az egész vidéket. Kísérőink többször megerősítve megmagyarázták az utat, hogy melyik irányba menjünk. Hozzá tettek, ha elhagytuk az országotat, illetőleg átkeltünk rajta, akkor a megmagyarázózt úton végig, ha bírjuk szaladjunk, de jobbra tartva, mert bal felé a Hanság-csatorna, a Rápca és Répce összefolyásából, ingoványos terület fekszik, melybe már eltévedt szarvasmarhák is elsüllyedtek. (Ennek a kiszólásának az „eredetiségét” csak sokkal később tudtam felfogni és értékelni.)

Fasoron haladtunk le, az országot felé. 10 perc alatt elértük az országotat. Szinte félelmetes csend és sötétség uralkodott. Itt vezetőink elváltak tőlünk, és egy óvatlan pillanatban megiramodtunk, át az országoton, a szántóföldön kb. 300 métert szaladtunk egyenesen.

Állítólag itt egy lucernaszántást kellett, hogy találjunk, amelyet néhány lépés után meg is találtunk.

Itt kb. 30 fokkal kellett jobbra fordulnunk, és az adatoknak megfelelően 200 méter után fasorhoz értünk, annak mentén kellett, jobbra tartva tovább haladnunk. Most az országottall tartottunk párhuzamosan a határ felé. Ezzel a trükkal, egy állítólagos őrházat ki tudtunk kerülni, ezt mondták legalábbis kísérőink, kik már közben a hátunk mögött hazafelé tartottak.

A fasornak a végén, talán 350 méter után, felszántott barázdák keresztetezték irányunkat. Ez is stimelt a leírás szerint. Ezen a parcellán kellett még végig haladni, amely után kb. 8 méter széles füves tisztásra értünk, melynek jobb és bal oldalán bokros és fás terület feküdt.

Egy pillanatra megálltunk pihenni, ha netán szaladnunk kellene, akkor bírjuk a futást. Közben megnéztük zseblámpám segítségével azt a papírt, amelyre az út volt lerajzolva. Persze nagyon vigyáztunk a fényre, el ne vetődjön valamerre. 5 percny pihenő után ismét nekivágtunk gyors lépésekkel az útnak. Elérkeztünk néhány perc alatt a tisztás végéig, és egyben a lankásan emelkedő domb tetejére. Itt egy 3–4 méter széles, boronált szántás sávja keresztelte utunkat. Ezen átszaladtunk, közvetlen ez után hatalmas, talán 2 köbméter nagyságú, sötét, fekete foltot pillantottunk meg, melyet nem lehetett a szürke sötétben felismerni. Oda kellett mennünk, megtapogattuk és éreztük, hogy hatalmas összecsavart, szöges drótkerítés volt. Tovább menve, 6–7 méter után, kb. egyméteres felszántott sávot éreztünk talpunk alatt. Állítólag ez volt az akna árok, de már felszedhették, mert különben robbanhatott volna. Kicsit tovább kb. 3 méter széles és 2 méter mély árok húzódott.

Még pár métert előrehaladva megálltunk és keresztet vetve gondoltunk arra, hogy na, végre Ausztriában vagyunk. Egyik fiatal srác közülünk, katolikus teológia növendék volt, aztán egy másik megkérte, hogy mondjon hálaadást nevünkben.

Álljon meg a menet, – mondtam – ki mondja azt, hogy már Ausztriában vagyunk? Még nem láttam eddig a sült galambot, mely szánkba repült volna, és egy osztrák se jött még elénk, magán kívül újságolva, hogy mennyire örül nekünk Ausztria.

Aztán a vezetőink se beszéltek arról, hogy pont ezen a helyen vizes, mocsaras, süppedékeny föld lenne, már pedig itt az volt. Igaz, azt is mondták, hogy itt Hanságban, a Fertő környékén az ingovány kiszámíthatatlanul felbukkanhat az évszaktól és az időjárástól függően is. *„Nem veszélytelen a talaj, vigyázzanak!”*

Hol voltunk tehát? Merre tartunk? Hol nem veszélyes? Itt nem mondhattuk, hogy „minden út Rómába vezet”. Csüggedtünk, de fiatalos könnyelműség is volt bennünk jócskán. Eltévedtünk? De majd kiderül, gondoltuk. Tehát mondjuk, hogy Ausztriába értünk, akkor most este 8-óra 10 perc volt.

Csak néztük és fürkésztük a rajzot. Vajon jó irányba mentünk? Vajon hol lehetünk s most merre menjünk. Úgy éreztük már semmi sem stimmelt.

Mégis elindultunk tovább, a rajz szerint egy kis osztrák falu felé. 200 méterre utat kellett hogy találjunk. Mentünk talán 500 métert is, de utat nem találtunk. Kicsit jobbra fordultunk, ahonnan kutyaugatást hallottunk. – Gondoltuk, hogy arra kell lennie egy kis falunak. Közben kutyagoltunk, a kutyaugatás irányába legalább 1 óra hosszát, de a kutyaugatás nem jött közelebb, sőt, egyszer csak elhallgatott.

Szívünk kezdett magasabban verni, nem akartuk elhinni, talán eltévedtünk volna ismét? Szomorúan kezdtünk hitetlenkedni abban, hogy egyáltalán átjöttünk-e Ausztriába. Pláne megingott hitünk akkor, amikor útközben megint árkot találtunk.

11 óra körül három, hatalmas szalmakazalt pillantottunk meg. Itt megálltunk pihenni, és páran elhatároztuk, hogy nem megyünk már tovább, hanem kivárjuk a pirkadó hajnalt.

Két fiú elment a nagy ködben terepszemlére, mi pedig kiszedtünk a szalmakazalból egy csomó szalmát és betemetjük magunkat a szalmakazal alá, jó vastagon szalmával. Néhány egér rácsált fejünk körül, mégis, a végtelen kimerültség, mély álomba nyomott, még ha 2–3 órára is, de pihentünk.

Háromnegyed 2 körül közeledő hangokat hallottam, amikor kezdtünk magunkhoz térni. A két fiú jött vissza terepszemlérlől. Felkeltettek bennünket, és elmesélték, hogy merre jártak. Ők állították, hogy igenis osztrák földön vagyunk, csak az első faluba kellene elmenni. Elmesélték, hogy olyan nyomokra bukkantak, amelyek a határ irányából jönnek, tömegesen. Ők mindössze 1 órát aludtak, egy innen 300 méterre lévő elhagyott, pici faházikóban, szalma között. Indulásra biztattak bennünket.

3 órákor elérkeztünk egy fasorhoz, amely mellett szintén csak sáros kocsitutat találtunk. Itt nagy szik-

Breitenbrunn / Fertőszéleskút, őrtorony a török korból, ma múzeum

lakó feküdt, amely a sötétben úgy nézett ki mint fekvő tehén, már-már halucináltunk. Ezen a kövön leráztuk a sarat a cipőnkről.

Egyszer csak, nagyon messziről, traktor zúgását hallottuk. Reflektora bevilágította messze a szántóföldet, de traktort még nem láttunk sehol sem. Félünk és örültünk is egyszerre. 5 perc múlva, talán 1 km-re tőlünk, két erős lámpa fénye jelent meg az út végén. A puffogás egyre erősödött, és a két fénypont is nagyobbodott, mely egyre erősebben reflektorozta végig az utat. A világosságban kicsit szétnéztünk, nem tudtuk, most szaladjunk-e el, meneküljünk, vagy menjünk a traktor elébe?

Mi járatban van ez a traktor hajnali 3 óra körül? Fénye egyre erősebben világított a „fekvő tehénre”, amikor alig 20 méternyire tőlünk talán 2 méteres faállványt pillantottunk meg a traktor fényében. Csak bámultunk a faállványra, nem akartunk hinni, de aztán örömkialtás tört ki belőlünk:

Hurrá! – Éljen Puskás! – Éljen a Fradi! – Éljen Papp Laci, éljen Elvis, éljen mindenki, éljen az éljen!...

Boldogság és öröm telítődött bennünk és fiú léteinkre majdnem sírva fakadtunk, hogy ennyi, fáradtságos, reménytelen, elkeseredést okozó út után, átfázva a végkimerülés határán, megpillantottuk a faállványon a piros-fehér-piros osztrák határőrségi zászlót.

– ***„Ez nem lehet igaz!*** – kiáltottuk majdnem egyszerre, remegő hangon, és egymást ölegettük.

A meghatódottság még fokozódott bennünk, amikor a traktor odaért elénk, és előttünk dudálva megállt. Egy 14 év körüli kisfiú szólalt meg: *„küsz Got”* – (így értettem). A többit magyarul mondta, hiszen ő is magyar de burgenlandi volt. Hogy mi az ördögnek szólalt meg németül, nem értettük. De nem kellett, hogy mindent megértsünk, az most nem volt fontos.

– *Merről jöttök?* – kérdezte.

– *Szentjános felől*” – mondtuk. Aztán folytatta *– Mi megyünk ki a határra a menekülteket összeszedni, ha akartok gyertek velünk, felszállhattok hátul a kocsira, de egy félóra múlva jövünk csak vissza. – Vagy menjetek végig ezen az úton, de ne a nagy fehér kő irányába, mert az magyar föld, hanem az elágazásnál élesen balra, ez bevezet „Albertföldre”, az első osztrák határőrségi faluba.*

A traktoros kochi is elindult tovább, mi pedig abba az irányba, ahonnan a traktor jött, Albertföld felé. Lelkesen masíroztunk, már nem zavart a sár se, és a boldogságtól rázendítettünk egy dalra, jókedvűen énekeltük: *„Kis lak áll a nagy Duna mentében...”* “Csak szállt a dal! Ha ma visszagondolok, csak ráz a hideg, olyan hamis volt, hogy minden éneklő madár fölébredt volna rá, ha tavasz lett volna.

Pontosan 4 órákor érkezünk be. Bent már sokan voltak magyarok. Szürke egyenruhás, magas, szőke, osztrák fiú volt az éjjeli ügyeletes csendőr. Forró teát, vajas- és sajtoskenyeret kaptunk. Talán háromnegyed órát várakoztunk itt, közben már megérkezett a traktor, mely 24 menekültet szedett még össze. Egy kisebb traktor is érkezett 8 menekülttel.

Háromnegyed 5-kor nagy, osztrák ponyvás katonai teherautó kanyarodott be az udvarra, amelyre felszállítottak és mindannyiunkat (talán 35–40-en lehattunk) bevittek Andauba (Mosontarcsára).

Istenem, milyen nehéz volt ez a 3–4 napi út, – akkor vajon milyen nehéz lesz az út, amelynek még az elején állok?

- Már nem álltam, ledőltem, már megnyugodtak fájós lábaim, már nem éreztem semmit, már nem láttam, már nem hallottam, mélyen elaludtam. -

In memoriam: P. Végvári Vazul ofm.

Fényt hagyni volna jó, mint a Messiás, írta Arcok és fények c. első kötetében, majd az 56. zsoltár parafrázisaként *Kelj föl lantom, cíterám* harmadik kötetét így ajánlotta: *„verseimhez kelj föl / lantom! Csodálatos, /hogy pendül ujjaitmon / dicséret – hadd ébresszem / cíterámon így a hajnalt / Babba Mária Boldogasszony / élve-halva oltalmazzon, / Szent Fiával befogadjon / egykoron.*

Nyolcvanharmadik születésnapja után pár nappal, 2011. szeptember 13-án szólította el – fogalmazták rendtársai gyászjelentésükben – nővérünk a testi halál.

Drága kincs az idő – írta egyik versében (New Brunswick, 1967.), de máskor is figyelmeztetett: *a számunkra kimért idővel egyszer mindnyájunknak el kell számolni.*

Végvári Vazul 1929. szeptember 2. napján született Székesfehérváron, nyolcgyermekes tisztviselő családban. Anyai nagyapja Prohászka püspöknek nagyra becsült kántor-karnagya és munkatársa volt, akitől a Nemzet Apostoláról már gyermekkorában nagyon sokat hallott. Erről így emlékezik: „Prohászka Ottokár misztikus alkata, trubadúr költőisége és közéletet formáló szuggesztív ereje, mely írásaiból áradt, már diákkoromban elevenen hatott rám. Tettetés nélküli egyszerűségében Assisi szegénykéjével, a korrupt és materialista társadalom egyházát belülről reformáló, dalos szenttel volt bensőségesen rokon.”

1943-45 között a pécsi Zrínyi Miklós Gyalogsági Hadapródiskola növendéke, majd a háború végén egy rövid ideig hadifogoly volt.

1947-ben a várbeli Toldy Ferenc Gimnáziumban érettségizett, majd beiratkozott a Lónyai utcai Kereskedelmi Főiskolára.

A filozófiai, esztétikai és zenei tanulmányok, a budai ferencesek kultúrházában lévő kis színpad, és különösen Tamás Alajos ferences karnagy karizmatikus egyénisége megérlette benne a ferences hivatást, és 1948 augusztusában a ferencesek Kapisztrán Rendtartományának szécsényi noviciátusába került, majd Gyöngyösön és Esztergomban filozófiai és teológiai tanulmányokat folytatott. Ezt követően 1953. augusztus 23-án Esztergomban szentelték pappá.

Majd három évig prefektus volt az esztergomi ferences gimnázium internátusában.

1956 októberében részt vett a forradalom és szabadságharcban. Ahogy fogalmazott: *„Amikor benünk a magyar és a keresztény konfliktusba került egymással, akkor az egyéni lelkiismeretnek kell dönteni arról, hogy mit tegyünk.”*

A pesti egyetem bölcsészkarán talált rá a forradalmi diákbizottságra és az *Egyetemi Ifjúság* – a bizottság lapja – szerkesztőségébe került, s a forradalom tábori lelkesze lett. November 4-én pedig három napig átvette a budai Vár parancsnoki tisztjét is. A bevonuló szovjet csapatok elfogták, de sikerült kiszabadulnia, és vöröskeresztes jelvénnel Ausztriába szöknie. A bécsi ferences kolostorban a menekülők lelki és szociális gondozását végezte: a Schwechat-i menekülttábor lelkész-igazgatója lett. Sok fiatalt segített ösztöndíjhoz, európai és tengerentúli egyetemeken.

1959 novemberében több amerikai újságban *„Offers His Life”* címen megjelent memoranduma, mely szerint az ENSZ szovjet delegációjának épületében *„Egy fiatal magyar pap, Végvári Vazul, aki Budapesten 1956-ban részt vett a forradalomban, fel-*

ajánlja életét annak a 150 magyar fiatalnak életéért cserébe, akik a szabadságharcban való tevékeny részvételükért várhatóan súlyos börtönbüntetésre, illetve kivégzésre számíthatnak.”

Az amerikai évtizedek alatt rendkívül sokat tett a magyarság megtartása, fennmaradása és összefogása érdekében. Cserkészvezető volt, a Magyar Családok Rádiója c. műsor vezetője a New York-i Amerika Hangja adásaiban, a '70-es évek első felében Mind-szenty hercegprímás sajtótútkára amerikai főpásztori útja során. 1978-ban, mielőtt a Carter-kormány visszaadta a Szent Koronát Magyarországnak, tanácsadóként meghívták a Fehér Házba, dr. Irányi László a külföldi magyarok első püspöke pedig 1987-ben vikáriussá nevezte ki.

1997-ben végleg hazatelepedett Magyarországra, és az esztergomi ferences rendházban élt.

Aktivitása betegsége előrehaladásáig azonban itthon sem csökkent.

Írt és verselt, szónokolt, szavalt, mozgósított. Ha lehetett, mindenhol jelen volt, és azt kérdezte: „beleégett-e a szivedbe a haza? Nagy baj - mondta – ha a pap csak „papos”, a magyar „magyaros”, a keresztény „keresztényi” – olvassuk rendtársai partecéduáláiban.

Az évtizedek során egyértelműen költővé, íróvá érett, melyet három itthon megjelent kötete, szépprózái, vallomásai, versei tanúsítanak.

Forradalmi tevékenységéért 1991-ben a Hazáért és a Szabadságért Erdemrenddel tüntették ki, életét és munkásságát több dokumentumfilm is megörökítette, 1998-ban pedig vitézzé avatták.

De aggódott városának jövője miatt is. *Most a magyar Sion tövében* – írja 1999-ben – *a mi házunk táján, az ősi Esztergomnak „ébresztése” megint a feladat. Ideje már, hogy ez a télenül pletykáló, de jobb sorsra érdemes város valójában megyei jogúvá érjen, és a királyi jelzőt ne hivalkodó kokárdának tekintse, hanem mestersége címereként, büszkén és kiérdemelt öntudattal hordja megfatalodott szíve fölött.*

2003 augusztusában aranymisés jubileuma alkalmából pedig azt mondta, hogy a pap talán legfontosabb tulajdonsága, hogy másokért rendeltetett, a többi szempontot igazán csak odafönről látják.

Egészégi állapota az utóbbi években egyre romlott, műtétek következtek, kórházi ágy, de ameddig csak tehette, ezer szállal kapcsolódott ehhez a világhoz, hálásan akár egy jó szóért is. *Ez a szegény testvér tiszta szívvel, óriásszemekkel* – fogalmazták rendtársai – *és minden érzékével Istenre lett egyre szomjasabb.*

Otthon és a távolban negyven esztendőtt járatott el – írja Arcok és fények kötete előszavában – *alattunk a történelmi idő. A Halászbástya-környék, a Vérmező és a budai Duna-part történései akkor, és ami a hontalansági idején velünk azóta történt, egy másfajta és bővebb krónikába kíváncsozunk. - Örökre hálás maradok az életemet titokzatos kézzel irányító gondviselő Jóságnak , hogy mind az előbbit magyar ferencesként is élhettem meg – olvashatjuk egyik írásában, s most már hozzátehetjük Szent Ferenc üzenetét: „NON SIBI SOLI VIVERE, SED ALIIS PROFICERE VULT TIBI DEUS / Nemcsak magadért élni, hanem mások javára is lenni, ezt kívánja tőlünk az Úr!”*

ÜDVARHELYI OLIVÉR

Búcsúzunk Makovecz Imrétől

(Budapest, 1935. november 20. – Budapest, 2011. szeptember 27.)

Nem hal meg az, ki milliókra költi dús élte kincsét – írta Arany János Széchenyi emlékezete c. versében. Érvényes ez Makovecz Imrére, a magyar organikus építészet világhírű iskolateremtő művészeére is, aki hiteles emberként a magyar közösségek megtartásának, a magyarságtudat újjáélesztésének szentelte életét.

Tanulmányait 1954 és 1959 között a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán végezte. Életének meghatározó élménye volt az 56-os forradalom. Október 23-án az egyetem kertjében beválasztották abba a küldöttségbe, amelyik a Parlament-be ment, hogy a Gerő Ernő által kiadott gyűlekezési tilalom feloldását követelje.

1959 és 1977 között különféle állami tervező-vállalatoknál dolgozott, már ebben az időszakban készültek a jellegzetes stílusjegyeket viselő épületek, mint a velencei Cáva étterem és a szekszárdi Sió csárda, a sárospataki művelődési ház, illetve a Farkasréti temető úgynevezett Makovecz-ravatalozója. Később a kommunisták gáncsoskodásai miatt önkéntes száműzetésbe vonult, és 1977–81 között a Pilisi Parkerdő Gazdaság főépítészeként dolgozott. 1981-ben önálló építészirodát alapított Makona néven. Már a tervezés kezdetekor átfogó víziója volt, fontos volt számára, hogy az épület beilleszkedjen a tájba. Hagyományos, környezetkímélő alapanyagokat, főleg fát használt fel a szerkezet kiemelésére. A Kós Károly-i hagyományokat folytatta, hevesen ellenez-

te a sablonos tervezési megoldásokat. Száznál több épületet tervezett, többek közt a síófoki, a paksi és a százhalombattai templomot, a sárospataki gimnáziumot, a makói Hagymaházat, az egri uszodát, a pilis-szántói Boldogasszony-kápolnát, valamint egyik legismertebb művét – egyetlen állami megrendelését – az 1992-es sevillai világkiállításra készített magyar pavilont, mely elismerést hozott a magyar építészetnek és kivitelezői teljesítménynek egyaránt.

Nevezetes alkotása a piliscsabai Pázmány Péter Katolikus Egyetem főépülete, a 2001-ben elkészült Stephaneum, amely híressé vált két, egymásnak dőlő kupolájáról. Egyedülálló az a helyreállítási munka, amelyet szellemi irányításával munkatársainak széles köre végzett a 2001-es beregi, a 2010-es Sajó-Hernád-menti árvíz és a vörösiszap-katasztrófa következtében elpusztult településeken.

Építészte gyökerei oly mélyre nyúlnak, mint a XX. század nagy magyar zeneszerzőinek művei. Bebizonyította, hogy az építészetnek is van anyanyelve. *„Miért ízgatta Bartókot és Kodályt a pentatónia? Miért ülték fel egy lovas szekér aljába, hogy eljussanak mondjuk Zselic irányába? Mert a magyar népművészet olyan univerzális, ősi tartalmat hordoz, amelyben megszólal valami egyetemes. Ugyanez vonatkozik a népi építészetre is. A háznak »gerince« van a tetefén, »szemöldöke« az ablaka fölött és »szárnya« a kapuban. Mikor keletkez-*

MI - HOL - MIKOR? Kulturális kaleidoszkóp

Alsó-Ausztria

Nox Illuminata, zenei fesztivál - St.Pölten, Festspielhaus, Bühne, Café Publik; dec. 1–4.

J.S.Bach: Karácsonyi oratórium, hangverseny – St.Pölten, Festspielhaus; dec. 11.

Draußen bei den Farben, zenés táncos gyermekmese – St. Pölten, Festspielhaus, Box; nov. 27.

Gyerünk a múzeumba!: **10 éves a Karikatúramúzeum**, kiállítás – Krems, Karikaturmuseum; 2012. ápr. 4-ig

Jászolkiallítás – Wullersdorf, Pfarrsaal; nov.27.

Jézus élete, kiállítás – Göttweig, Stift, Stiftshof; nov.24 - dec. 20.

Karácsonyi vásárok:

Grafenegg, Schloss; dec. 8–11.

Zwettl, Stift; nov.12. – dec. 20.

Göttweig, Stift; nov. 26. – dec.8.

Bécs

W.A.Mozart: Le Nozze di Figaro, opera – Staatsoper; dec. 26., 29., 2012. jan. 2., 5.

J.Strauß: A Denevér, operett – Volksoper; dec. 6., 12., 31., 2012. jan. 1.

J.-M. Schneitzhoeffe: La Sylphide, balett – Staatsoper; 2012. jan. 15., 23., 29.

P.I.Csajkovszkij: Csipkerózsika, balett – Staatsoper; dec. 21., 23., 25., 28., 2012. jan. 3., 7.

René Magritte, kiállítás – Albertina; 2012. jan. 22-ig

Téli mesék, kiállítás – Kunsthistorisches Museum; 2012. jan. 8-ig

Dante látomása: A poklon keresztül a fénybe, kiállítás – Dom Museum; 2012. jan. 28-ig

Jászolkiallítás – Peterskirche, Krypta; nov. 27. – dec.18.

Karácsonyi vásárok: nov.12. – dec. 23-24. **Altés AKH, Freyung, Karlsplatz, Maria-Theresien-Platz, Rathausplatz, Schönbrunn, Schloss Belvedere, Spittelberg**

Burgenland

Újévi koncert – Mattersburg, Kulturzentrum; 2012. jan. 11.

„Venezia e Napoli“, hangverseny – Raiding, Lisztzentrum; 2012. jan. 27.

A Lindgren: Winter in Lönneberga, gyermekszínház – Oberschützen; dec.3, Mattersburg; dec. 4.

Esterházy Adventmárkte: Schloss Esterházy, Schloss Lackenbach, Burg Forchtenstein, három karácsonyi piaczene és gyermekprogram – Eisenstadt, Schloss; dec. 2–18., Lackenbach, Schloss; dec. 2–4., Forchtenstein, Burg; dec. 8–11.

Pannonischer Weihnachtsmarkt, karácsonyi vásár zene és gyermekprogram – Halbtum, Schloss; dec. 3., 4., 8–11.

Mittelalterlicher Christkindlmarkt, a középkort felidéző karácsonyi piac zene és gyermekprogram – Stadtschlaining, Hauptplatz; dec. 4.

Felső-Ausztria

Elfriede Trautner: A kettétört idő, kiállítás – Linz, Lentos Kunstmuseum; 2012. febr. 5-ig

Joachim Brohm: Color, kiállítás – Linz, Landesgalerie; 2012. febr. 19-ig

Línzer Christkindlmarkt, karácsonyi piac zene és gyermekprogram – Linz, Hauptplatz; nov. 19. – dec. 23.

Karintia

Karácsonyi vásárok:

Klagenfurter Christkindlmarkt, Klagenfurt, Neuer Platz; nov.19 – dec. 24.

Villacher Christkindlmarkt, Villach, Hauptplatz; nov.18. – dec. 23.

tek ezek a szavak? Nem tudjuk, olyan régen, de egy olyan fantasztikus világot jelenítenek meg az emberben, amit követni kell, ahogy Bartók is tette a pentatóniával, és a 20. század legmodernebb zenéjét hozta létre belőle.” - Éppúgy, mint Bartók és Kodály a zenében: ő az építészetben folytatta a nemzeti hagyományokat s ez által vált egyetemessé.

1981-től többek között a Budapesti Műszaki Egyetem és az Iparművészeti Főiskola, 1987-től pedig a Nemzetközi Építészeti Akadémia tanára lett. 1989-ben a Kós Károly Egyesülés társalapítója, 1992-ben a Magyar Művészeti Akadémia alapítója. A Nemzetközi Építészeti Akadémia tagja volt, tiszteletbeli taggá választották az Amerikai Építészek Szövetségében és a Brit Építészsövetségben is. 1969-ben Ybl Miklós-díjjal, 1990-ben Kossuth-díjjal, 1993-ban a Magyar Köztársasági Erdemrend középkeresztjével, 1996-ban Magyar Örökség díjjal, 1997-ben a Francia Építészeti Akadémia Nagy Aranyérmével, 2001-ben Corvin-láncal, 2003-ban Prima Primissima díjjal tüntették ki. Budapest idén díszpolgárává avatta. Nemrég vehette át a Szent István-díjat.

Christkindlmarkt in Spittal an der Drau, Spittal an der Drau, Park bei Schloss Porcia; nov. 26. – dec.23. (minden csütörtöktől vasárnapig)

Salzburg

G.Rossini: La Cenerentola, opera – Salzburg, Landestheater; dec. 7., 11., 21., 26., 2012. jan. 5., 10., 19., febr. 21.

P. Breuer: Elements, modern tánc – Salzburg, Landestheater; 2012. jan. 20., 23.

Ars Sacra, kiállítás – Salzburg, Salzburg Museum; 2012. jan. 29-ig

Nikolaus und Weihnachtsmann: Szent Miklós és a hozzá kapcsolodó szokások, kiállítás – Salzburg, Dommuseum; nov. 26. – 2012. jan.8.

Advent auf Aiderbichl, karácsonyi vásár gyermekprogrammal – Henndorf am Wallersee bei Salzburg, Berg 20, Gut Aiderbichl; nov.19. – 2012. jan. 8.

Stájerország

Adventi koncertek, hangversenyek – Graz, Herz Jesu Unterkerche, Landhaus, Stift Rein, Minoritensaal; dec. 9., 11., 17., 23.

Újévi koncert – Graz, Oper; 2012. jan. 1.

Karácsonyi kiállítás – Feldbach, Schloss Kornberg; nov. 5. – dec. 23.

Krampusumzug, hagyományörző szokás – Schladming, Hauptplatz; nov. 26, 19.30 órákor

Karácsonyi vásárok:

Maria Zell, Hauptplatz; nov. 25. – dec.18. (minden péntektől vasárnapig)

Schladming; nov. 26., 27.

Leoben, Hauptplatz; nov. 25. dec.23.

Tirol

Üveg és fény, üvegkiállítás – Innsbruck, Zeughaus; 2012. márc.18-ig

A középkor műkincsei, kiállítás – Innsbruck, Ferdinandeum; 2012. jan.15-ig

Karácsonyi vásárok:

Innsbrucker Bergweihnacht: Innsbruck: Altstadt, beim Goldenen Dachl; nov.15. – dec. 23., Maria-Theresien-Straße; nov. 25. – 2012. jan. 6., Marktplatz; nov.15. – dec. 23., Wiltener Platzl; nov. 28. – dec. 23., Hungerburg (összeköttetés Seegrube és Hafelekar hegyekre); nov. 25. – dec.18.

Hall, Altstadt; nov. 25 – dec. 24.

Kufstein, Festung; nov. 26 – dec. 18.(minden szombaton és vasárnap)

Vorarlberg

J.B.Molière: Tartuffe ou L’imposteur, próza – Bregenz, Landestheater; dec.7., 10., 16., 22., 28., 31.

Valie Export, kiállítás – Bregenz, Kunsthaus; 2012. jan. 22-ig

Feldkirchner Advent, karácsonyi piac zene és gyermekprogrammal – Feldkirch, Innenstadt; nov. 25. – dec. 24.

Dornbirner Christkindlmarkt, karácsonyi piac zene és gyermekprogrammal – Dornbirn, Innenstadt; nov. 25. – dec. 23.

Európa ajánlat

Leonardo da Vinci: „Painter at the Court of Milan”, kiállítás – London, The National Gallery, Trafalgar Square, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága; 2012. febr. 5-ig

Öt kontinens egy ajánlat

„The Renaissance Portrait from Donatello to Bellini”, kiállítás – New York City, The Metropolitan Museum of Art, 1000 Fifth Avenue (at 82nd Street) New York, USA; dec.21. – 2012. márc.18.

Válogatta Homonnay Lea

A konzervatív oldalhoz kötődő közéleti személyiségként a politikai és polgári küzdelem terén is kivette részét a nemzet újjáépítéséből. Nézete szerint *„nem könnyű a helyzet, mert Magyarországon egy több mint ötven éves kontraszelekcio zajlott le, és az embereket nem lehet lecserélni. A kommunisták véglegesen felszámolták a magyar arisztokráciát, a közép- és kisnemesiséget és a polgárságot. A középosztály gyerekei nem tanulhattak tovább, csak azok, akiket a népből felemltek. Ezért szeretek sokkal inkább munkásokkal beszélgetni, mint értelmiségiekkel. A melós mind a mai napig tudja, hogy mi az igen, és mi a nem, és kevesebbet téved saját magával kapcsolatban. Az úgynevezett értelmiségi meg állandóan sasszezik, és mondogatja, hogy: attól függ, honnan nézzük’. Ezt a magatartást gyűlölöm. Remélem lesz bennünk, de főleg a fiatalokban annyi erő, hogy elinduljon egy folyamat, amely ellensúlyozza majd ezt a fél évszázados hanyatlást.”*

RADICS ÉVA

NÉMETH LÁSZLÓ

Pár hét múlva Karácsony

K. felfelé igyekezett a hajnali páratól nedves lankás domboldalon a borospincéhez. Frissen taposott lábnyomok maradtak utána. Hunyorgott. A gyümölcsfák sárgászörös lombozata között meg-megvillant a felkelő nap. A száraz falevelek ritmusban zizegtek a könnyű szélben.

Egy rövid zenedarabot kellene most komponálni, vagy inkább valamit írni vagy festeni? – gondolta. Persze csak fejben.

K. gyakran, sőt szinte naponta komponált, festett vagy írt valamit gondolatban, annyiszor, hogy már nem is emlékezett rá hányszor. Tulajdonképpen mellékes is hányszor, hiszen a fejben komponált darabok, képek, versek, történetek a pillanatért születtek, azzal az előnnyel, hogy semmilyen fölösleges segédeszközre: ecsetre, festékre, írógépre vagy hangszerre nem volt szüksége. Az alkotások felötlöttek hírtelen, csak a szemét kellett lehunynia, a fülét befognia és máris látta, hallotta őket.

Miközben kitérta a pinceajtót, hogy a must erjedéséből fakadó mérges gázok elillanhassanak, elhatározta, hogy kigondol egy rövid történetet. Leült az eszterhéj alatti szürkészkékre festett fapadra és már előre örült a még ismeretlen mondatoknak, melyek eszébe jutnak majd, melyekkel eljátszadozhat gondolatban: ki-jávíthatja, megváltoztathatja, eldobhatja őket kénye-kedve szerint, senkire és semmire nem kell tekintettel lennie és nem kell bocsánatot kérnie sem senkitől a rossz, értelmetlen fogalmazás miatt. Nem, ez a történet is a fejében marad majd, elraktározva az „íráások” fiókjában, a többi regény, novella, elbeszélés és költemény mellett.

A múltban összezavart néhány dolgot, ezért rendet készült tenni, meghosszabbítani az emlékezés idejét, mielőtt „művei” végleg eltűnnek a feledés homályában.

Harmatcseppek ringtak a fűszálak csúcsain, kicsi, ezüst karácsonyfadíszekre emlékeztették, melyek visszatükrözték a gyertyafényt. Pár hét múlva Karácsony.

K. a gyermekkorára gondolt, a szerény ajándékokra, melyek nevével ellátva, fehér selyempapírba csomagolva feküdtek a karácsonyfa alatt. Miután kibontották az ajándékokat és elfűjták a gyertyákat, a széttépett selyempapírok ott heverték haszontalanul a padlón, ekkor egy hirtelen ötlettől indíttatva elfogódottan – a szegénység elfogódottá teszi az embert – papírhajókat, kis selyempapírhajókat kezdett hajtogatni, ezzel próbálva értelmet adni a fecniknek.

Zsebkésével olyan kicsire vágta a papírdarabokat, mint egy bélyeg, egyre kisebbre, kisebbre és hajtogatott. Idővel olyan gyakorlatra tett szert, hogy a legkisebb hajócskákat már felismerni sem lehetett. Ekkor abbahagyta a hajtogatást.

Mindennek már csak az emléke élt. És most a rövid történet:

A munkaközvetítőnél:

„Foglalkozása?”

„Hajóépítő.”

„Hajókat épít?”

„Igen. Papírhajókat.”

„Nagyokat?”

„Kicsiket. Nagyon kicsiket, selyempapírból.”

„Maga tehát papírhajóépítő?!”

„Az vagyok!”

„Rendben, nézzük az állásajánlatokat!”

K. már előre kuncogott az értelmes és értelmetlen variációkon, melyeket elkövetni készült.

Várnia kellett úgyis, a pinceajtó felől még mindig az erjedés záptojás szaga áradt.

K. ismét végiggondolta az éppen kitalált mondatokat, megpróbálkozott itt-ott a változtatással, de még mindig nem tetszett eléggé. Csak a radikális rövidítés segít – gondolta.

K. szavakat törölt ki az emlékezetéből, néhányat háttérbe szorított és feledésre ítélte. Végül is csak a szó: „hajó” maradt egy rövidke sorral: „én vagyok”. Mit lehetne törölni még?

Képtelen volt dönteni. Tulajdonképpen a döntésének úgy sincs semmi értelme vagy haszna, teljesen mindegy, hogy most dönt-e vagy később, vagy soha. A döntések, melyek bizonyos felelősséget és lelkiismeretességet bizonyítottak, mindig másokkal álltak összefüggésben. K.-nak nem kellett soha felelősséget vállalnia, hiszen ő, mint mindig, egyedül volt. Felnézett a kilátogosodott tájra.

Ha a szó elé névelőt teszek – gondolkodott K., akkor a mondat így hangzik: „A hajó én vagyok!”

Ez tetszett neki és hirtelen felkiáltott, szinte ráüvöltött a gyümölcsfákra: „Én vagyok a hajó!”

És K., a hajó bement a pincébe, elhessentette a legnagyobb hordó fölé harangként boruló gázfelhőt, mélyen beszívta a gyermekkor adventi csípős illatát és hangtalanul beleereszkedett a pezsegó mustba, hagyta magát a gázoktól ideoda sodorni, hintáztatni, ringatni, mígnem a száfttól átitatva egy feltörő buboréktól beszítpantva a hordó mélyére süllyedt.

(Német nyelvből fordította Ferenczy Klára)

Eisenberg / Csejke: Szőlőhegy pinceházakkal

Teleki Pál Erdemérem

A Teleki Pál Erdemérem a Bethlen Gábor Alapítvány öt éve létesített kitüntetése, amelyet a tudós államférfiről neveztünk el.

Emlékeznünk és emlékeztetnünk kell a tudós államférfira, mert nagy szükségünk volna ma is hasonló karakterű vezető személyiségekre. Számára minden társadalmi réteg egyenlő volt, megbecsülte mindazokat, akik bármilyen kis helyen és beosztásban is, a maguk munkájával és főként példaadásukkal tudják honfitársaikat vezetni.

A nemzetközileg elismert tudós kiemelkedő szerepet vállalt a szellemi honvédelemben és az ifjúság nevelésében is. Több mint negyedszázadon át – haláláig –, a magyar cserkészlet szellemi vezetője és patrónusa; egyetemi professzor, valamint a báró Eötvös József Collegium kurátora volt.

Csicsery-Rónay Istvánnal, a Teleki Pál Emlékbizottság ügyvezetőjével közös kérésünkre, Rieger Tibor szobrászművész, Teleki Pál születésének 125. évfordulójára, 12 Teleki-emlékérmet készített. A 2004 novemberében tartott díjátadó ünnepségünkön, ezzel a művészi bronzérmével köszöntük meg a Balatonbogláron befogadott Teleki-szobor létesítését és felállítását segítő lengyel és magyar támogatóink adományait.

Egyszeri alkalomnak szántuk a köszönetnyilvánításnak ezt a módját, de az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc 50. évfordulója tiszteletére, az emlékérmet TELEKI PÁL ERDEMÉREMME alakítottuk át. E kitüntetéssel 2006-tól, - Teleki szolidáris szellemiségét, értékadó példáját követőket szakmájuk kiválóságait és a magyar közösségek elszánt védelmezőit -, a nemzet-nevelő munkát jutalmazzuk.

A tudós államférfi portréját ábrázoló bronzérem hátlapjára, a „MERJÜNK MAGYAROK LENNI!” feliratot vésettük, mert időszerű ma is Teleki bátorító főlhívása. Első alkalommal 16 személy és két intézmény kapta meg új kitüntetésünket.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulóján, 2006 nov. 3-án tartott díjátadó ünnepségen Csicsery-Rónay Istvánnal, Rieger Tiborral együtt adtam át a TELEKI PÁL ERDEMÉRMET a Kárpát-medence elcsatolt területein és a nyugati magyar diaszpórában élő 16 személynek és 1 intézménynek; kiemelkedő nemzetszolgálatukért. Amikor a Gyurcsány-kormány és Teleki szobrát a fővárosból kitiltó főpolgármester, az ünneprontó rendőrfőtiszteket tüntette ki, akkor kapta meg tőlünk „A MAGYAR FORRADALOM 50. EVFORDULÓJÁN TANÚSÍTOTT HELYTÁLLÁSÁÉRT É BECSÜLETRENDET”.

Ebben az évben, a kuratórium döntése alapján, Teleki Pál Erdemérmet kaptak: a SZARVAS GÁBOR NYELVMŰVELŐ EGYESÜLET (Ada) – a délvidéki magyarság kultúrája, a magyar nyelv pallérozása, oktatása és védelme ügyében két évtizede folytatott példás tevékenysége és közéleti szerepvállalása elismeréseként,

CSERVENKA JUDIT rádiós újságíró, a nemzetűi tájékoztatásban több évtizede folytatott példás munkájáért, eredményes szerkesztői tevékenységéért,

CSIRPÁK LILLI a Teleki és Európa c. könyv szerzője, az Emlékbizottság tagja, Teleki Pál szellemi örökségének népszerűsítésében, szobrának felállításában végzett munkájáért,

DR. MÉSZÁROS ISTVÁN tudós, oktatástörténész, a tudományos ismeretterjesztésben, a magyar oktatásügy és Teleki hagyatékának feldolgozásában folytatott több évtizedes tevékenységéért,

PÉTERFFY LÁSZLÓ szobrászművész, a Bethlen Gábor érme alkotója, nemzeti örökségünk művészi feldolgozásában és bemutatásában kifejtett alkotó munkájáért,

UJVÁRY GÁBOR történész, hungarológus, tanár; az ifjúság nevelésében, a legújabbkori magyar történelem és a hungarológia nemzetközileg elismert kutatásában, publikálásában és szervezésében végzett kiváló teljesítményéért.

BAKOS ISTVÁN, kurátor, a Teleki Pál Emlékbizottság tagja

Cseh Károly

SZÜLŐFÖLD, ESTELI HATKOR

Dr. Barsi Ernőnek

*Füst függőnye nyílik, s mögüle távol
ősz bozót- vagy erdőtüz világol,*

*mint petróleumlámpa lecsavarva;
kolostor helyét szerzetesi balta*

*irtotta így, ahogy vissza s előre
fény villan kormos égáljra, időbe,*

*ott, hol lemenni szokott a nap hatkor,
a sályi dombokon, s belenő vackor*

*meg csipkebokor is, töviskoronának,
s iszamos világa korokon átcsap,*

*ég és föld arcát csíkkal teleróva;
mondják, ez itt, mondják, ez is Európa,*

*s kelet közel, közel kelet.
Ez is lehet. Az is lehet.*

S. Csoma János

milyen békében

*milyen békében élne itt
ki érte tenni bátor
testével hazát védene
az acsargó világtól
ismét és ismét kellene
lélekkel is kiállni
milyen békében élhet itt
ha folyton csak vigyázni?*

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

Az idei kerek évforduló, bár csak kilencvenet számlál, mégis igyekeznek megadni a módját a „legifjabb osztrák tartomány” „honosításának”. A népcsoportoknak ugyan nem sok okuk van az ünneplésre, de annál több az elmélkedésre, a távlatok felmérésére. Erre jó alkalmat kínáltak a „Burgenlandi Barangolások”, amikor Uzsák Zoltán fotós munkatársunkkal napokon át jártuk a tartományt, kerestük a közös múlt nyomait, amiket Zoli aztán mesterien fogott lencsevégre.

Szép ez a tartomány földrajzilag és változatos, mindamelllett a legnaposabb és ausztriai vonatkozásban egyben a legjobb borok hazája. A képmellékletek csupán ízelítőt nyújtanak abból, ami ma is eleven valóság, hozzátevé, hogy pl. a Kőszegi hegységben az írottközi kilátó kelles közepén húzták meg a határt; az 1922. jelzésű határkő szerint a választóvonalak meghúzása 1921 után történt.

Ma már inkább jelképesnek mondhatók a határok: egyrészt ugyan emlékeztetnek 1921. drámai hónapjaira, másrészt viszont átjárható lett az egész táj földrajzilag, de időbelileg is: szabadon járhatunk-kelhetünk a múltból a mába, bizakodva, hogy a nyelvi-kulturális hovatartozástól függetlenül mindnyájunk előtt előítéletektől mentes, egymásban bízó, egymásra építő jövő terem.

Tudományos konferencia Mindszenty József bécsi éveiről a Pázmáneumban

Mindszenty József bíboros, esztergomi érsek, hercegprímás a 20. század magyar történelmének egyik legjelentősebb, de maig sokakat megosztó személyisége. Életében többször is hordozta Krisztus nehéz keresztségét, több alkalommal is szembekerült a diktatórikus hatalmakkal. A Tanácsköztársaság idején kitoloncolták Zala vármegye területéről. 1944-ben a nyilasok, négy év múlva, 1948 karácsonyán a kommunisták tartóztatták le. Életének leghosszabb „rabságát” 1956 után szenvedte el, amikor 15 évig menekültként az Amerikai Egyesült Államok követségén élt. A 79 éves főpap legnehezebb döntését hozta meg, amikor 1971. szeptember 28-án reggel arra várakozott a budapesti Szabadság téren, hogy autóba szálljon és elhagyja hazáját. Az elveihez minden körülmények között ragaszkodó, aszkéta, karizmatikus főpapról 2011. november 18-án tudományos megemlékezést rendeztek a Collegium Pázmáneumban.

Varga János rektor köszöntötte a szép számban összegyűlt vendégeket, tolmácsolta Erdő Péter bíboros üdvözlését, majd Ripka János kellemes csellójátékát élvezhette a hallgatóság.

A tudományos szimpóziumot Szabó Csaba (a Bécsi Magyar Történeti Intézet igazgatója) előadása nyitotta meg, aki a hozzáférhető levéltári források alapján tárta fel azon diplomáciai alkuk sorát, amelyek 1962 és 1971 között a Vatikán, az USA és a Magyar Népköztársaság, sőt a Szovjetunió között folytak, és végül Mindszenty József távozásához vezettek. Annamarie Fenzl (a Bécsi Érseki Levéltár vezetője, Franz König bécsi érsek egykori titkárnője, a König Levéltár gondozója) felidézte Franz König bécsi érsek magyarországi látogatásait és találkozóit Mindszenty Józseffel, kitért a két érsek egymáshoz fűződő viszonyára is. Az előadó az eseményeket a Vatikán keleti politikájának („Ostpolitik”) tükrében vizsgálta. Hatos Pál (a Balassi intézet főigazgatója) Mindszenty József életútján keresztül mutatta be a bíboros megítélésének korszakonkénti változatait, a Mindszenty-kép módosulását, torzulását. Fejérdy

András (a Római Magyar Akadémia tudományos titkára) előadásában Mindszenty Józsefnek a magyar emigrációhoz fűződő viszonyával foglalkozott. Kiemelte azokat a személyeket, akik nagy hatással voltak a bíborosra és fáradhatatlan munkatársai voltak Rómában és Bécsben. Fazekas Katalin (történész, levéltáros) az osztrák sajtó Mindszentyvel foglalkozó cikkei gyűjtötte össze. Részletesen ismertette a bíboros 1948. évi elítélését, majd az 1971-es bécsi lepedése idején keletkezett híreket. Kókai Károly (a Bécsi Tudományegyetem munkatársa) Mindszenty József és a bécsi magyar emigráció kapcsolatait elemezte. Czene Polgár Viktória (történész) a magyar állambiztonság szervezetét, felépítését ismertette meg a hallgatókkal, és részletesen kitért a hírszerzés Mindszenty József bécsi letelepedéséből adódó feladataira, céljaira. Vörös Géza (az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára munkatársa) az állambiztonság módszereit mutatta be, konkrét példákkal Mindszenty József megfigyelésére, környezetének, kapcsolatainak ellenőrzésére, befolyásolására. Balogh Margit (a Magyar Tudományos Akadémia Társadalomkutató Központjának igazgatója) Mindszenty József emlékiratainak keletkezéstörténetét vizsgálta 1956 és 1974 között. Az előadó kitért az „Emlékiratok” fogadtatására, utóéletére és a bíboros életében betöltött szerepére, jelentőségére. Kovács Gergely (a Magyar Nemzeti Múzeum munkatársa) ismertette Mindszenty József halála után tárgyi hagyatékának sorsát, Magyarországra kerülését, és bemutatta a bíboroshoz kötődő legfontosabb használati tárgyakat, emlékeket. Krajcsouzszy Gábor (a Semmelweis Egyetem munkatársa) Mindszenty József bécsi prédikációit elemezte. Összegyűjtötte mindazon témákat, amelyek a bíborost emigrációs éveiben foglalkoztatták, amelyekről a bécsi magyarok és a bécsi katolikusok körében megemlékezett. Az előadást számos idézet és fénykép színesítette. Tervezik a konferencia szerkesztett előadásainak kiadását a jövő évben.

SZABÓ CSABA

NEM ELÉG A TEMPLOM

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem 2010/2011-es Évkönyve

Az EPMSZ *Évkönyve* borítólapján a társaság közismert emblémájában a kör már önmagában nyugtat, eloszlát minden gyanakvást. Szükségünk van erre a nyugtatásra, mert ma számtalan kalóz, galandféreg, gyapjaslepke árasztja el szeméttel az ipari termeléssé fajult könyvgyártást.

A Szabadegyetem Nyíregyháza-Sóstón tartotta 2010-ben a tanulmányi hetét, és Balatonszárszón a 2011-es konferenciáját. A szervezők, rendezők szívesen használják az igen nagy felelősséget hordozó Akadémiai Napok megnevezést is. A témák súlyosak, égetően aktuálisak, az elsőben a szolidaritás, másodikban az öku-menizmus volt a disputa tárgya. Szöllősy Pál úgy állította össze a nemes anyagot, hogy egy úgynevezett világi témát követ egy teológiai, dogmatikai téma.

Fontos szempont. A szekularizáció már olyan méreteket öltött, hogy az értelmiség nagy hányada azonnal leteszi a könyvet, ha az egyházzal, Istennel, hittel kapcsolatos. Sokan még akkor is leteszik, ha jó keresztények, mondván, ez a papok dolga, seperjen mindenki a saját háza előtt.

És ezzel már be is léptünk a bűvös körbe, az EPMSZ emblémájának alapbrájába. Vajon csak szakemberek gondja a kereszténység? Papok dolga a hit? Ősdi költő, avas író az, aki istenkereső? Aki a materialista szökőárral szembehelyezkedve, a (szent)lélek titkait fürkészi, firtatja?

Horányi Özséb nagyszerű dolgozatának a címe ön maga helyett beszél: *A keresztény értelmiség(i) feladatairól*. Jegyzetanyagában bevallja, hogy a jelenlegi, a végleges forma kialakulásához összesen tizenhárom (!) értelmiségi szellemtársa nyújtott segítséget.

Már ez az adalék jelzi, olyan témáról van szó, amely Konfucius, Platon, Diogenész, Arisztotelész óta foglalkoztatja az embereket: Mi a küldetése, feladata, hivatása azoknak az egyéneknek, akik képzettségük, tehetségük révén kiemelkedtek a tömegből?

Nos, aki ismeri Horányi Özséb munkásságát, (civilben villamosmérnök, kommunikációs kutató), az tudja, hogy minden tette, megnyilvánulása az írástudók felelősségéről tanúskodik. Ő a Magyar Pax Romana elnöke, ennek a szervezetnek már a nevében benne van az „értelmiségi” szó (*Katolikus Értelmiségi Mozgalom*), azoknak a munkáját irányítja, akik gondolatok építőköveivel rakják össze a szellem templomát, igen, még akkor is, ha az Szigisüphosz sziklájához vagy Déva

várához hasonlít gyakran. Bizonyára azért vállalta el a fárasztó, sok gonddal járó feladatot, mert tudja, nem elég a „templom”, közösség, kell hasonlóan gondolkodó, rokon-akarásokkal cselekvő közösség, amely építőköve a nemzetnek, nemzeti kultúránknak.

„*Ki az értelmiségi?*” – kérdezi. Az értelmiség jellemzője és alapfeltétele az ethosz, a morál, a belső függetlenség, a reflexióra való hajlam, készség, a bátorság, a teljesítmény..., de szíveleke szerint magyar értelmiségi itt, a Kárpát-medencében, de szerzte a nagyvilágban is, csak az lehet, akinek a tudása, műveltsége, alkotótevékenysége keresztény kultúrában gyökerezik. Még akkor is, ha az illető ateista! S hogy hiteles legyen minden kijelentése, példamutatóan, tudóssá jellemző precizitással sorolja fel az értelmiség mozgásterét befolyásoló tényezőket, jellemzi az egyén és a közösség viszonyát, figyelemzet a neoliberális áramlatok veszélyeire, mindenekelőtt a „*celeb típusú szerepek*” elszaporodására és a devalválódással járó ingoványokra.

Egy másik tanulmány témája mindnyájunk örök fájdalma, kínja, baja. Megszoktuk, hogy Trianonról történészek nyilatkoznak, költők írják meg a nemzet fájdalmát, vagy politológusok vitatják a barbár cselekedet egész Európára kiható következményeit. Éppen ezért meglepő és újszerű Kuti József (A kötet szerzőiről készült életrajzi mutatóból – sajnálatosan – őt kihagyták!) vallástudományi megközelítése. Tanulmányának címe: *A szolidaritás ideje – Trianon teológiai recepciója*.

Józan gondolkodó Kuti tiszteletes úr, ezért már a bevezetőben leszögezi: „...a teológia nem valamilyen kegyes hangulat, templomszag, mely körülményi az egyébként gyakorlatias, szakmai előadásokat. Nem utópia, melynek eleve nincs kapcsolata a valósággal. Ellenkezőleg, a legrealisabb s ezért döntéseinkben és cselekedeteinkben a leggyakorlatiasabb segítséget nyújtó tudomány, melyre bizalommal építhet az egyén, de a közösség, akár egy nemzet is.” (132. old.)

Ez a kijelentés viszont bizonyításra szorul, amely semmiképpen sem lehet könnyű, nem adhat sem erkölcsi, sem vallásfilozófiai vigaszt, malasztot még annyira sem azoknak, akik naponta szenvednek azért, mert megszólaltak magyarul a Felvidéken, nem adhatják magyar iskolába a gyerekeiket az erdélyi szörványban, vagy kollektív bűnöket sóznak a nyakukba Délvidéken.

Nincs más útja Kutinak, be kell futnia képze-

letben a magyar- és az egyetemes történelem szakadékos útjait, a tatárjárást, Mohácsot említi, aztán Lengyelország többszöri felosztását, a világháborúkat, az örményirtást, a holocaustot... Idézi, persze, Adorno híres mondatát: „*Auschwitz után nem lehet verset írni.*” De ez a relativizálás a legveszedelmesebb csapda, rosszabb a malasztnál. „*Először is – írja – nagy hiba lenne relativizálni a könnyeket, s azt mondani: végül is valamikor, valahol mindenki szenvedett.*” (133. old.)

A „*Miért történt ez velünk?*” kérdésre természetesen nincs egyértelmű válasz, illetve a teológia szerint Istennél a válasz, ezért profán kérdések sorába viszi át a gondolatot. Mi volt Trianon? Isten büntetése? Próbatétel az Úrtól? Kegyetlen tanítás, lecke, amit Ady Mohács kapcsán emleget?

Kuti József nyitva hagyja a kérdést. Az idők jeleit kutatja, azokból olvas. A „*hűség ideje*” van ma, az „*Istenre találás ideje*”, a „*megbocsátásé*”, a „*szolidaritásé*”.

Nem könnyű megemészteni, rokon fogalmak ezek a vigasszal, a szerző által eleve elutasított templomszagú malaszttal, de annak az útnak a két oldalán, amelyen most Európa halad, nem keresztfák állanak, hanem a béke (megbékélés) jelképei, szimbólumai. Ezekről beszél itt Kuti József, józan ésszel és erős hittel olvassa az idők jeleit.

* * *

Mivel az antológiához hasonló, sokszerzőjű évkönyv e szemle tárgya, címszavak segítségével lehet csak végigpásztázni a többi, tudományosságban, szakmai megbízhatóságukban ugyancsak rangos tanulmányt. Talál ebben a gyűjteményben a kíváncsi olvasó sorsanalízist a Biblia példázataival illusztrálva (Kozma Zsolt), magyar gazdaságtant (Unger László), kálvinizmust (Oláh Mihály), pillanatfelvételt egy erdélyi faluról, Mezőmadarásról (Szekeres Szabolcs), franciaországi, angliai, olaszországi helyzetfelmérést (Borbándi Gyula), csángókrónikát (Guha Péter), nekrológot, német nyelvű rezümét stb.

Nincs hiány tehát érett gondolatokban és szép akarásokban, igaz, a jó könyv feltételezi a jó olvasót. Hozzá intézett ajánlás ez a rövid szemle.

* Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, Évkönyv, 2010/2011, Zürich-Budapest, 2011. Ára Nyugat-Európában 16 euró. Terjeszti a Heltai Gáspár Unitárius Könyvesbolt, E-mail: heltai.konyvesbolt@unitarius.hu

HEGEDŰS IMRE JÁNOS

Többügyűek

Izgalmas könyv került a kezembe. No, nem krimi. Szellemi kalandot jelentő. Hősei (illik rájuk e szó) – a nyugati magyarság kiemelkedő egyéniségei. Rendszerint civil foglalkozásuk mellett (orvos, vegyész, könyvtáros stb.) életpályájuk meghatározó eleme az, hogy magyarok. Nem „együgyűek”. (A szó az egy+ügy+melléknévképzőből áll. Ma a bugyuta, bárgyú rokonértelmű szavának érezzük, s most tudtam meg: eredetileg azt az embert jelölte, aki egy ügygel – rendszerint csak saját magával – foglalkozik.)

A könyv hátán névsor – először ezt futottam végig – s örömmel fedeztem fel közöttük régi családijóbarátokat, kedves ismerősöket, szellemi rokonokat, s eddig idegen neveket, kiknek megismerése épp az előbbieik környezetében vált érdekessé. Helyhiány miatt az ötvenkilenc nevet nem tudom felsorolni – s ha néhányat kiemelnék, önkéntelenül rangsorolásnak tűnne. Az 1951 és 2010 között készült riportokat a keletkezés időpontja szerint közölte a két szerző. A megszólítottak időben és térben gyakran távol állnak egymástól. Többen közülük már nem is élnek. (Az életrajzi adatokkal való kiegészítés – lábjegyzetben, vagy kis abc-be szedett összefoglalóval – örömteli lenne a következő kiadásban.)

A riportsorozat témái szerteágazóak. Száműzetés, írói hivatás, cserkészlet, irodalom, zene, kutatás és eredmény, tudomány, rendhagyó és rendkívüli pályafutás, lelkesedés, megtorpanás, küzdelem, újrakezdés, értékmérés, bírálat, történelmi tapasztalat, tisztaság, felelősségérzet, szellem, érzés, képzelőtehetség, művészi minőség, nemzetközi elismertség, közösségformálás és sorsvállalás, a XX. század hányatott világa, antikommunizmus, erkölcs és politika, a hűség és hit megtartó ereje, a szabadság eszméjének őrzése kerül szóba. És '56 élménye. A forradalom ragyogó pillanatait, és nemzetet megtartó, soha

meg nem cáfolt eszméi – s a megtorlás gyalázata. – Nyugatra került magyarok, s mint a cím is sugallja, „Érdekes emberek” életútja. Megtoldanám: nemcsak érdekes, de értékes emberekről szól a könyv, akiknek egytől-egyig fontos az összetartozást jelentő anyanyelv, a nyelvben rejlő saját világszemlélet, észjárás, logika, egyszóval a magyar nemzethez való tartozás.

Az elsőrangú kötet cikkei két nagyszerű asszony tollából kerültek ki. Mindketten az emigráció kiváló egyéniségei. Vadnay Zsuzsa 1949-ben hagyta el Magyarországot, s az Örök Városban élt és publikált évtizedeken át. Áttelepülve a svájci Locarnóba közeli barátságot kötött szerzőtársával, Saáry Évával, aki a szomszédos Luganóban – más művészeti ágak buzgó ápolása mellett – az írással is foglalkozik. Saáry Éva 1956-os menekülése után – mint a helyi magyarság szervezője és a SMIKK elnöke – sokat publikált a világ különféle részén élő érdekes magyarokról. Mindketten sokoldalú műveltségről tesznek tanúbizonyságot, írásaik igényesek és olvasmányosak, riportalanyaiukat szinte láttatják. A beszélge-

tések külön-külön korábban is megjelentek egy-egy részét az 1981-ben Zürichben megjelent azonos című kötetben, másrészt a Nemzetőr, a Lo Specchio, az Irodalmi Újság, a Vagyunk, a Cultura di Destra, a Kanadai Magyarság, a Krónika, az Új Világ, a Krónika és az Amerikai Magyar Újság hasábjain. Rendkívül fontos, hogy most az anyaország olvasóközönsége is kézbe veheti őket. A Nyugatra vetődött magyarságot u. i. évtizedeken keresztül szántsándékkal rekesztették ki az otthoni köztudatból. Nemzedékek nőttek fel úgy, hogy sem róluk, sem a kisebbségben élő nemzettestvérekről semmit sem hallottak. Most Európa „hátartalsága” lehetővé teszi a szellemi-lelki egyesülést. E könyv tágítja a nemzeti önismeretet, szélesíti és megerősíti az összetartozás-tudatot, s későbbi művek forrásul szolgálhat azoknak, akik a Lajtán túl élő magyarsággal foglalkoznak.

A szép küllemű kötethez Agócs Sándor szerkesztő írt előszót, a fényképek nagy részét Saáry Éva és Vass Dániel készítette. A könyvet a lakiteleki Antológia Kiadó adta ki 2011-ben.

RADICS ÉVA

Magyar könyvek a simmeringi könyvtárban

Az újjáépített simmeringi központban ez év áprilisában nyílt meg az új könyvtár, és ez által a bécsi könyvtárak egyik új idegen nyelvi központja. A simmeringi fiók nem csak a hagyományos idegen nyelvekre specializálódik, hanem Bécs lakosságának növekvő magyar része miatt ajánlja a magyar nyelvű média termékeit is. Az állomány átöleli a klasszikus és korunkbeli regényeket, elbeszéléseket és bestsellereket, valamint a gyermek és ifjúsági irodalmat. Ez utóbbiak választéka kiterjed nemcsak a legkisebeknek való képeskönyvekre, hanem a modern ifjúsági

irodalom alkotásaira is, mint a Harry Potter-sorozat. Ki kell emelnünk az időközben nagy népszerűségnek örvendő, Simmeringben egyedülálló magyar hallható-könyvtárat. Az olvasóközönségnek ebből jelenleg mintegy 71 darab áll rendelkezésére, az állományt folyamatosan bővítik. Nem csak Simmeringben a Gottschalkgasse 10-ben (megközelíthető a 6-os villamossal ill. 3-as ubahn-nal az Enkplatz-ig) találunk az érdeklődők magyar nyelvű szépirodalmat, hanem a körüton levő városi főkönyvtárban is.

DR.KÓTH MARKUS

ÚJ KÖNYVEK

NOÉ BÉCSI BÁRKÁJA, az „Europa”-Club évkönyve 2011/18. A 2010-ben elhangzott előadások. B.K.L. Kiadó, Szombathely 2011, 296 old., + fényképtár;

KOLLER Emmerich: Über die Grenzen. Erinnerungen eines Emigranten aus Ungarn [Határokon át. Egy magyarországi emigráns emlékezései]. Angolból fordította Ulrike F. Auffhammer-Schleiffer és Emmerich Koller, edition lex lisz 12, Oberwart 2011, 427 old., számos képpel;

KOVÁTS-NÉMETH Mária: Környezetpedagógia. Balaton Akadémia Kiadó, Keszthely 2011, 112. old.;

RADICS Éva: Jenő Takács 1. Leben und Werk, 2. Incipit Werkverzeichnis. [Takács Jenő. 1. Élete és munkássága, 2. Incipit műjegyzék]. Südwest-deutscher Verlag für Hochschulschriften, Saarbrücken, 2011, 2 kötet, 581, il. 347 old.;

SAÁRY Éva - VADNAY Zsuzsa: Érdekes emberek. Nyugati magyar porték, új válogatás. Antológia Kiadó, Lakitelek 2011, 286 old.;

SCHIFF Julia: Reiherlanz [Gémtánc]. Regény. Pop Verlag, Ludwigsburg 2011, 267 old.;

SEMJÉN Zsolt: Megharcolunk minden magyarért! Mozaikok a magyar nemzet közjogi egysítéséről, a keresztény politika kísérleteiről. Barankovics Alapítvány, Budapest 2011, 184 old.

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Web: www.becsinaplo.eoldal.hu

www.fkkk.tvn.hu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49

E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger: Zentralverband Ungarischer Vereine u. Organisationen in Österreich. A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/I/8.

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Borbándi Gyula (München), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kó András (Budapest), K. Lengyel Zsolt (München), Monoszló Dezső (Bécs), Papp László (New York), Piri Zoltán (Utrecht), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Mátyás (London), Szabó A. Ferenc (Budapest), Szakály Sándor (Budapest), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Ferenczy Klára, Fetes Kata, Fundarek Anna, Kántás János, Radics Éva, Rimpler Diána, Varga Sándor.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán

GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21. IBAN: AT57201100000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 12,- Euro, Magyarországon 2250,- Ft, Nyugat-Európában 18,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,- Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew ReKay, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.

Hollandiában: Dr. Piri Zoltán. Croeselaan 254. NL-3521 CL Utrecht. E-mail: pirizoltan@hotmail.com

Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.

Magyarországon: Librottrade Kft., H-1656, P.O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.

Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach

Svájcban: Judit Czellar 13, Croix-du-Levant, CH-1220 Genève, e-mail: czellarjud@hotmail.com, 0227970854

– Postfinance, Julianna Judit Czellar, Compte: 12-165459-6. IBAN: CH13 0900 0000 1216 5459 6

Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro Nr.: 756987-4.

Szlovákiában: Benyák Mária, SK-821 01 Bratislava, Datelinova ul. 9, e-mail: marcsa@live.com

Bankszámla: SLSP 0170127485/0900.

Nével vagy betűjellel megjelent cikkeikért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: ALWA & DEIL Druckerei Ges. m. h. H. A-1140 Wien, Sturzgasse 1a